

Työttömien valtakunnallinen yhteistoimintajärjestö

KARENSSISANOMAT 1/96

"Tää homma on ihan jees"

Pohjois-Helsingissä Keskiyöntiellä noin 40 nuorta rakentaa puurivitaloa. Taloon tulee 13 soluuntoa, jotka on tarkoitettu ensiasunnoiksi alle 25-vuotiaille. Rakennuttajana on Nuorisosuntoliiton Alkuasunnot Oy. Projekti kestää 1,5 vuotta ja rakentajat ovat alle 25-vuotiaita ammattikoulutusta vailla olevia työttömiä. Rakennustyön myötä nuoret suorittavat

Vallilan ammattikoulun ohjauksessa kirvesmiehen ammattitutkintoa työvoimapolitiittisena koulutuksena. Aluksi oli yksi kuukausi pelkkää teoriaa, mutta sitten siirryttiinkin jo tosi toimiin. Työmaan parakeissa on luentotilaa opetusvälineineen, joten eteen tulevia uusia asioita opiskellaan työpäivänkin lomassa. Vanhempaa ikäpolvea paikalla oli vain opettajat.

Melko rohkea hanke, ja varmasti kova koulu ammattitaidottomille pojille (yhtään tyttöä ei kuulu joukkoon). Noin puolet kurssilaisista on tosin ollut ennenkin rakennuksilla töissä. Miten työ sujuu, siitä nuoret sanovat vain, että "tää homma on ihan jees". Se on varma juttu, että kun tämä puurivitalo on valmis, ovat rakentamiseen osallistuneet nuoret monta kokemus-

ta ja taitoa rikkaampia. Syrjäytyneitä, passiivisia pitkäaikaistyöttömiä ei tämäkään kurssi näyttännyt tavoittaneen, koska kaikki rakennuksella jututtamani nuoret olivat jo ehtineet tehdä monenlaisia töitä.

Aiheesta enemmän sivulla 10.

Itsenäisyyskamppailu

Työttömien yhdistykset ja TVY kävivät viime vuonna näyttävästi kampanjaa työttömien itsenäisen neuvottelu-oikeuden, julkisuuden ja etujärjestöluonteon tunnustamisen puolesta. Turun tapaaminen elokuussa, nuorten työttömien ihmisoikeuspäivät lokakuussa ja työttömien itsenäisyysjuhla joulukuussa olivat valtakunnalliset tapahtumat tavoitteen saavuttamiseksi.

On turha olettaakaan, että tuo kaikki olisi saavutettu. Tämä on vasta alkua. Alkaneen vuoden suuri tehtävä on työttömien äänen tuominen eduskuntaan sen päättäessä työttömyysturvan uudistuksesta. TVY:n kanta on, että kaavailuille leikkauksille ei ole valtiontaloudellista

tarvetta saatikka sosiaalista oikeutusta. Eri asia on saattaa vallitsevat käytännöt entistä paremmin vastamaan yhteiskunnan ja sen yksityisen jäsenen etua.

Itsenäisyyskamppailun asioita on monia muita, kuten sisäsvun jutussa Espan juhlalta kerrotaan. Pohjois-Kärjalan työttömät näyttivät esimerkkiä esittäessään Helsingissäkin vaatimuksen oman läänin säilyttämisen puolesta. Lääniasiaa ei näet ole kyse vain lääninhallinnosta, vaan siitä kuinka lähellä tai kaukana demokratia on. Siis kansalaisen näkökulmasta katsottuna.

Itsenäisyysjuhlasta sivulla 8.

Nuoret alessa

Vuoden alusta voimaantulleen uudistuksen mukaan nuoren alle 20-vuotiaan työttömän voi pakottaa työllisyyskoulutukseen työmarkkinatuen menettämisen uhalla. Mahitavaiko hallituksen sedät ja äidit tietää, että koko nuoren tulevaisuuden suunnitelmat voivat vaarantua tällaisessa pakkoilanteessa. Ministerien ainut lohtu on Vaahteramäen Eemelin äidin toteamus: Hyväähän se Eemeli tarkoitti...
Sivu 2.

Keski-Suomessa on meno päällä

Työttömien yhdistysten ja osuuskuntien toiminta Keski-Suomessa on kovassa kasvussa. Kävimme Suolahdessa. Äänekoskella ja Jämsänkoskella kuulostelutalossa Suolahdessa on uusi monitoimitila. Äänekoskella nuoret pääsevät rakentamaan asuntoja itselleen ja Jämsänkoskella työpaikkoihin voi tutustua työttömien tiloissa.
Sivut 4 ja 5.

Maitopurkit työpaikoiksi

Ekoojattelu ei ole työllisyyden vihollinen. Se on todistettu Varkaudessa, jossa käyttöön vihityllä Corensen tahalla maito, ja mehupurkit Saksaa myöten muuttuvat kartonkihylsiksi, lämmöksi ja työksi. Investointi ei tuonut uusia työpaikkoja, mutta säilytti entiset. Hyvä niinkin.
Sivu 11.

Puolittuuko?

Moni asia puolittuu, uraanikin aikaa myöten. Työttömyys vaan olla jököttää ensissä lukemissa, jopa entistä suuremmissa. Missä vika? Hallituksessa, työmarkkinoiden joustamattomuudessa, työttömien laiskuudessa, tilastoissa vai tähtien asennoissa. Asiaa pohdittiin mm. Työpaikkojen rauhanpäivillä Riihimellä.
Sivu 12.

Lenin & rokki

Tämä se vielä puuttui. KOP:n. Uuden Suomen ja Neuvostoliiton romahtamisen vielä ymmärtää, mutta että Lenin ja rokki. Valpas avustajamme on käynyt Lenin-museon musiikkiasastalla.
Sivu 20.

Kenen hallitus?

"Työllisyyden ja yhteisvastaan hallitus" on istunut ja kommentoinut kohta vuoden päivät. Moni asia on siinä ajassa puolittunut, mutta työttömyys vain jatkaa kasvuaan. Synkkyyden keskellä pieni huumoripiikki ei lie pahitteeksi: Onko sekä uraanin että työttömyyden puolittumisaika kolmesataatuhatta vuotta? Myös haitallinen säteily yhdistää näitä kahta perin erilaisia elementtejä.

Toisin tässä piti käydä. Mikä on mennyt vikaan? Lienen turha hakea monimutkaisia selityksiä kun yksi ja selkeä vastaus riittää. Lipposen hallitus ja presidentti Ahtisaari ovat koko hallituksen olemassaolon ajan vakuuttaneet haluan olla Euroopan raha- ja talousliiton EMU:n ensimmäisiä jäseniä. Koko muu yhteiskunta- ja talouspolitiikka on juhla- ja maakuntakierrospuheista huolimatta alistettu tälle tavoitteelle. Sekä koti- että ulkomaisin voimin on selvästi sanottu, että työllisyys ei kuulu EMU-kriteereihin.

Kun EU:n ydinalueen, erityisesti Saksan, talouskasvu on alkanut hiipua, on puheisiin tullut toisenlaisia juonteita. On jopa esitetty, että Suomi tarjoaisi EU:n hallitustenvälisessä kokouksessa työllisyyttä yhdeksi EMU-kriteeriksi. Mikäpä siinä. Voi vain olla, että yrittänyt laitetään kiltisti ruutuun takaisin. On jo riittävästi näyttöä, että rahan kaikkivallan liitto ja kansalaisten sosiaalinen turvallisuus eivät mahdu samaan pakettiin.

On siis valittava selkeästi kunnallinen yhteiskunta-

politiikka, jossa talous on työteliäs mutta kuuliainen renkipolka. Isännäksi siitä ei näy olevan. Olemalla ministeri Arja Alhon poukkoilevista puheista mitä mieltä hyvänsä, on hän ainut nykyhallituksen ministeri, joka on uskaltanut avata suunsa inhimillisen talouspolitiikan puolesta. STTK:n puheenjohtaja Esa Swanlung puolestaan on osoittanut siviilirokkuutta tukemalla "markkinoita hermostuttaneen" ministerin lausuntoa.

Eivät markkinat itsessään pompota yhteiskuntaa, ellei niille sitä valtaa anneta. Lipposen hallituksella on riittävän laaja poliittinen pohja ja etujärjestöjen tuki kääntäkseen kehityksen nykyiseltä tuhon tieltä kohti tervettä yhteiskuntapolitiikkaa. Ellei se ota ajanmerkeistä opikseen, tulee Esko Aho ja alkaa harjoittaa keskustan nimissä samaa politiikkaa kuin Lipponen nyt. Vähemmälläkin menee kansalaisten usko vaikuttamisen mahdollisuuksiin, poliittiseen järjestelmään ja pohjoismaiseen demokratiaan.

Työttömillä on valmius ja halu yhteistyöhön nykyisen tai minkä hallituksen kanssa tahansa. Yhteistyön ensimmäinen ehto on molempipuolisuus. Olisi kohtuullista, että hallitus edes vastaisi tässäkin lehdessä esitettyyn Työttömien Valtakunnallisen Yhteistoimintajärjestön kantaan, että työttömyysturvan leikkaukselle ei ole valtiontaloudellisia perusteita. Sen jälkeen voisimme keskustella, miten tästä eteenpäin.

HANNU OITTINEN

Tilastotiedettä

Kun työttömyys ei puolitu, puolitetaan edes tilastot. Näin näyttää kulkevan valtaapitävien ajatuksenjuoksu. Ennestään "kilpailevien" työministeriön ja Tilastokeskuksen työttömyystilastojen rinnalle kaavailaan uutta eurokelpoista kortistointia. EMU-junan menolippu on maksettava monenlaisilla maksuvälineillä, tämä tilastotikkarointi on yksi niistä.

Kyseessä ei ole kuitenkaan pelkkä tilastokikka, vaan työttömien arkea koetteleva muutos. Kun kortistoista karsitaan erityisesti pitkäaikaistyöttömiä, peli saa traagisen lisäksi komisia piirteitä. Tulosvastaan hengessä

tilastoja putsataan mm. siten, että pitkäaikaistyöttömyyden tulkinta katkeavan esimerkiksi päivän työkeikan vuoksi. Muita yhtä hyviä ovat koulutautuminen työmahdollisuuksien parantamiseksi tai viranomaisen tietoon tuleva sairaus.

Jos kaikki päättäjät eivät vielä tajua, sanottakoon se jälleen kerran, että juuri tällainen käytäntö passivoi työttömät. Jos oman aktiivisuuden osoittamisesta rangaistaan mm. työllistämismahdollisuuden menettämisenä, on turha vaatia työttömiltä aktiivisuutta. Porkkanalla ei pidä lyödä eikä keppiä syöttää.

Kisa ja Työ -arpajaiset jo 11. kerran Vallu nuorten ja työttömien asialla

Kisa ja Työ -arpajaiset järjestetään nyt jo 11. kerran. Arpajaisen ajan-kohta on 2.3.-1.7. Perinteisten arpajaisjärjestäjien, TUL:n ja SAK:n, kanssa kolmantena yhteistyökumppanina on Työttömien Valtakunnallisen Yhteistoimintajärjestö TVY. Kymmenen markan hintaisia raaputusarpoja tulee myyntiin 800 000 kappaletta. Arpoja myyvät TUL:n seurojen, SAK: laisten ammattiliittojen sekä TVY:n yhdistysten jäsenet. Lisäksi jokaiseen TUL-perheeseen postitetaan arpapussi, jossa on seitsemän arpaa, yhteensä 70 markkaa. Tuosta summasta palautuu seuran tilille 25 prosenttia, kun arpatilitys on maksettu. Jos seurassa esimerkiksi 200 jäsentä myy tai lunastaa arvat, tietää se seuran kassaan 3500 markkaa.

TUL:n ja SAK:n kesken. Yhdenstoista arpajaisiin on uutena yhteistyökumppanina tullut mukaan Työttömien Valtakunnallinen yhteistoimintajärjestö TVY.

- Arpajaisen tuotolla on perinteisesti tuettu seurojen ja ammattiosastojen toimintaa. Halusimme nyt antaa oman panoksemme yhteiskunnan vaikeimman ongelman, työttömyyden, helpottamiseksi. TVY:n jäsenet myyvät arpoja ja järjestö sekä sen jäsenyhdistykset saavat osuutensa arpajaisen tuotosta. Uskon, että urheiluväki lähtee myös innokkaasti tukemaan työttömiä, arvioi arpajais-toimikunnan puheenjohtaja **Olavi Vesterinen**.

Työttömien toiminnan ohella arpajaisen tuotolla tuetaan myös SAK:n paikallis- ja aluetoimintaa sekä TUL:n LETE -nuorisoprojektia, Askel positiiviseen kuntoon -kampanjaa ja seurojen koulutusta. Kisa ja Työ -arpajaisen isäntänä toimii kävelyn maailmanmestari **Valentin Kononen**. - Voita sinäkin ja tue samalla nuorisourheilua ja työttömiä, on Valtun arpajaismotto. Kisa ja Työ -arpajaisen päävoitto on Vento -henkilöauto. Muina voittoina on mm. vuoden benssiini, suomalaisten taitelijoiden tauluja, matkalahjakortteja, moottorisahoja sekä urheilupuistolomia.

Tukea nuorille ja työttömille

TUL ja SAK ovat järjestäneet yhteistyössä Kisa ja Työ -arpajaisia jo parinkymmenen vuoden ajan kaikkiaan kymmenen kertaa. Noiden arpajaisen tuotto nykyrahaksi muutettuna on yhteensä yli 16 miljoonaa markkaa. Kokonaistulosta on jaettu neljäviidesosa TUL:n seuroille ja piireille sekä SAK:n liitoille ja niiden ammattiosastoille. Lopputuotto on jaettu

Yhteisvastaun kotimaisena kohteena Uusi mahdollisuus syrjäytyneelle

Yhteisvastauseräyksen kotimainen osuus käytetään vuonna 1996 syrjäytymisen ja normaalielämän ulkopuolelle jäämisen uhan alla elävien auttamiseksi. Heitä on erityisesti työttömät ja työttömyyden aiheuttamien ongelmien kanssa kamppailevat.

Vuoden 1996 yhteisvastauseräyksen teema on Uusi mahdollisuus. Ko-

työllistyä. Polku takaisin työelämään voi löytyä työpajassa, työosuuskunnassa, harjoittelupaikassa, oppisopimuskoulutuksessa, normaaleilla työmarkkinoilla tai jollakin vaihtoehdolla. Muina voittoina on mm. vuoden benssiini, suomalaisten taitelijoiden tauluja, matkalahjakortteja, moottorisahoja sekä urheilupuistolomia.

Toisena tavoitteena on luoda malli uudesta tavasta lähestyä työllistä-

timassa uutta mahdollisuutta etsitään yhteistyössä Suomen Setlementtiliiton, Kansalaisareena ry:n ja Sinisen Pysäkin kanssa.

Suomen Setlementtiliitto toteuttaa yhteisvastauseräyksen tukemana Uusi mahdollisuus -projektin Rovaniemellä, Kajaanisissa, Lievestuoreella, Kyröskoskella, Vaasassa, Heinolassa, Turussa ja Leppävirralla.

Takaisin työelämään

Setlementtiliiton Uusi mahdollisuus -projektin tavoitteena on luoda yhdessä työmarkkinoilta syrjäin jääneiden ja vaikeasti työllistyvien ihmisten kanssa uusi mahdollisuus oppia ja

misessä ilmeneviä vaikeuksia.

Pääkaupunkiseudulla Uusi mahdollisuus -projektin yhteistyökumppanina on Kansalaisareena ry. Pitkäaikaistyöttömiä on eniten pääkaupunkiseudulla. Työttömyys näyttää kasautuvan samoille asuinalueille, joita uhkaa slummutuminen.

Kansalaisareanan projekti koostuu työharjoittelusta, kokeilusta ja opiskelusta sekä työttömien omaehtoisen toiminnan kehittämistä. Käytännössä tämä voi olla esimerkiksi työosuuskuntien kaltaisten yhteisyrityksien muotojen käynnistämistä, yleishyödyllisen vapaaehtoistoiminnan kehittämistä tai normaalin palkkatyöhön valmentautumista.

Karensisanomat 1/96
15.2. 1996

Julkaisija

Työttömien valtakunnallinen yhteistoimintajärjestö TVY ry

Päätoimittaja

Märten Grönholm

Toimittaja

Hannu Oittinen

Toimituksen osoite

Näsilinnankatu 22 A 24
33210 Tampere
puh & fax 931-2124 753

Alueelliset avustajat

Helsinki: Marjalliisa Siira
Varkaus: Matti Mäkelä
Jyväskylä: Raija Savolainen
Kokkola: Petteri Snellman
Turku: Mikko Kuusela

Painos 40 000 kpl

Painopaikka

Kangasalan Lehtipaino Oy
Pl 28, 36201 Kangasala

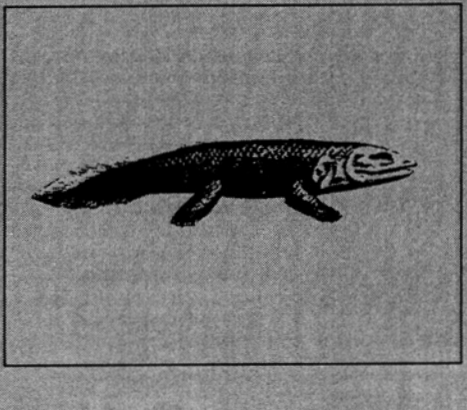
Ernesti Stresivaara

Evoluutio

Elinolosuhteet määräävät lajikehityksen kulkua. Syvänteiden suuria petoja, usein lähes rannalle, pakenemaan joutuneista kaloista kehittyi aikoinaan vähitellen ilmaa hengittämään pystyviä maaeläimiä. Tämä kehitys tapahtui **devonikaudella**. Kehittykö nyt **rationalisointikaudella** yksiyksille sek-

torille joutuneista työläispoliisista rotu, joka pärjää pitkät ajanjaksoit vaikka ilman hampaita ja oppii lopulta saamaan koko ravintonsa pelkistä hengitysilmaista?

Yksityistämisen myötä ovat ainakin tämän jutun kirjoittajan hampaat jo osin joutilaaksi jääneet.

Nuoret koulutusalessa

"Koulutus mahdolliseksi, ei pakkoliseksi"

Vuoden alusta astui voimaan uudistus, joka koskee alle 20-vuotiaille ammattiin kouluttamattomille nuorille maksettavaa työmarkkinatukea.

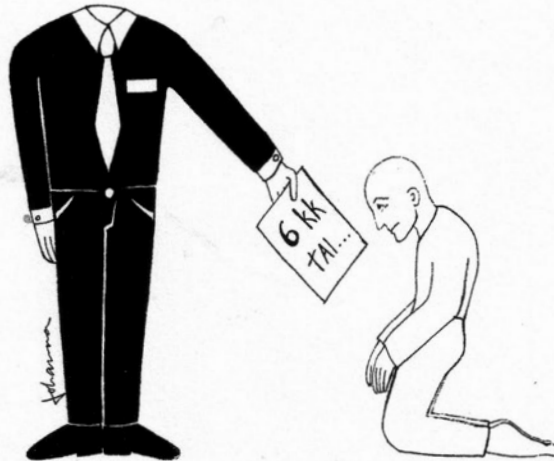
Uudistuksen mukaan nuorelta evätään työmarkkinatuki mikäli hän kieltäytyy työvoimatoimiston tarjoamasta koulutuksesta, työharjoittelusta tai kuntoutuksesta.

Uudistusta perusteltiin lähinnä sillä, että se aktivoisi nuoria ja edistäisi heidän työllistymistään. Kuitenkin vaikutukset ovat ikävän monen kohdalla päinvastaisia.

Allekirjoittanut kuuluu myöskin suureksi harmikseen ikäryhmään, jota uudistus koskee. Tunnen toki oman tilanteeni parhaiten, joten lähden selvittämään asiaa omien kokemusteni pohjalta.

En muista tähän hätään tarkkaa päivämäärää jolloin eduskunta hyväksyi nuorten työmarkkinatukea koskevan lakiesityksen, mutta sen muistan, että sitä seuraavana päivänä postiluukustani tipahti ukaasikirje Tampereen työvoimatoimistolta, jossa kerrottiin ammattioppilaitoksiin lisätyistä oppilaspaikoista ja käskettiin ottaa aiheesta yhteyttä 15.12. mennessä. Jos näin ei tekisi, se saattaisi kirjeen mukaan vaikeuttaa työmarkkinatukea.

Mielenkiintoista tässä oli se, että kirje oli lähetetty ns. kakkosluokan postina eli se oli postitettu reilusti ennen lakiesityksen eduskuntakäsittelyä. Toi sen minua ärsyttänyt -joskaan ei yllättänyt- seikka kirjeessä oli se, mille linjoille oppilaspaikkoja oli lisätty: pintakäsittely-, pienkonekorjaaja- ja kotitalouslinjat jäivät päällimmäisiksi mieleeni. Nämä linjatohan eivät voi kovin suurta ryhmää ikäluokastani kiinnostaa, tuskimpa ainakaan esim. yliopisto-opinnoista haaveilevina. Minua ne eivät todellakaan olisi voineet yhtään vähempää kiinnostaa. Niinpä jä-

tin kirjeen omaan arvoonsa ajatellen, ettei työmarkkinatukeani voida ainakaan ilman varoitusta katkaista. Virhearviointi.

Sain kyllä aiheesta selvityspyynnön ja toimitin mielestäni aukottomat perustelut sisältävän selvitykseni työvoimatoimistoon määräaikaan mennessä. Hämmästykseni oli suuri, kun huomasin ettei vuoden ensimmäisestä työmarkkinatuestani oltu maksettu tililleni kuin neljän päivän korvaukset. Vasta jälkikäteen tuli selventävää postia. Sain työvoimapolitiittisen lausunnon numero 29: "Hakija on toistuvasti kieltäytynyt kohtuullisiksi katsottavista, työllistymistä edistävästä toimenpiteistä. (Laki työmarkkinatuesta 17 §)". Kuuden viikon karenssi! Ja perusteluina: "Hakija ei ottanut yhteyttä 15.12. mennessä". On selvää, että lakia on tulkittu täysin mielialtaisesti. Jos jätän kerran ottamatta yhteyttä ja annan aiheesta myöhemmin kattavan selvityksen, se ei todellakaan ole "toistuvaa kieltäytymistä". Myös siitä "kohtuullisuudesta" ja "työllistävyydestä" voidaan toki olla montaa mieltä.

Hauskinta tässä on se, ettei päätökseen saa haakea muutosta valittamalla.

Onkohan minulla jonkinlainen oikeusturva?

Ei joustoa, ei tarveharkintaa

Yksi uudistuksen karneimmista ylilyönneistä on sen totaalinen joustamattomuus: työttömän nuoren omaa henkilökohtaista elämäntilannetta ei oteta lainkaan huomioon. Jos nuoren täytyy esim. tinkiä pääsykokeisiin valmistautumisestaan sen takia, että on pakkokoulutettava jollekin alalle, jolle hänellä ei ole motivaatiota tai edellytyksiä, hän saattaa joutua olemaan työttömänä vielä seuraavankin vuoden. Ja tähän ei ole järkevää nuoren itsensä eikä yhteiskunnan kannalta.

Helsingissä tämä asia on otettu huomioon ja helsinkiläisnuoret saavat vielä pitää perustoimeentulonsa. Tamperella taas ihmiset pakotetaan opiskelemaan aloja, jotka eivät heitä kiinnosta.

Pakkokoulutuksesta ei saa varsinainen ammattia, joten se tuskin edistää nuorten työllistymistä. Työmarkkinatukityöpaikoista taas ei kerry työkokemusta, sillä kyseessä ei ole

palkkatyösuhte. Nämä toimeenpiteet ovat siis nuorten kannalta lähinnä turhauttavia ja yleensä kaikkea muuta kuin aktivoivia.

Sitäpaitsi, mitä tämä maa tekee tuhansilla pintakäsittelijöillä?

Ikärasismia

Silmiinpistävin asia uudistuksessa on kuitenkin sen epätasa-arvoisuus. On täysin käsittämätöntä, että se koskee nimenomaan yhtä ikäryhmää, 18- ja 19-vuotiaita. Tällaista ikähaarukkaa ei voi perustella millään tavalla. Se on selkeää ikärasismia, joka vaihtelun vuoksi kohdistuu täysi-ikäisiin ihmisiin.

Työmarkkinatuella elävillä nuorilla ei ole takanaan minkäänlaista etujärjestöä, joka pitäisi huolta siitä, että heitä kohdella sen huonommin kuin muitakaan. Olisikohan tällä asialla ollut kenties jotain merkitystä uudistusta suunniteltaessa? Hivenen epäilyttää. Kaikkihan tietävät, että niiltä on helppoa ottaa jotkut eivät pistä vastaan.

JOHANNA SAVOLAINEN

Luottotietorekisteri kriminalisoi

Kaikki tiedämme, että kansa on jakaantunut pääosin köyhtyviin ja jotenkin selviytyviin. Vain pienet si-dosryhmät rikastuvat ja elävät omaa elämäänsä, jopa lamaa hyödyntäen.

Osaa kansasta estetään toimimasta normaalisti ja työllistymästä. Tietty kansanos on hyödyntämisen kohteena ja köyhdytettävänä. Tie on valmiiksi viitoitettu pettymyksillä.

Aktiivisia ihmisiä hyödynnetään mm. pankkien (yksityiset osakeyhtiöt) omistamalla luottotietorekistereillä, joissa kauppatavaraa ovat ihmisten epäonnistumiset. Epäonnistumisiin taas on saattanut olla osallisena luottotietorekisterin omistajat itse.

Pankit pyörittävät ko. bisnestä pitkälti omin valtuuksin ja valtiovallan hiljaisessa suojeluksessa. Lähes "hallinnollisiksi instrumenteiksi" muodostuneet rekisterit on viritetty monipuoliseen liiketoimintaan, josta kansa ei ole tarkemmin tietoinen. Instrumentin uhriksi voi joutua kuka tahansa, kun onnettomat olosuhteet tekevät kepposen. Kun uhri liikahuttaa, kilahtaa kassakone ja työllistävä pienrytitys on voitu pudottaa pelistä häiritsemästä monopolisoitumiskäyt-

tä. Pankkituen seurauksena pankit eivät enää tarvitse välittää perinteisistä liiketaloudellisista periaatteista. Niille riittää harvennevat, mutta sitäkin suuremmat asiakkaat, kuten valtio.

Kuitenkin merkintä häiriorekistereissä voi olla merkki siitä, että jatko-hyödyntämisen kohde on yritteliäs ja on saattanut jo luovuttaa omaisuuttaan esim. pankkeille (pankkituki). Omistajat itse taas ovat luoneet lama-ajan häiriömerkinnöille painavan merkityksen, jonka muut edunvalvontakoneistot ovat hyväksyneet. Vastuupuoli vain on päässyt unohtumaan.

Työllistääkseen itsensä ja hakiesaan hiipumassa olevaa olemassaolon oikeutusta edunvalvontakoneistolle, lääkkeeksi on keksitty kansan liisähdistaminen ja syyllistäminen aiheutuneen taudin oireista, kuten harras talous yms. Syyllistävää ilmapiiriä selvästi ruokitaan tarkoituksellisesti. Asialla on vakavat moniulotteiset vaikutukset yleiseen kansanterveyteen. Rakennetun kansaa jakavan murin molemmin puolin ahdistaa.

Tuo varhierargian alaosaost on sellainen, että se pistää hankkimaan

toimeentuloa jotenkin. Aina voidaan liisähdistamisella ja syyllistämällä asiaa pahentaa lisää ja jatkaa kierrettä. Nyt ahdistaminen vain kohdistuu aiemmin rehelliisiksi ja luotettaviksi tunnetuihin sukkaisiin suomalaisiin. Marginaaliryhmät ovat kokonaan eri asia.

Turvallisten säännönmukaisuus-sien suojissa " itsellän kehittävä" virkamies tuskin moisia asioita pohdiskelee.

Olisikin tarpeen kehittää asenneviat paljastava " köyhdytys simulaattori", joka antaisi havainto-opetusta sitä tarvitseville uudesta näkökulmasta. Siihen voisi joutua julkisesti kuka tahansa muitten rauhoilla valtaa käyttävä hyväpalkkainen.

Erityisesti siihen tulisi olla vaarassa joutua henkilö, jota epäillään yritystoiminnan (työllistämisen) syrjinnästä. Näköalaa avartavan simulaattorin laadintaan varmaan kansalaiset osallistuvat mielellään.

Taloudellinen ja henkinen ahdinko johtuu byrokraattisen edunvalvontakoneistojen osista, eikä suinkaan yritteliästä tavallisista suomalaisista. Eri koneistojen osana työskente-

leviltä itseltään ei ole realistista odottaa radikaaleja asennemuutoksia. Päinvastoin asetelmien taakse suojautetaan entistä tiiviimmin. He vain rakentavat edunvalvontakoneistoa ja saavat siitä palkkaa samaan aikaan kun kansaa kompostoidaan.

Kenenkään etu ei ole pitkällä tähtäimellä kansaa jakavan murin liisärakentaminen. Entinenkin on purettava. Muutokset lähtevät vain aktiivisesta kansalaisten yhteistoiminnasta. Sekä palkansaaja- että yrittäjätaustan omaavien työttömien ja pienyritysten intressit ovat yhteiset.

Matti Haaverinen

Suomen Luottotietorekistereiden uhrien Tuki ry SULUT, Takaisin yhteiskuntaan projekti Mannerheimintie 60 A 5, 00260 Helsinki

Ministeriössä kaavailut työttömyysturvan muutosesitykset eivät edistä työttömien aktiivointia eivätkä kohenna työllisyystilannetta.

Työttömien valtakunnallinen yhteistoimintajärjestö TVY ry katsoo, että aktiivoinnin nimissä tehdään esityksiä ja päätöksiä, jotka saattavat jopa vaikeuttaa työttömien kaikinpuolista selviytymistä.

Esimerkiksi työttömyysturvan menettämisen uhalli pakkokoulutukseen joutuminen voi haitata aktiivista työnhakua, omaehtoista kouluttautumista tai työkunnan ylläpittoa lyhytaikaisten työkeikkojen avulla. Myös lasten päivähoidon järjestäminen, asuminen mahdollisesti kahdella paikkakunnalla ja koulutuksen liittyvien matkojen järjestelyt voivat muodostua kohtuuttomiksi rasitteiksi.

Mikäli työttömyyttä aiotaan koulutuksen avulla alentaa, suunta tulee olla kokonaan toinen. Leikatut opintososiaaliset etuudet on palautettava vähintään ennalleen, markkinakorkoista opintolainasta on siirryttävä edulliseen lainoitukseen ja kannustavaan opintorahaan. Kaikenlainen keinottelu työllisyyskoulutuksen järjestämisellä on esteettävä. Työvoimahalinnon koulutuspuolelle on lisättävä voimavaroja ja työllisyyskoulutusta on räätälöitävä koulutettavan kanssa tämän koko elämäntilanne huomioiden.

Lehtitietojen mukaan pakkokoulutusmalli on vain yksi vaihtoehto, mutta muissakin malleissa koulutuksen tai kuntoutuksen ulkopuolella olo nähdään "pelkkänä työttömänä olona". Näin ei kuitenkaan ole, vaan sadat ja tuhannet työttömät hankkivat koulutusta omilla koulutusprojekteilla, toimivat työttömien yhdistyksissä ja muussa sosiaalisessa toiminnassa tai hankkivat toimeentuloa lyhytaikaisissa työsuhteissa työsuuskunnissa tai itsenäisesti.

Tätä työttömien omaa todellista aktiivisuutta ministeriöiden ja työryhmien aktivointimalleissa ei lainkaan huomioida. Toimeentulon menetyksen uhalli toteutettava pakkokoulutus voi tuhota monen työttömän omaehtoisten pyrkimykset.

Kun työttömyysturva uudistetaan, on työttömien oma monipuolinen kokemus otettava mukaan suunnittelu-prosessiin. Emme halua passiivisen tuen varassa elämistä, mutta salli myöskään olemassa olevan sosiaalisen turvallisuuden hävittämistä. Se on välttämätöntä niin kauan kuin valtio-voima on kyyryssä järjestämään työtä kansalaisilleen.

Nuoretä valitettavasti siltä, että nuoret alle 20-vuotiaat työttömät ovat ikäänkuin kokeilukohde, jolla testataan kansan sietokykyä uusien leikkausten edessä. Mikä mahtaa olla seuraava ryhmä ja muoto työttömiin kohdistuvien sosiaalisten leikkausten kohteena?

TVY:n hallitus otti kantaa pakkokoulutukseen kokouksessaan Helsingissä 17.1.1996.

Työväentalot vaihtuvat työttömien toimintakeskuksiksi

Suolahti tarjoaa monitoimitilat

Kun ajoin 70-luvun lopulta tutun Suolahden keskustaan, menin ensin Nesteen huoltoasemalle kysymään etä missä se Harjulankatu onkaan. Mutta kun katunimi ei siittäkään huolimatta löytynyt, ajoin uutukaisen näköisen kahvilan pihaan tarkistamaan asiaa. Autosta noustessani huomasin olevani työttömien toimintakeskuksen pihassa. Komea paikka liki keskellä kylää.

Keinoja on, haluja ei

Kahvikupin ääressä pohdimme asiaa **Marketta Lehtisen** ja **Valto Holopaisen** kanssa. Työttömien toimintakeskusten noususta löytyy yhteiseen siihen kuinka työväentalot aikoinaan nousivat. Valton mielestä kyse on tuotannon ensisijaisuudesta yhteiskuntaelämässä; muut ilmiöt tulevat perässä. Ison nousun tilalla on pitkään ollut meneillä iso lasku, jolle ei ainakaan toistaiseksi ole loppua näkyvissä.

Kyllä Ahtisaari yritti uudenvuoden puheessaan turhaan rauhoitella kansaa. Ei siinä pelkkä leppoisa olemus auta, sanoilla täytyy olla katetta. Kaikki millä piti olla työttömyyttä alentava vaikutus, on kokeiltu. Ei ole autanut tuotannon ja viennin kasvua, ei korkojen lasku, ei maltillinen tulospolitus, luettelee Valto Holopainen.

Marketta Lehtinen lisää löytyä hallituksen kiukaalle.

Jos Ahtisaari olisi yhtään tilanteen tasalla, hän panisi ministerit töihin. Mooseskin puheekin ovat yhtä tyhjän kanssa, ja Jaakonsaari itkee kuin jokin mummo. Jos ei hommat suju, pitää ainakin osata lähteä hommista, on Marketta Lehtisen tulos tai ulos-resepti hallitukselle.

Valton mielestä emme elä missään markkinataloudessa. Nythän kaikkien muiden paitsi rikkaiden on pärjättävä omillaan. Mitä isompi yritys, si-

Työtön rekkakuski Hannu Takamaa tekee hiontatöitä Suolahden työttömien toimintakeskuksessa.

tä enemmän se saa yhteiskunnan tukea.

Kyllä valtiovallalla on keinoja käytettävissä niin halutessaan. Ajatellaan vaikka auton käyttömaksua: niin ja niin monta sataa miljoonaa kerätään muutamassa viikossa. Vika onkin siinä, että rahoitajaksi kelpaavat vain tavalliset kansalaiset, pohtii Holopainen.

Nykyisen nurinkurisen kansalaispalkan eli monelta luokulta elättämisen ja kontrollin sijasta Marketta Lehtisen mielestä kansalaisille pitäisi turvata kunniallinen toimeentulo.

Kun kaikille maksettaisiin perustoimeentulo, jonka lisäksi saisi hankkia laillisesti rahaa vaikka päivän keikoilla, ihmiset voisivat paremmin ja

Kaikki minkä piti alentaa työttömyyttä, on kokeiltu, sanoo Valto Holopainen.

järjestelmä tulisi yhteiskunnalle halvemmaksi. Ja ay-liikkeen pitää neuvotella näistä isoista yhteiskuntapolitiikan linjoista, eikä riidellä penneistä. Siitä se arvovalta nousee.

Kaikkille "iicee-björklundeille" Marketta ja Valto lähettävät terveisiä, että työstä syrjäytetyille puolelle työllä ensin töitä, ennenkuin alemaan haalimaan ulkomaista työvoimaa Suomeen. Tällä menolla kasvatetaan uusi työttömien sukupolvi, jonka elättämistä taas itketään porukalla.

Varsinaisia syrjäytyneitä ovatkin ministerit, teollisuusjohtajat ja ay-johtajat, jotka eivät enää tiedä miten suomalaisten enemmistö elää, väittää Valto kahvitukion päätteeksi.

Isä rakensi, tytär kunnosti

Kun pahimmat paineet on purettu kahvikupin ääressä, siirrytään katselamaan uusia ja vielä osin kesken-eräisiä tiloja. Marketta Lehtisellä on kerrottavana perin merkillinen tarina.

Tässä oli ennen kauppa, jonka isäni rakensi. Hän sai tarpeekseen "edistymielisen" osuusliikkeen tuihuista, joista oli edistys kaukana. Sit-

län. Katsoin kerran tyhjää tilaa ja ajattelin, että tuo on otettava käyttöön. Eipä muuta kuin yhdistystä perustamaan ja tiloja hankkimaan, muistelee Marketta Lehtinen.

Yhdistys toimi alkuun muissa tiloissa, mutta viime vuoden kesäkuun alussa päästiin nykyisiin tiloja remontoimaan. Syyskuun alkuun mennessä remontti oli niin pitkällä, että toiminta voitiin siirtää uusiin noin 400 neliön tiloihin. Suhtautuminen työttömien hankkeeseen on ollut niin hyvä, että kiitettävää löytyy useammalta taholta.

Kaupunki maksaa vuokrasta osan ja työvoimapiirin omatoimisuusavustuksella maksetaan osa. Lahjoituksia olemme saaneet runsaasti paikallisilta yrittäjiltä, muun muassa sähkötyöt, Marketta kertoo.

Tiloissa käy enimmäillään satakin henkeä päivässä, heistä noin kaksi kolmasosaa on ruokailijoita. Ruokala on auki viitenä päivänä viikossa ja aterian hinta on 10 markkaa. Ruokailun lisäksi tarjolla on kielikurssia, puu- ja metallitöitä, matonkudontaa ja ompelutöitä sekä kuntosalia. Näissäkin hankkeissa työvoimapiirin omatoimisuusavustus on ollut ratkaiseva rahoitusmuoto.

Kaiken tämän ohessa yläkerran tiloissa toimii kirpputori, jonka sosiaalitaloudellinen merkitys on käyttäjilleen melkoinen. Alakerran autoja pyöräverstaalla on kunnostettu myyntiin polkupyöriä

Katsoin kerran tätä tyhjää tilaa ja ajattelin, että pitää ottaa käyttöön, sanoo Marketta Lehtinen.

Luennoitsijoita on käynyt ja sosiaalityöntekijä käy kerran kuukaudessa kuuntelemassa ja vastaamassa. Siinä on syntynyt hyvää vuorovaikutusta. Olemme Valton kanssa käyneet vuorostamme luennoinnassa sosiaalialan oppilaitoksessa, kertoo Marketta ja lisää että Valto aloitti tilaisuuden viulun soitolla.

Portugalilainen hämmästeli

Vaikka työttömien toiminnan perimmäinen tavoite on päästä eroon koko toiminnasta työllistymisen kautta, on hyvä että työttömyyden aikana on tarjolla paikka missä kynnys ei ole korkea. Suolahden 600-700 työttömistä yhdistyksen jäseniä on noin 10 prosenttia, joista puolestaan vain korkeintaan parikymmentä aktiivisia. Tavoitteena ei olekaan mahdollisimman korkea järjestäytyminen, vaan työttömien sosiaalisen kunnan, taloudellisen turvan ja omatoimisen kouluttamisen turvaaminen.

Marketta Lehtisen sisaren portugalilainen mies revähdytti silmänsä tullessaan ensi kertaa työttömien toimipisteeseen. "Ei työttömillä voi olla tällaisia tiloja ja toimintaa", oli etelän miehen huudahdus. Sikäläinen armlaisuuteen perustuva sosiaalinen toiminta työttömien parissa on kaukana meikäläisestä järjestäytyneestä omatoimisuudesta.

Mikäli joku "iivriovinanen" sattuu lukemaan tätä, voisi hän iltapuhteen mieltä kumpi on hyysystä ja kumpi aktiivintia. Oikein arvanneelle ministerille pääpalkintona omakustanteinen matka Suolahden työttömien toimintakeskukseen. Osoite on Harjulankatu 1, puh. 945 - 542 092.

Teksti ja kuvat:
HANNU OITTINEN

Äänekosken työttömien osuuskunta tarttui isoon hankkeeseen

Nuorille työttömille omia asuntoja

Äänekosken työttömien yhdistys ja Osuuskunta Ääne Työ ovat sitä mieltä, että parasta toimintaa työttömien puolesta ja työttömyyttä vastaan on työpaikkojen järjestäminen. Jos ja kun tähän pystytään kytkemään koulutus, on lopputulos vieläkin parempi.

Rakennusalan työttömyys ja halpojen vuokra-asuntojen puute ovat Äänekosken ja siihen liitetyn Konginkankaan isoja ajankohtaisia ongelmia, jotka koskettavat erit yisen kiipeästi nuoria. Yhdistys ja osuuskunta laskivat ongelmat ja voimavarat yhteen, ja ryhtyivät toimiin.

Koska yhteiskunta ei tajua asian vakavuutta ja siinä piileviä mahdollisuuksia, lähdimme itse liikkeelle, sanoo Ääneseudun työttömien yhdistyksen puheenjohtaja **Tapio Salomaa**. Osuuskunta Ääne Työn toiminnanjohtaja **Raimo Paalimäki** nykytelee viereissä yhtä mieltä olemisen merkiksi.

Tämä on työllisyys-, koulutus- ja asuntoprojekti, jolla on nuorten elämään laajat vaikutukset, sanoo Osuuskunta Ääne Työn toiminnanjohtaja Raimo Paalimäki.

Keväällä käynnistävän kohteen kustannusarvio on noin 2 miljoonaa markkaa, josta Keski-Suomen työvoimapiirin osuus on 650 000 markkaa plus palkkatukena 250 000 markkaa ja Konginkankaan kunnan liitosrahoista 600 000 markkaa. Puuttuvaa puolen miljoonan markan osuutta on

anottu mm. Raha-automaattiyhdistykseltä.

Alun perin osuuskunnan oli määrä toimia rakennuttajana, mutta lopulta homma kääntyi niin, että rakennuttajana ja omistajana tulee olemaan Äänekosken kaupunki. Konginkankaan taajamaan nousevan rivitalon rakentaa

osuuskunta eli käytännössä työttömät ammattilaiset, lähinnä nuoret.

Tämä on samalla koulutusprojekti, sillä juuri ammattikoulusta valmistuneet nuoret eivät vielä ole rakennusalan ammattilaisia. Yleensä on vaikea löytää sopivia opetuskohteita, mutta tässä on yksi sellainen. Rakennustöihin tulee 8-10 nuorta, jotka koulutuksen ja palkkatyön lisäksi saavat asunnon, Raimo Paalimäki kertoo.

Iskimme näppimme työvoimakoulutuksen rahapottiin. Työvoimahallinto on kaiken kaikkiaan suhtautunut hankkeeseen erittäin myönteisesti, josta lämpimät kiitokset. Tosin meidän piti antaa potku asiassa, toteaa Tapio Salomaa.

Palataan asiaan kun nuoret heiluvat sahoinen ja vasaroinen Konginkankaan rivitalotyömaalla.

HANNU OITTINEN

Äyri työllistämiseen

Ääneseudun työttömien yhdistyksen puheenjohtaja Tapio Salomaa kiittelee kaupunkiaan työllistämiseen satsaamisesta. Reilut kaksi vuotta sitten aloitettu painostus valtuustoryhmiä kohtaan on tuottanut tulosta, jonka hyöty huomataan jo laajemminkin.

Vuoden 1993 lopulla käynnimme valtuustoryhmien puoleen työllistämispaketin saamiseksi kaupungin talousarvioon. Viime vuonna kaupunki työllisti yhteensä 400 työtöntä eli neljänsosan kaupungin työttömistä puolen vuoden ajaksi. Kiitos tästä kaupungin päättäjille, erityisesti valtuustoryhmille, joiden myönteinen kanta ratkaisi asian, Tapio Salomaa sanoo.

Sama linja jatkuu tänä vuonna. Kaupungin nettomenoissa se merkitsee 7 miljoonaa markkaa eli yhtä veroäyripeniä. Kun kokemus on, että työllistämiseen sijoitetut määrät näkyvät pitenevinä kauppaajoina ja lyhenevinä sosiaaliluokun jonoina, on kaikkien osapuolien etu saavutettu. Kannatti siis painostaa.

Työttömät ja työvoimatoimisto yhteistyöhön Jämsänkoskella

Vuosi sitten perustettu Jämsänkosken työttömien yhdistys pitää toimipaikkaansa aivan kaupungin keskustassa. Neljän hengen voimin perustettu yhdistys on osoittanut tarpeellisuutensa, ja se nauttii paikkakunnalla luottamusta muidenkin kuin työttömien keskuudessa.

Yhdistys on ottanut paikkansa myös Keski-Suomen kahdenoista yhdistyksen joukossa, jotka ovat läänipalaverien kautta hyvässä vuorovaikutuksessa toistensa kanssa.

Vanhassa liikelatessa sijaitseva toimitalo tarjoaa remontin jälkeen työttömille toimintaa myös iltaisin. Nykyisen toimiston ja vaihtotorin lisäksi tiloissa tulee toimimaan iltakahvila, jossa on mahdollisuus peleihin, lehdenlukuun ja yhdessäoloon vaihtoehdoton kadulle ja kaljakuppilalle. Nykyisen kaksi kertaa viikossa tapahtuvan ruokailun sijasta tavoitteena on viitenä päivänä viikossa auki oleva ruokala.

Eikä tässä kaikki. Yhdistyksen puheenjohtaja **Jukka Salminen** kertoo, että työvoimatoimiston kanssa on neuvoteltu toimiston palvelupisteen avaamisesta työttömien toimitilaan.

- Siinähan ne rimat ja paneelit ovat odottamassa remontin alkamista. Periaatteessa homma on selvä. Kun toiminta alkaa, se parantaa koko kunnan työvoimapalettelua, sillä tähän saakka on pitänyt käydä asioimassa Jämsässä,

Jämsänkosken kaupungin vt. sosiaalishteeri Riitta Lehtinen

Jukka Salminen kertoo.

Näin se käy

Mutta miten tähän on tultu, sillä kaikki on tapahtunut ja tapahtumassa varsin lyhyessä ajassa? Työttömien nokkamiehen lisäksi asiasta ovat keskustelleessa vt. sosiaalishteeri **Riitta Lehtinen** ja kaupunginvaltuuston varapuheenjohtaja, työnjohtaja **Teuvo Vuorenpää**. Lehtinen oli virittämässä työttömien toimintaa ensimmäisistä kokeiluista alkaen ja Vuorenpää on kaupungin luottamustoimessaan ollut vaikuttamassa työttömille myönteisten päätösten läpimeno.

- Eikä tässä paljon ole taivuttelemissa tarvinnut, sillä suhtautuminen työttömien toimintaan on ollut hyvin myönteistä. Ihan yksimielisellä päätöksellä on työttömille annettu tilat käyttöön, siten että kaupunki maksaa vuokran, sähkön, lämmön ja veden. Ruokalan toiminnan laajentamista kaupunki tukee myös, jos seurakunta ja Punainen Risti tulevat mukaan, tilat on kaupunki jo luvannut, kertoo Teuvo Vuorenpää. Hän pitää työttömien yhdistystä tervetulleena kansalaisjärjestönä, joka voi vauhdittaa päätöksentekoa ja toimia yhteistyössä kaupungin, erityisesti sosiaalitoimen kanssa.

Viime mainitusta on kokemusta Riitta Lehtisellä, joka nuorena sosiaalityöntekijänä meni ennakkoluottomasti mukaan työttömien pariin. Tämä tapahtui syksyllä 1993 Lehtisen tultua Jämsänkoskelle työhön.

- En tiennyt työttömien toiminnasta oikeastaan mitään, mutta halusin tietää. Halusin kokeilla myös yhteistyötä eli välittää työttömille tietoa sosiaalitoimen palveluista. Heti alkuun oli yrityksiä perustaa ruokala, mutta se ei heti käynnistynyt, idea jäi kuitenkin kytymään. Vaihtotori sen sijaan käynnistyi, jolla on suuri varsinkin merkitys työttömien lapsiperheiden taloudelle, Riitta Lehtinen kertoo kokemuksiaan.

Työttömien yhdistyksen puheenjohtaja Jukka Salminen

Ruokalaidetta muuttui käytännöksi kuitenkin varsin pian, sillä keväällä 1994 se aloitti yksipäiväisenä muuttuvan saman vuoden syksyllä kaksipäiväiseksi. Varsinaiseksi työttömien ruokalaksi sitä ei kuitenkaan vielä koeta, mutta viisipäiväisyys ja uudet tilat voivat muuttaa tilanteen.

Riitta Lehtinen ei ole enää ehtinyt kovin aktiivisesti toimimaan yhdessä työttömien kanssa, mutta muutama vuoden takaiset kokemukset ovat olleet aineksina myös hänen yliopistolissa työssään. Jatkuvasti hän seuraa yhdistyksen toimintaa ja pohtii työttömien ja sosiaalitoimen vuorovaikutuksen kehittämistä. Sosiaalishteerin virkatuolilta vaikutusmahdollisuudet ovat ilmeisesti varsin hyvät.

Teuvo Vuorenpää muistuttaa sekä kaupungin että valtion velvoitteista työttömyyden voittamiseksi ja työttömien olojen helpottamiseksi.

- Tämän vuoden budjetista 1 prosentti saataan työllistämiseen. Kohteet ovat pääasiassa peruskorjaus- ja rakennuspuolella, merkittävin kohde on oimahallin saneeraus. Mutta kyllä valtionkin tulisi toimia ihan eri vakaavuudella kuin nyt. Esimerkiksi velvoitetyöllistämisen tulee saada takaisin lakiin tavalla tai toisella.

Riitta Lehtisellä on toisenlainen näkökulma.

- Siinähan vaan samoja ihmisiä kierrätetään hommissa vuodesta toi-

seen, eivätkä heidän eläke- ja muutetunsa katu. Eikä jotain muuta pitäisi keksiä tilalle?

Jukka Salminen haakee kompromissia.

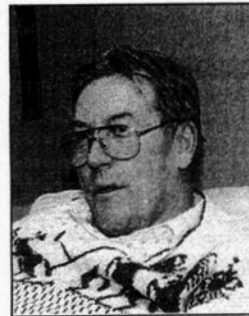
- Kyllä velvoitetyöllistäminen on tällaisen työttömyyden oloissa hyvä, mutta kaikki lait ja asetukset tulee saattaa vastaamaan nykyistä tilannetta, Nehän on laadittu aivan eri oloissa.

Entäpä eteenpäin?

Puheenjohtaja Jukka Salminen on tyytyväinen yhteistyökumppaneihinsa, joiden tuki on ollut merkittävä alusta saakka. Keskustelun kulussa tulee uusi idea, jota Teuvo Vuorenpää lupaa lähteä viemään eteenpäin.

- Eikö vaihtotorilla voisi kierrättää myös huonekaluja? Meidän asiakkaille ilmaiset huonekalut olisivat monta kertaa pelastus, sillä normien puitteissa emme voi avustaa kalustohankinnoissa, kysyy Riitta Lehtinen.

- Kuinka se entinen Dixin halli?

Kaupunginvaltuuston varapuheenjohtaja Teuvo Vuorenpää

Eikö sinne mahtuisi huonekalujen kierrätystilat, Jukka Salminen heittää pallon Teuvo Vuorenpäälle.

- Se on täysin mahdollista. Täytyypä ottaa selvää ja panna asia vireille, lupaa Teuvo Vuorenpää karvalakkaa päähän laittaessaan.

Kun kävimme tätä keskustelua tammi-kuun kolmantena päivänä, oli viireille ruokala, iltaokeskelutilat ja -toimet, työvoiman toimipiste sekä telefaxin hankinta. Huonekalujen vaihtotorin idea tuli siis tuossa tapaamisessa. Tammi-helmikuun aikana on tulossa useita uudistuksia, jotka vievät Jämsänkosken työttömien yhdistyksen toiminnan uudelle tasolle. Tulevaisuuden suunnitelmissa on myös liikunta- ja kuvataidepiirien järjestäminen työttömille, eikä työttömien yhdistys pidä näppejään erossa myös-kään syyskuussa järjestettävästä Kuu-hullujen yöstä.

Yksi uusi aluevaltaus on Karensisanimien tämän numeron jakelu taajaman jokaiseen talouteen, joita on yhteensä 3200. Tämän kokemuksen pohjalta Jukka Salminen lupaa arvioida Karensisanimien levikkiä alueella, jotta sitä voitaisiin moniker- taistaa nykyisestä yhdestä sadan nipusta reippaasti ylöspäin. Salminen puolestaan sai kipinä peittojakelun kuultuaan Utajärven vastaavasta koelusta.

- Toimintaa auttoi paljon kun saimme marraskuun alusta alkaen kymmeneksi kuukaudeksi työllistetyin toimistotyöntekijän, joka talouden lisäksi hoitaa monet muut asiakaspalveluun ja yhteistyösuhteisiin liittyvät tehtävät. Kun työvoiman toimipiste aloittaa lähiakoina, on luovassa lisätyövoimaa, Jukka Salminen selvyttää.

Kun kysyn, mistä idea työvoiman ja työttömien yhteistyöhön aluperin tuli, viittaa Salminen takaviistoon toimistohuoneeseen päin.

- Tuolla "peräkammarissa" istuessani tuli tällainen ajatus mieleen. Otin yhteyttä työvoimatoimistoon ja siitä se lähti.

Kannattaa siis joskus istahtaa ja miettiä. Ja sitten taas toimia sitäkin kii- vaemmin. Näin ainakin Jämsänkoskella hommat hoituu, mikä ettei muu- aallakin.

Sivun teksti ja kuvat: HANNU OITTINEN

Pirkko Rossi: työtä ja toimintaa

Merkonomi paperit omistava ja työttömäksi jäätyään tietotekniikan kurssija käynyt **Pirkko Rossi** Jämsänkoskelta haluaa edes toimintaa, jos työtä ei ole tarjolla. Työtä pelkäämättömän kahden lapsen äiti on ollut hommissa muun muassa kauppoissa ja koululla toimistoapulaisena. Kahden lapsen tekeminen ja hoitaminen on tosin tehnyt aukon työn kehityksessä mukana pysymiseen, mutta käydyt atk-kurssit ovat tätä aukkoa paikanneet.

- Vaikka kurseille osallistumisesta saattaa olla jopa häitää käytännön työhaun kannalta, on niistä hyöty kuitenkin suurempi varsinkin nopeasti muuttuvilla aloilla, sanoo Pirk-

- Työttömien omasta toiminnasta voi syntyä myös työllistäviä ideoita, sanoo Pirkko Rossi.

ko Rossi.

Työskentelyä ja toimintavalmiuttaan

ylläpitääkseen puuhakas kotiäiti on tulossa mukaan myös työttömien toimintaan. Varsinaista omaa erikois- aluetta Pirkolle ei ole vielä löytynyt, mutta puheenjohtaja Jukka Salminen vakuuttaa että tekemisestä ei tule pu- laa.

Toimintaa tarvitaan

Jämsänkosken työttömien yhdistys on vielä varsin nuori, mutta lyhyessä ajassa se on jo osoittanut tarpeellisuutensa. "Paperilaakson" koneet suol- tavat tuotteitaan maailmalle huippu- vauhdilla, mutta yhä vähemmällä ih- mis työvoimalla. Ylitöiden rajoitta- minen olisi varmaan tervetullut juttu

paperilaakson työttömille. Keskeises- ti paperiteollisuuden varassa elänyt paikkakunta ei helposti löydä uusia työllistäviä kohteita. Suuremman Jämsän läheisyys ei myöskään suosi kaup- pan alan ja palvelujen laajenemista.

- Toivottavasti työttömien toiminnan kautta tulee myös työllistäviä ideoita, sillä niitä täällä kaivataan. Työttömien omaa toimintaa joka tapauksessa tarvitaan, aivan ehdottomasti. Vaikka itse en turhaudu tekemisen puutteessa, sillä lapset ja lenkkeily pi- tävät vauhtia yllä, on yhteinen paikka ja toiminta monelle työttömälle har- voja kosketuksia muihin ihmisiin, Pirkko Rossi pohtii.

Omaa paikkaansa työttömien yh-

distyksessä arvioidessaan hän toteaa olevansa pätevä järjestelmään asioita, mm. kehittämään asiakaspalvelua. Tähän tullee tilaisuus, sillä Jukka Sal- misen kertoman mukaan yhdistys on sopinut työvoimatoimiston kanssa palvelupisteen perustamisesta työttö- mien toimitilaan.

Olipa tulevat tehtävät yhdistykses- sä mitkä tahansa, linja on Pirkko Ros- silla selvä.

- Työttömiä on rohkaistava toiminta- taan ja oman mielipiteen esille tuo- miseen. Suomalaiset alistuvat aivan liian helposti ylhäältä tuleviin päätöksiin, olivatpa ne millaisia hyvänsä. Yksin ei kukaan saa mitään aikaan, mutta porukassa on voimaa.

TVY ja SAK tapasivat: "TYÖTTÖMYYSTURVAA PUOLUSTETTAVA"

TVY:n ja SAK:n johdot tapasivat helmikuun alussa SAK:n puheenjohtajan Lauri Ihalaisen kutsusta. Pääliimmäiseksi puheenaiheeksi nousi ajankohtainen työttömyysturvan uudistus, mutta myös järjestöllisen yhteistyön kehittäminen oli esillä.

Puheenjohtaja Lauri Ihalainen luovutti tapaamisessa TVY:lle 20 000 markan avustuksen, joka oli osa SAK:n hallituksen lahjoituksesta työttömien toiminnan tukemiseksi.

TVY:n kannan työttömyysturvauudistukseen esitellyt järjestön varapuheenjohtaja Lea Karjalainen totesi, että työttömien ja työssäkäyvien etuja on jo leikattu riittämiin. Myös työnantajien työttömyysvakuutusmaksun kolmen miljardin markan alennus on TVY:n mukaan tulonsiirto työttömiltä työnantajille.

- Työttömät vetoavat jo toteutettujen leikkausten ankaruuteen ja torjuvat sekä ansiosidonnaisen työttömyysturvaan että työmarkkinatukeen suunnitellut heikennykset. Minkä tahansa muutoksen toteuttaminen edellyttää ehdottomasti tasavertaista neuvottelua ja sopimista. Sanelupoliittikan meidän ei tule alistua, sanoi Lea Karjalainen esittäessään työttömien kannan SAK:n johdolle.

Puheenjohtaja Ihalaisen mukaan hallitusohjelmaan sisältyvä 600 miljoonan markan työttömyysturvan rakenteellinen leikkaus on tosiasia, jonka kanssa on eletävä. Hän torjui yhtenä leikkausmallina esitetyt lapsikorotusten poistamiset, mutta esitti eräänä vaihtoehtona esillä ollutta työttömyysturvan omavastuun pidentämistä viidestä seitsemään päivään.

TVY:n mielestä työttömien kaikinpuolinen selviytyminen on hallitusohjelmaa suurempi realiteetti, jonka vuoksi ammattiyhdistysliikkeen on yhdistettävä voimansa työttömien

kanssa muutoksen aikaansaamiseksi. TVY:n taholta esitettiin kysymys monenko prosentin työttömyyden alentuminen poistaisi työttömyysturvan leikkaustarpeen. SAK:n ekonomistin Erkki Laukkasen mukaan yhden prosentin alentuminen "riittäisi kirkaasti", mutta koska kyse on rakenteellisesta leikkauksesta, ei työttömyyden aleneminen sinällään poista leikkaustarvetta.

Järjestöt päättivät kehittää yhteistyötä mm. työttömien koulutukseen liittyvissä asioissa. SAK:n järjestösihteeri Pekka Sarkkisen mukaan erityisesti alueellinen yhteistyö on ollut molempia osapuolia hyödyttävää. Puheenjohtaja Ihalainen puolestaan tunnusti TVY:n itsenäisen etujärjes-

töluonteen, todeten etteivät työttömät ole sitoutuneet mihinkään hallitusohjelmaan.

Tapaamiseen osallistuvivat SAK:n puolelta Ihalaisen, Sarkkisen ja Laukkasen lisäksi hallituksen varapuheenjohtaja Aarno Aitamurto, sosiaalipoliittisen osaston toimitsija Janne Metsäpelto, järjestöosaston toimitsija Sirpa Ilola ja tiedottaja Reijo Paananen.

TVY:tä edustivat Lea Karjalaisen lisäksi hallituksen jäsenet Ilkka Lautkanen, Ahti Kyllönen, Maija Pulli, Veikko Mähönen, Torsti Lahtinen, Anneli Nisula ja Matti Liukkonen sekä toiminnanohjaaja Sirkka Rajala ja tiedottaja Hannu Oitinen.

Reino Paasilinna (SDP) vaatii hätäohjelmaa: Toimeton köyhälistö tulee kalliiksi

Hallituksen työllistämistoimet ovat olleet riittämättömiä. Työttömyyden puolittaminen ei ole näköpiirissä. Leikkaukset pieni- ja keskituloisilta ovat entisestään vaikeuttaneet kotimarkkinoiden käynnistymistä. On otettu juuri niiltä, joiden ansiot menisivät suoraan koulutukseen. Sen sijaan vaurailta ja vientisektorilta ei ole vaadittu lisäpanosta pankkitukien maksamiseen. Viime vuosien epäinhimillisellä talouspolitiikalla on sivuutettu työllisyys, oikeudenmukaisuus ja kohtuus kovan markan tai EMU:n nimissä.

Näin ei voi jatkua, sillä toimeettoman köyhälistön syntyminen on seurauksiltaan kaikkein kallein ratkaisu. Sosiaalidemokraatit eivät voi olla sellaisessa hallituksessa joka synnyttää uusköyhälistön tilanteessa, jossa kansallisrikkautemme bruttokansantuotteella mitaten on saavuttanut huippuvuosien tason.

Velvoitetöylyttämisestä ja osallistumisesta

Siten työllistämisen hätäohjelmaan kuuluisi radikaali velvoitetöylyttäminen. Koneet syrjäyttävät ihmisiä kaikilla tasoilla. Siksi on säädettävä robotivero, jonka tuella työllistään ihmisiä uudella, palvelutöitä laajemmalla osallistumis sektorilla. Maassamme on noin 200 000 palvelutöylyä vajas eurooppalaisiin valtioihin verrattuna.

Palvelut ovat huonontuneet ja työntekijät ovat ylikuormitettuja. Osallistumistyö kattaisi palvelujen lisäksi mm. ympäristö- ja yhteiskunnalliset työt. Täten esimerkiksi urheilua ja keskusteluseuran johtaminen katsottaisiin hyödylliseksi palkkatyöksi.

Lyhennelmä kansanedustaja Reino Paasilinnan 8.1.1996 Joensuussa pitämästä puheesta.

Kansanedustaja Satu Hassi (vihr.):

Työllisyys EMU:n tilalle

Hallituspuolueiden kansanedustajien kritiikki nykyistä hallituspolitiikkaa kohtaan kasvaa vähitellen. Pääministeri Lipposen yrittäjäjärjestön tilaisuudessa esittämät kuuden miljardin markan lisäaastat ovat saaneet monet vähintäänkin ymmällään.

Ruovedellä puhunut vihreiden kansanedustaja Satu Hassi suosittelisi keskustelun aloittamista talouspolitiikan

linjasta, koska sovitun talouspolitiikan pohjana oleva tilanearvio on muutunut.

Hassin arvion mukaan työttömyyden puolittaminen ja EMU-kriteerien täyttäminen eivät mahdu samaan pakettiin. Tässä tilanteessa Satu Hassi ilmoittaa valitsevansa työllisyyden puolustamisen.

Paperi Nelonen avustaa työttömiä

Tampere-lainen Paperiliiton osasto 4 on tehnyt Tampereen Seudun Työttömien toimintakeskuksen autovierastalle 1000 markan lahjoituksen. Työkaluista on jatkuva pula, jota nyt saatu lahjoitus tulee osaltaan helpottamaan.

- Huomasimme Karensisanimosta vastaanvastaavasta lahjoituksesta, ja ajattelimme että meidänkin pitäisi tehdä jotain työttömien toiminnan tukemiseksi, kertoo osaston puheenjohtaja Rauli Manninen lahjoituksen taustasta.

- Me arvostamme ammattiosastojen tukea ja toivomme molempipuolisen yhteistyön kehittyvän, sanoo

puolestaan lahjoituksen vastaanottanut verstaan "vastaava mestari" Risto Mäkinen.

Rauli Manninen pyysi toimittamaan lehtä Takon tehtaille sata kappaletta. Pyyntö toteutetaan ilomielin.

-Tässä teille tonni toimintaa, sanoo Rauli Manninen (etuvass.) luovuttaessaan lahjoitusta Veijo Isomäelle (edessä) ja Risto Mäkiselle. Takana vasemmalla myhäilee Paperi 4:n taloudenhoitaja Markku Lehtonen.

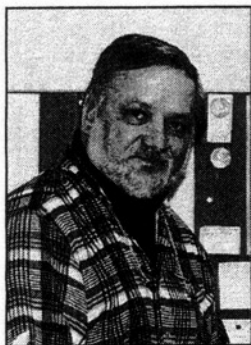

Pääkaupunkiseudun rakennusalan työttömillä KORKEATASOISTA KOULUTUSTA

Pääkaupunkiseudun työttömät rakentajat alkoivat koontua yhteen jo 1990-luvun alussa. Silloin toimittiin Rakennusliiton siipien suojassa ja paikallisjärjestön tiloissa. Alan työttömyyden paisuessa – pahimmillaan oli Uudellamaalla 11000 työtöntä rakennusmiestä – tilat kävivät ahtaiksi ja toiminnan monipuolistaminen tarpeelliseksi.

Itsenäiseksi yhdistykseksi järjestäytyttiin 1994, puheenjohtajaksi ja puuhameheksi ryhtyi työtön kirves-

– Koulutuksen tasosta ei saa lipsua, Seppo Savolainen korostaa.

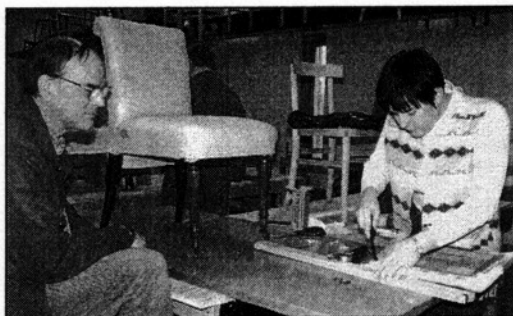
mies Seppo Savolainen. Hän alkoi hankkia rahoitusta ja omaa toimitilaa. Helsingin kaupunki antoi vuokralle pari sataa neliötä Kyläsaaren entisen jätteenpolttolaitoksen tyhjiksi jääneitä toimitiloja. Toimintakeskus remontoitiin ripeässä tahdissa ja avajaiset olivat elokuussa 1994.

Tasosta ei lipsuta

Maaliskuussa 1995 vuokrattiin 300 neliötä lisätilaa, johon kunnostettiin luokkia sekä puutyöpaja. Verstaalle on hankittu runsaasti työkaluja käsityökaluista järeämpiin sorveihin ja sirkkeleihin.

– Kunnon työkaluihin on sijoitettu 70–80000 markkaa, kehaisee Seppo Savolainen.

Rakennusalan työttömien oman aloitteen pohjalta alettiin vuonna

Rakennusalan työttömien puutyöpajassa entisöidään huonekaluja ja opiskellaan erilaisia puutöitä.

1995 järjestää alan työvoimapolitiista koulutusta Kyläsaaren toimintakeskuksessa.

– Aloimme järjestää koulutusta, koska joillakin rakennusalan kursseilla opettajien taso ei ole ollut riittävän hyvä. Haluamme kontrolloida koulutuksen tasoa ja olla vähän piikkiä lihassa sen suhteen. Tason on oltava korkea, siitä ei lipsuta, Savolainen sanoo.

Korjausrakentamisen kurssit kestävät viisi kuukautta, joista kolme ensimmäistä on teoriaa ja loput työharjoittelua. Kurssin sisältö on rakennusalan työttömien ideoima. Kurseilla on 20–30 kouluttajaa, jotka ovat eri alojen asiantuntijoita.

– Jos yksi ja sama ihminen vetää montaa eri aihetta, eihän siitä mitään tule.

Kouluttajien hankinnassa yhteistyökumppanina on Kansan Sivustystyön liitto, jonka kautta myös kouluttajien palkkiot kulkevat.

– Tarkein yhteistyökumppani tässä hankkeessa on Uudenmaan työvoimapiiri. Ilman sen tukea ja rahoitusta tämä ei onnistuisi, korostaa Savolainen.

Kontaktipintaa työnantajiin

Viime joulukuussa alkoi jo kolmas työvoimapolitiittinen korjausrakentamisen kurssi. Ensimmäisellä kurssilla osallistujat olivat melko iäkkäitä, mutta väki on nuorentunut kurssi kurssilta. Osallistujat valitsee työvoimatoimisto. Hakijoita viimeisimmälle kurssille oli 70, joista valittiin 20.

Haastattelupäivänä oli kurssilla oli aiheena tulitöiden paloturvallisuus.

Päivän asiantuntijana oli Espoon palolaitoksen ylipalomesi Reino Paajanen. Luentoja ja käytännön harjoitusten jälkeen kurssilainen saa tulityökortin, joka on nykyään välttämätön kaikissa tulitöissä.

Runsaassa määrässä kouluttajia on kovan tason asiantuntemuksen lisäksi myös muita etuja. Kouluttajat tulevat monista eri yrityksistä ja laitoksista. Näin kurssilaisille syntyy runsaasti kontaktipintaa mahdollisiin tuleviin työnantajiin.

Virkistyskin tärkeää

– Tänä vuonna meillä tullaan koulutuksen lisäksi erityisesti panostamaan virkistystoimintaan. Tällaista on toivottu, Seppo savolainen kertoo. – Rakentajat ovat kovia kalastamaan ja nyt olemmekin lähössä Jyväskylään rakennusalan työttömien vieraaksi niissä merkeissä. Siellä on piknikit ja muuta mukavaa. Kesällä kalastellaan myös ja käydään työttömien järjestöjen tilaisuuksissa.

Seppo Savolainen ei ole tällä hetkellä palkattu järjestön työntekijäksi, vaan tekee vapaaehtoistyötä. Mistä riittää intoa?

– Sitä on ikänsä tehnyt enemmän töitä toisten kuin itsensä eteen. Pääluottamushenkilönä ollessani koko työ oli toisten eteen tekemistä. Sieltä kai se periytyy. On myös hauska nähdä, että ihmiset ovat tyytyväisiä siihen, että joku viitsii jotain tehdä ja järjestää mahdollisuuksia koulutukseen, harastuksiin ja toimintaan. Minusta tämä on hyvin mielekästä työtä, sanoo Seppo Savolainen.

MARJALIISA SIIRA

Metallin ja KTV:n liittokokoukset tulossa Työttömät jäsenet postiin&urnille!

Kahden merkittävän SAK:laisen ammattiliiton liittokokousvaalien äänestykset alkavat olla käsillä. Molemmissa on käytössä myös postiäänestys.

Kunta-alan ammattiliiton KTV:n liittokokous pidetään 10.-14. 6. Helsingissä. Valtaosa eli 82 prosenttia liiton jäsenistä voi äänestää postitse, tä-

män uskotaan lisäävän äänestysviikkua. Postiäänestys suoritetaan 11.-20.3. ja urnaäänestys voidaan suorittaa 20.-26.3.

Metalliliiton liittokokous pidetään Tampereella 26.-29.5. Liiton postiäänestys järjestetään 20.2. - 5.3. ja urnavaali 25.-27.3. Vaaleissa valitaan 451 edustajaa, ehdokkaita on

1413.

KTV:ssä kokeiltiin postiäänestystä jo edellisissä vaaleissa, mutta metallissa on kyseessä ensimmäinen kerta.

Työttömät jäsenet: postiin tai urnille, mutta kotiin ei saa jäädä. Turha on valittaa liiton linjaa, jos ei anna työttömän äänen vaikutusta.

HYVINVOINTI
TARVIKSEE
TEKUJANSÄ

Kunta-alan ammattiliitto

KTV:N
JÄSEN!

MUISTA ÄÄNESTÄÄ
LIITOKOKOUSVAALEISSA.
TARKEMMAT OHJEET SAAT
POSTISSA.

Ammattiyhdistysliike kouluttaa myös työttömiä

Aloitin viime syksynä Kiljavan opistolla ns. vuosikursilla opiskelun. Tämä vuosikurssi on 46. ja on linjataan yhteiskunnallinen ja yleissivistävä. Vuosikursilla opiskelee nyt 15 aikuisopiskelijaa, joukossa myös työttömiä.

Kurssilla ollessani olen aika ajoin ihmetellyt, miksi ay-liikkeen tarjoamia koulutusmahdollisuuksia ei käytetä vielä enemmän hyödyksi, onhan koulutus jäsenille maksutonta.

Ajoittainenkin työttömyys (jota itsekin olen saanut maistaa) masentaa aina. On ymmärrettävää, jos hetkeksi käpertyy kuoreensa eikä uusi "elämänmuutos" inspiroi. Tällöin on paikallisyhdistysten rooli tärkeä. Työttömyys on aina kriisi, mutta myös mahdollisuus. Mahdollisuus uudelleen.

Ehkä työelämässä puurtaessa on itässä luovimmat osa-alueet jääneet käyttämättä. On jäänyt hakeutumatta ja osallistumatta sellaisten asioiden piiriin joihin kyllä olisi edellytyksiä ja mahdollisuuksia. Yksi sellainen on koulutus. Tässä ja nyt haluan nimemenomaan tuoda esille ay-liikkeen tuomia mahdollisuuksia -tokihan niitä on muitakin.

Työttömien yhdistysten tulee aktiivista ohjaamaan jäseniään myös tähän nyt käyttämättä olleeseen suuntaan -mahdollisuuksia on viljeltä ATK-koulutuksesta luovaan itseilmaisuu. Tarkoituksenmukaisuus seikat on tietenkin syytä ottaa huomioon. Tätä tulee korostaa kaikenlaisessa koulutuksessa.

Ei ole mitään järkeä käydä kurssilla ja koulutuksessa, ellei siitä ole ihmiselle itselleen mitään hyötyä. Tätä huomaa useinkin esim. työvoimamallinnon puolella, kun tilastoja

kaunistellaan työntämällä ihmisen ulos tilastoista sellaiseen koulutukseen, ja sen ikäisenä, ettei sillä ole ihmisen itsensä kannalta merkitystä.

TVY:n on myös huomattavasti parannettava suhteitaan ay-liikkeeseen päin mm. uudenlaisten koulutusmahdollisuuksien luomiseksi. Tässä kohtaa haluan viitata Marjaliasi Siiran kirjoitukseen Karensisanomissa 6/95.

TVY:n toiminta työttömien aseman parantamiseksi elämän joka sektorilla on ollut lyhytjänteistä ja suunnittelematonta. Arvostella saa ja pitääkin, mutta pelkällä arvostelulla emme korjaa työttömien kurjaa tilannetta tässä maassa.

On oltava ehdotuksia ja vaihtoehtoja, sekä yhteistyökykyä viedä niitä eteenpäin. TVY:n asemaa tulee vaikinuttaa, vakauttaa ja vahvistaa, muuten sen rooli jää merkityksettömäksi ja toiminta hengettömäksi yhteiskunnallisissa vuorovaikutuksessa.

EIJA MÄKINEN

Jyväskylän Talven
Työmarkkinaseminaari
"Mikä estää työllistymisen?"
Yliopiston juhlasali
To 22.2. klo 10.00

Tutkijoiden alustukset
ja käytännön esimerkkejä
työelämästä.

Paneelikeskustelu,
mukana mm. työministeri
Liisa Jaakonson ja valtakun-
nansovittelija Jorma Reini.

Tiedustelut:
Jyväskylän Talvi 941-681698

Järjestäjinä:
SAK, STTK, Akava,
Keski-Suomen Kauppakamari,
Keski-Suomen Yrittäjät,
Jyväskylän yliopisto,
Sanomalehti Keski-suomalainen

Itsenäisyyttä Linnan varjossa

Työttömien suurin joukkotapahtuma menneenä vuonna oli itsenäisyyspäivän tapahtuma Espan puistossa Helsingissä.

Paikan valinnan perusteena oli muistuttaa työttömien todellisuudesta mahdollisimman lähellä vallan huippukeskusta eli presidentin linnaa.

Ajankohdan valinta puolestaan johtui koko viime vuoden TVY:n pi-

iteikkunassa, jossa toimeentulo perustuu palkkatyöhön.

- Yhteiskunnasta ulos löydyksi tuleminen on henkilökohtaisesti vakava asia, yhteiskunnallinen väärä ja ihmisoikeuksien polkemista. Ei ihminen siinä tilanteessa saa vapaasti valita, ratkaisun tekee työnantaja. Siksi työttömiä ei saa syyllistää eikä heidän itsensä tule kantaa syyllisyyttä, sanoi Juha Lehtinen.

Yhtenä ratkaisumallina massatyöttömyyteen Lehtinen piti työn käsitteen uudelleen määrittelemistä siten, että kaikki ihmisen ja yhteiskunnan kannalta järkevä työ hyväksytään palkkatyön piiriin.

Juhlapuheen pitänyt TVY:n puheenjohtaja **Märten Grönholm** muistutti päättäjien lupausten ja tekojen ristiriitaisuudesta. Vaikka niin työttömiä kuin työssäolevia on vaadittu uhrautumaan milloin minkäläkin asian vuoksi, on kansan käteen jatkuvasti lyöty pelkkä luu.

- Hyväosaisten ei ole tarvinnut uhrautua Suomi-nimisessä pääomatuolojen veroparatisissa. Jaettava ei ole lisääntynyt vaan leikkaukset, markkinat eivät ole rauhoittuneet vaan käyneet röhkäemmiksi, eikä kansainvälinen kuvamme ole tästä kohentunut, sanoi Märten Grönholm.

me muistuttaa Linnan juhlijoille, että me työttömätkin olemme itsenäisen Suomen täysivaltaisia kansalaisia, joille työn ja toimeentulon lisäksi kuuluu oikeus sosiaaliseen turvallisuuteen, koulutukseen, kulttuuriin ja mielipiteen vapauteen, sanoi TVY:n puheenjohtaja todeten puheensa päätteeksi, että on työttömien itsenäisyyspäivän aika.

Erilaisia teemoja, yhteinen tavoite

Eri yhdistykset toivat esiin erilaisia teemoja, joita yhdisti kansalaisten oikeudesta työhön ja turvattuun elämään. Myös muodot olivat monenkirjavia.

Helsinkiiläiset poltivat symbolisesti arkussa kantamansa hallitusmuodon kuudennen pykälän eli "kansalaisten työvoiman valtiovaljan erityisessä suojeluksessa" pitävän perustuslain kohdan. Kyseinen pykälä poistettiin laista viime kesänä.

Pohjois-Karjalan porukka oli puhe-keutunut kaapuun, jossa luki: "Leikataanko Pohjois-Karjalakin?". Tällä haluttiin muistuttaa läänien karsimisen johtavan myös työvoimapiiriin ja -toimistojen määrän vähenem-

Pohjois-karjalalaiset olivat huolissaan lääninsä puolesta. - On aika leikata jo työttömyyttä, sanoi puheenvuoron käyttänyt Kimmo Vartiainen.

Hän muistutti, ettei kansalaisten työvoima ole pykälienkään mukaan enää valtiovaljan suojeluksessa, sillä Euroopan rahaliittoon sopeutumisen kriteerit ylittävät kansalaisten perustuslailliset tarpeet. Grönholm puhui myös nuorten työttömien puolesta, jotka ovat täysin vailla suojaa pakokoulutuksen ja toimeentulon menettämisen puristuksessa.

- Tällä puistojuhlaamme haluam-

seen, joka puolestaan veisi palvelut, viranomaiset ja demokratian yhä kauemmas kansalaisista.

- Meitä työttömiä on Pohjois-Karjalassa 19 000 ja me haluamme itse olla poistamassa - emme puolitammassa - läänimme työttömyyttä siitäkin huolimatta kuinka meitä nyt kohdellaan. Meillä työttömillä on ajatuksia, ideoita ja ammattitaitoa. Leikataan jo lopulta työttömyyttä, mutta

tehdään se yhdessä, sanoi Pohjois-Karjalan työttömien puheenvuoron käyttänyt **Kimmo Vartiainen**.

Porvoolainen **Anja Luoma** sanoi, ettei hän aiemmin ole ollut mukana mielenosoitusmarssissa, mutta nyt oli pakko.

- Tänään marssimme asian vuoksi, joka on niin tärkeä, että kansallispuku päällä sen teen. Tämä on kylmin itsenäisyysjuhla, jossa olen ollut mukana, mutta toisaalta lämpimin. Päätäjät sanovat että meitä on kuultu. Kuuleminen on kuitenkin passiivista, me haluamme aktiivista kuuntelemista. Sen jälkeen haluamme olla mukana päättämässä, sanoi Anja Luoma.

Hän muistutti, etteivät työttömät kaipaa säiliä ja sosiaalipua vaan työtä, jolla voi itse ansaita elantonsa. Sa-

Hämeenlinnalainen **Maija Pulli** haluaa rakentaa maan, jossa tarvitaan sen kaikkia kansalaisia.

masta aiheesta jatkoi hämeenlinnalainen **Maija Pulli**, joka muistutti ettei isänmaallisuus, yhteinen hyvä ja kansalaisten etu ovat käsitteitä, joille on annettava arvot ja sisältö.

- On etsittävä keinot, joilla koko Suomi saadaan voimaan hyvin. Meidän on rakennettava maa, jossa sen kaikkia kansalaisia tarvitaan. Maa, jossa jokaisen työpanoksella on kyntä. Me työttömät emme pysty tähän yksin, vaan tarvitsemme yhteiskunnan kaikkien ryhmien täyden tuen, vetosi Maija Pulli.

Kritiikkiä ja poissaoloa

Ilmeisesti mahtavan murrostorstein muisto oli niiden työttömien yhdistysten mielessä, jotka eivät syystä tai toisesta tulleet mukaan. Joitakin vierastuttu osoittaminen itsenäisyyspäivänä, joitakin työttömien osallistuminen sekä puisto- että Linnan juhlaan, jotka eivät halunneet pahoittaa hallituksessa istuvien ministeritoverien mieltä.

Oululainen **Virpi Karhu** on Karensisanomille osoittamassaan pitkässä kirjoituksessa purkanut pettyntään eräiden yhdistysten poissaolusta ja tapahtuman liian vaisuun luonteeseen. Pätäkä Karhun kirjeestä kuunnee monien muidenkin tunteja.

"Tämänhetkinen työttömien liike kutoo turvallista verkkoa ympärilleen, jonka antia ovat varmasti sosiaaliset suhteet, mutta liikettä ulospäin ei synny. Piiri sulkeutuu ja lämpenee lopulta vain itselleen. Hyvät tämän maan työttömät! Tartutaan vanhaan aseeseen: Karvalakki kouraan ja Helsinkiin herrojen päitä kääntämään! Työttömien yhdistyksiä voi ja pitää painostaa organisoimaan ulospäin suuntautuvaa toimintaa."

Mitä tästä opimme. Ainakin sen ettei puolen miljoonan työttömän joukko mahtuu erilaisia näkemyksiä ja kokemuksia. TVY:n ja Karensisanomien tehtävä on tunnustaa ja samalla voittoa nämä erimielisyydet. Vasta siltä pohjalta työttömien liikkeestä rakentuu vaikutusvaltainen etujärjestö, jota päättäjätkin kuuntelevat.

Puistojuhlan tekstiä ja kuvaa **HANNU OITTINEN**

Työttömien vuosikokous ja yhteistyösuhteet

TVY valmistautuu jälleen vuosikokoukseen. Edustajisto kokoontuu maaliskuun lopulla Joensuuhun. Ensimmäisen kerran pyritään käymään keskustelua istuneen hallituksen ja edustajiston välillä.

Unohtamatta kulunutta kautta, sen tapahtumia ja tekoja, tärkeä olisi käydä keskustelua tavoitteista ja toimintamalleista. Edustajiston evästyksyet uudelle hallitukselle ja niiden toteuttamismahdollisuudet olisi hyvä käydä läpi keskusteluissa.

Usein kuulee sanottavan, miksi TVY ei tee mitään? Kaikki yhdistysten jäsenet, yhdistystensä kautta, me olemme TVY. Ymmärrän kyllä että se monelle yhdistykselle tuntuu kaukaiselta.

Viime vuosikokouksen evästyksen pohjalta TVY järjesti itsenäisyyspäivän edunvalvontatilaisuuden. Miksi me emme saaneet väkeä liikkeelle?

Olemmeko vasta sitten valmiita uuteen murrostorstaihin, kun kaikki jonotamme toimeentuloluokalla? Heijastaako passiivisuus alistumista?

SAK antoi uudenvuodenlahjana työttömille 50 000 mk, josta TVY:lle 20 000 mk. Viime vuoden aikana SAK ja SAK:laiset ammattiliitot ovat käyttäneet työttömien toiminnan tukemiseen 2,5 milj. markkaa. Puolet suoraan työttömien toimintakeskuksiin ja puolet palveluina ja toimintoihin liittojen jäsenille.

Usein ajattelemme, että AY-liike on unohtanut työttömät jäsenensä, kuitenkin annetaan arvoa sille aktiivisille mitä yhdistyksissä tehdään. Sosiaalinenkontakti ymmärretään tärkeäksi meille, joilta työympäristö puuttuu. Pitkäaikaistyöttömyys puottaa ay-liikkeen jäseniä ansioidonnaiselta.

Vaihtoehtojen etsiminen ja esittäminen, tämän yhteiskunnallisen ruton lääkkeeksi, kas siinäpä pulma. Viinase ministerikaudella olemme tottuneet kuulemaan hänen aforisminsa leikkauksia julistaessaan: "Kaikkien on osallistuttava näihin talkoisiin". Reaalipalkkojen nousu 3,9 % näkyi mediassa, mutta puolen miljoonan työttömän realitulon lasku, se ei näkynyt.

Tasa-arvoa etsiessä ei voi muuta sanoa kuin että: "Vasta kuolleina olemme tasa-arvoisia"

Lea Karjalainen
TVY:n varapuheenjohtaja

Espan juhlassa oli nimekkäitä esiintyjä. Kuvassa laulaja-näyttelijä **Anne Nielsen** ja hanuristi **Melja Ikkelä**.

rissä esillä olleesta itsenäisyysteemasta eli oikeudesta päästä vaikuttamaan työttömien elinoloista päätettäessä.

Viime vuoden muut valtakunnalliset TVY:n tapahtumat olivat työttömien ja päättäjien kohtaaminen Turussa elokuussa sekä nuorten työttömien ihmisoikeuspäivät lokakuussa Järvenpäässä.

Vaikka parin vuoden takaiseen murrostorstaihin verrattavaa tapahtumaa ei järjestettykään, päästiin näillä tapahtumilla kosketuksiin uusien työttömien ryhmien sekä päättäjien kanssa. Myös uusia tiedotusvälineitä saavutettiin näiden tapahtumien kautta.

"On työttömien itsenäisyyden aika"

Helsingin tapahtuma kokosi Espan puistoon noin 2000 työtöntä eri puolilta Suomea, aina pohjoisinta Lappia myöten. Työ, yhteiskunnallinen oikeudenmukaisuus ja sosiaalinen turvallisuus olivat puheiden punaisina lankoina. Juhlan avauksen suorittanut Helsingin Työttömien puheenjohtaja **Juha Lehtinen** muistutti mitä tapahtuu työttömäksi joutuvalla ihmiselle

Työttömyysturva uudistuu, mutta miten? Siihen on työttömilläkin sanansa sanottavana

TYV:n hallituksen työttömyysturvakanta: LEIKKAUKSIIN EI OLE TODELLISTA TARVETTA

Ensi vuoden alusta voimaan tuleva työttömyysturvalain muutos on kevätkauden isoimpia asioita eduskunnassa. Nyt tekeillä olevien esitysten pohjalta lakiesitys tulee eduskuntaan maaliskuussa ja päätös asiasta tehdään kesäkuussa. Työttömien kansalaisten tulevaisuudesta valmistautaan tekemään kauaskantoisia päätöksiä, vaikka niihin liittyvien taloudellisten päätösten vaikutuksista ei päättäjillä ole käsityksiä.

Työttömät kansalaiset eivät kestä enää uusia toimeentuloon kohdistuvia leikkauksia, sillä useiden tutkimusten mukaan huomattava osa suomalaisista elää köyhyysrajan alapuo-

lella. Tässä yhä lisääntyvän ahdingon oloissa kasvavat lapset ja nuoret muodostavat kokonaisen tulevan työttömien sukupolven. Suomalainen yhteiskunta ei kestä tätä suuntausta.

On valittava toinen tie. Nyt vaadittavat lisäleikkaukset työttömyysturvaan eivät ole edes tarpeellisia valtiontalouden kannalta, sillä vastaava säästösumma on kertynyt jo muuta tieltä. Jos tuota säästöä vastaan summa kuitenkin halutaan valtion kassaan, kerättäköön se automaatioon perustuvan pääomavaltaisen teollisuuden verotusta kiristämällä ja nostamalla edelleen - ja tuntuvasti - pääomaveroprosenttia.

Tervetullut ministerin vaihdos

Työttömien Valtakunnallinen Yhteistoimintajärjestö on sitä mieltä, että työttömiin kohdistuvien säästövaatimusten taustalla on arvovalta-kiista, eli valitusta linjasta halutaan harkkipäisesti pitää kiinni. Koska tuo harkkipäisyys henkilöityy keskeisesti valtionvarainministeri Iiro Viinaseen, tervehdimme ilolla hänen siirtämistään vakuutusyhtiön huippuvirkkaan. Siellä hän ilmeisesti tekee vähemmän vahinkoa kuin ministerin tehtävissä. Ja jos vahinkoja tulee, oma työnantaja korvaa vahingot.

Työtön nuori Jore Sahlman Äänekoskelta esitti nuorten ihmisoikeuspäivillä kovaa kritiikkiä työttömyysturvaleikkauksista. Ministeri Olli-Pekka Heinonen joi vettä, ministeri Liisa Jaakonsaari nuokkui.

Ansioapäivärahoja pakko leikata?

Erityisesti ansioapäivärahan rakenteisiin kajoaminen näyttää olevan hallituksen periaatteellinen tavoite, seurauksista ei murhetta kannata.

Työttömyysturvaa on jo heikennetty indeksiehdon jäädyttämisellä tai osittaisella hyvityksellä tällä vuosikymmenellä.

Lisäksi ansioapäivärahaan on tehty leikkauksia siten, että päivärahaa ensi kertaa tai uudelleen määriteltäessä palkasta leikataan 4,5 % työttömyysvakuutus ja TEL-maksua. Maa:ut eivät ole verotuksessa vähennykselpoisia. Myöskin päiväpalkan ja peruspäivärahan erotuksena hyvitettävää ansio-osuutta on alennettu 47%:sta 42%:iin. Tämän hetkisen keskimääräisen ansioapäivärahan 198 mk/pvä ilman lapsikorotuksia tulisikin olla

yli 10% korkeampi.

Rakenteellisia leikkauksia työttömyysturvaan on toteutettu luomalla uusi työmarkkinatukea koskeva järjestelmä, jolle v. 1994 putosi 32 000 työtöntä ansioapäivärahalta ja samaa kehitystä on tarkoitus näköjään vauhdittaa.

Hallituksen kaavailema uusi 800 mkn:n leikkaus ansioapäivärahoihin merkitsee tosiasiaassa 1,3 mrd. mkn:n vähennystä, josta tulonsiirtona työtömltä työnantajille menee yli 400 mnm ja työntekijöille yli 70 mnm. Kaiken kaikkiaan hallituksen ajamat työttömyysturvan yli 10 %:n heikennykset tarkoittavat käytännössä näennäissäästöjä.

Mikäli työttömien toimeentuloturvasta yleensä halutaan huolehtia,

joudutaan vastaavasti enemmän käyttämään yhteiskunnan muita tukimuotoja. Ehkä hallitus ei itse asiassa uskokaan työttömyyden merkittävään alenemiseen, koska sitä kautta syntyvät oikeat säästöt on ehdottomasti torjuttu.

Erityisen omituiseksi asian tekee se, että työnantajat ovat saamassa 3 mrd. mkn:n ja palkansaajat 800 milj. mkn:n alennuksen työttömyysvakuutusmaksuihin. Muutoksia koskevat lakiesitykset on tarkoitus antaa eduskunnalle maaliskuussa. Mitä teemme?

Tapio Salomaa
TYV:n hallituksen jäsen
Äänekoski

Kansanedustaja Mikko Immonen (Vas): Ansiosidonnaista ei saa leikata

Ansiosidonnaisen työttömyysturvan leikkaamisesta pitäisi luopua kokonaan. Hallituksen sopimassa 600 miljoonan säästöpäätöksessä kyse ei ole rahasta vaan kansan alistamisesta. Ansiosidonnaista päivärahalla on jo tippunut säästöpäätösten tekemisen jälkeen 28 000 ihmistä peruspäivärahalle.

Samaan suuntaan viittaavat myös puheet siitä, että työttömät kieltäytyvät tarjotusta työstä. Näin on väitetty

esimerkiksi kannustinloukkujen yhteydessä. Väitteitä voi pitää täysin kohtuuttomina ja työttömiä leimainavina. Todellinen ongelma on työpaikkojen puuttuminen.

Paras tapa ratkaista kannustinloukkuja on taata ihmisille elämiseen tarvittava palkka. Omasta kokemuksesta tiedän, että muutaman tuhannen markan palkalla ei kokonainen perhe tule toimeen.

Pitkäaikaistyöttömille on taattava

mahdollisuus koulutukseen ilman, että hän menettää oikeuden työllistämistukitoihin. Monet työttömät ovat pettyneet katkerasti huomattuaan, etteivät he pääse työllistämistuella töihin koulutuksen jälkeen.

Työvoimatoimistot ovat tulkinneet heidän pitkäaikaistyöttömyytensä katkenneeksi. Tämä tulkinta muodostuu esteeksi pitkäaikaistyöttömien koulutukseen hakeutumiselle.

Työttömyysturvalaista tehtävä toimiva

Työttömyysturvajärjestelmässämme on paljon ongelmia, jotka tulee yhdessä maan hallituksen ja työmarkkinaosapuolten sekä asianomaisten työttömien kanssa kartoittaa ja kevään 1996 aikana esitys työttömyysturvalain uudistamiseksi.

Esitämme että:

- * Sosiaalimenoja pohtineen ns. Some-toimikunnan esitykset työttömyysturvaan eivät voi olla yksinomainen lähtökohta työttömyysturva-uudistusta valmisteltaessa ja siitä päätehtävissä.
- * Työttömyysturvan ja muiden toimeentulojärjestelmien kohdentumisesta tarvitaan yksityiskohtaisia tietoja valmistelutyön ja päätöksenteon pohjaksi. Selvitystyössä on oltava mukana myös työttömät.
- * Työttömyysturvauudistuksen valmistelutyössä tulee olla myös työttömät työmarkkinaosa-puolten ja hallituksen lisäksi.
- * Työttömyysturvalain uudistuksessa tulee huomioida mm. seuraavia asioita:
  - Työttömyysturvan tason ja rakenteen tulee turvata toimeentulo työttömyyden aikana. Ansioturvan tason ei ole tarkoituksen mukaista puuttua, eikä aleneva porrastus eikä työssäoloehdon pidentäminen ole perusteltua.
  - Jos työttömällä on varmuustyöstä, koulutuksesta tai muusta hänestä itsestään lähtevästä toimenpiteestä määrätyn työttömyysjakson esim. yhden vuoden kuluessa, ei työttömyysturvan maksamisen kestolla ole mitään merkitystä. Kun työttömyys on korkea, kesto on pikemminkin liian lyhyt.
  - Kun tavoite on, että työttömyysturvajärjestelmä olisi kannustava, niin

- eri korvausmuodot tulisi porrastaa siten, että koulutuksen aikana ne olisivat hiukan korkeampia jne.
- Lapsikorotusten poistaminen on korvaustason alaisuudesta johdettujen järjestöjen. Indeksijäädytys pitäisi nyt riittää!
- Ansioturvajärjestelmään ei luoda kattoa. Leikkuri pitää huolen siitä ettei kohtuuttomia korvauksia synny.
- Lomautusajan päiväraha-alenema poistettava.
- Sovitellun päivärahan maksamista yksinkertaistettava ja maksukauteen on saatava pidentäminen.
- Työttömyysturvan mekaaninen leikkaaminen ilman perusteellisia arvioita ja tietoja sen vaikutuksista työsaalle, on kohtuutonta työttömiä kohtaan. Leikkauksilla on myös vaikutus kulkusyksyntään ja sitä kautta työllisyyteen yleensä.
- Lyhytaikaisten työsuhteiden esteet on poistettava mm. siten, että alle kuukauden kestävistä työsuhteista poistetaan karenssi, suojaosuuden enimmäismäärä kaksinkertaistetaan nykyisestä (1 500 mk), työttömyyskorvauksen maksamista yksinkertaistetaan ja nopeutetaan, uusosuustoiminnossa mukana olevien työttömyysturva ja työssäoloa ja toimintaa helpotetaan
- Työttömyysturvajärjestelmä tulee tehdä muun sosiaalijärjestelmän kanssa yhteen sopivaksi siten, että työttömät voivat turvalla tavalla toimia aktiivisesti ilman jatkuvaa pelkoa toimeentulosta. Yhdet viranomais tiedot pitäisi riittää.

TYV:n Porin osaston
edunvalvontajaosto

AKT:n Kauko Lehikoinen Leikkaukset eivät vähennä työttömyyttä

Pieksämäen Automiehet ry:n 50-vuotisjuhlassa puhunut Auto- ja kuljetusyöväen liiton puheenjohtaja Kauko Lehikoinen totei, että ellei valtiolta kykene järjestämään työtä kansalaisilleen, on ammattiyhdistysliikkeen tehtävä huolehtia työtä vaille olevista suomalaisista.

"Työttömyysturvan kokonaisuudistus on syytä tehdä harkiten. Maan hallituksen on luovuttava tavoittelemasta 600 miljoonan markan säästöjä ansiosidonnaisesta työttömyysturvasta, se on täysin epärealistinen ja kohtuuton tavoite. Ammattiyhdistysliike ei voi suostua työttömänä olevien jäsentensä toimeentulon leikkaamiseen.

SAK:n valtuuston viitoittamasta linjasta on pidettävä tinkimättä kiinni, eli työttömyysturvan kesto, tasoon tai saantiedellytyksiin ei tule kajota. Koulutukseen ohjattu 500 miljoonan markan määräraha on käytettävä työttömyysturvan sisällä koulutukseen, jolloin jäljelle jäävä säästöavoite 100 miljoonaa markkaa on löydyttävissä niin, että työttömyysturvan perusteet säilyvät koskemattomana.

Työttömien määrä ei vähene yhdelläkään työttömällä sen johdosta jos työttömyysturvaa heikennetään, vaan se lisää sitä tuskaa missä työttömät ihmiset ponnistelevat eteenpäin päivä kerrallaan. Jos tämä maa ei pysty tarjoamaan työtä työhaluisille, meidän velvollisuus on huolehtia työttömistä ja heidän toimeentulosta."

"Emme vaadi ihmetekoja, vaan IHAN TAVALLISIA ASUNTOJA"

Nuorisoasuntoliitto perustettiin 25 vuotta sitten.

– Tarve syntyi, kun 1960-luvun lopulla nuoret alkoivat siirtyä maalta kaupunkiin töihin ja tarvitsivat halpoja ensiasuntoja, sanoo Nuorisoasuntoliiton (NAL) pääsihteeri Jari Virtanen.

– Ajatuksena oli tuottaa heille vastaanottoasuntoloita sekä myös helpottaa kaupunkilaisten nuorten mahdollisuutta irtautua kotoa.

Ympyrä on sulkeutunut: uusi maaltamuutto on hiljalleen käynnissä ja nuorille tuotetaan kaupunkiin jälleenasuntoloita.

– Usein kysytään, onko Nuorisoasuntoliitto poliittinen järjestö. Vastataan, että kyllä, tämä on 100-prosenttisesti poliittinen, nimittäin asuntopoliittinen ja lisäksi nuorten etujärjestö, korostaa Jari Virtanen.

NAL tuottaa nuorille asuntoja ja asuntoloita rakentamalla uutta ja korjaamalla vanhaa. Tuotanto-yhtiönä on Alkuasunnot Oy. Lisäksi on aloitettu asuntojen jälleenvuokrausto-

Tommi Haapanen 20 v.: – Tässä pääsee heti hommiin käsiksi, se sopii mulle. Kyllä nää hommat kiinnostaa, en kai mä muuten täällä olis.

mintä.

NAL pyrkii olemaan nuorten asun-
nisen asiantuntijaorganisaatio ja poli-
tijärjestö. Tutkimuksia ja kokeiluja
tehdään, haetaan ekoratkaisuja ja
uutta arkkitehtuuria.

– Meillä on myös laajat yhteydet
vastaaviin ulkomaisiin järjestöihin.

10000 ensiasuntoa

– Minä koen, että meidän tilaa-
jamme on Suomen nuoriso, sellaiset
nuoret, jotka haluavat itsenäistä, ra-
kentaa omaa elämää ja elää niinkuin
ihmiset. Viime vuodet ja tulevat
vuodetkin Suomessa on jatkuvasti
noin 100000 18–25-vuotiaista nuorta,
joilla on akuutti asunnontarve. Tämä
on melkein yhtä suuri luku kuin työt-
öntien nuorten määrä ja pitkälti nämä
ovatkin samoja ihmisiä.

– Eniten huolestuttaa se, että näis-
tälle 25-vuotiaista työttömistä nuori-
sta yhä suurempi joukko on perus-
päivärahalla olevia pitkäaikaistyöt-
tömiä. Kun ollaan siinä tilanteessa,
niin nuoren ei tarvitse enää ottaa vas-

Nuorisoasuntoliiton pääsihteerin Jari Virtasen mukaan Suomen asuntopoliittikka – "jos sitä on koskaan ollutkaan" – on pahasti vinoutunut.

tuuta omasta elämästään, sosiaalitoi-
misto maksaa vuokran ja laskut. Nuorille olisi todella tärkeää, että hän
ei sosiaalistuisi työttömyyteen. Näen
nuorten pitkäaikaistyöttömyyden to-
dellisenä uhkana.

Ei paapomista, vaan mahdollisuus

Nuorisoasunto on yleensä tilapäi-
nen paikka, jonka kautta kuljetaan va-
kituisille asuntomarkkinoille.

– Käytännöllisesti katsoen kukaan
ei ole jäänyt ensimmäiseen kämp-
pään, johon kasvinkodistaa muuttaa.
Se on paikka, jossa opetellaan siipien
kantavuutta ja itsenäistä elämäntapaa.

– Emme tarjoa pelkkää asuntoa,
vaan tarjoamme nuorille mahdolli-
suuden kasvaa aikuisiksi. Mutta
nuorten holhoajia emme ole eikä meidän
tarjoamamme asunto ole mikään
nuorten turvakoti. Nuoren on itse pär-
jättävä asunnossaan.

– Tärkeää on mahdollisuuden an-
taminen. Minun mielestäni Suomes-
sa on jo liikaa kaikenlaisia holhoaja-
järjestöjä, jossa pahimmillaan on yksi
työntekijä per autettava. Nuorten
'paapominen' ei ole hyvä idea.

Asuntola/työpaikka

– Ranskassa ja Englannissa no-
peimmin leviävä sosiaalinen inno-
vaatio on ns. Foyer-asuntoloiden ra-
kentaminen. Niissä on ideana se, että
samalla kun nuori autetaan asunnot-
tomuudesta omille jaloilleen, hänelle
annetaan mahdollisuus työhön, opis-
keluun tai työharjoitteluun. Nämä toi-
minnot on keskitetty samoihin taloi-
hin kuin asunnot. Taloissa on myös
palveluja, mm. ruokala, josta talon
asukkaat voivat saada työpaikan. On
oivallettu, että pelkkä asunnon tarjo-
aminen tai pelkkä työn tarjoaminen ei
riitä nuoren auttamisessa.

– Olemme nyt kehittämässä asun-
tohamkkeitä, joissa työllistämisen

on aina mukana joko uudistuotan-
nossa, peruskorjauksessa tai asumis-
aikana. Yksi esimerkki tästä on puu-
talon rakentaminen Vantaalle työ-
voimapolitiittisen kurssina.

Kisälliperinne kunniaa

Nuorisoasuntoliitto alkaa kunnostaa
vanhoja taloja asunnoiksi eri puolil-
la Suomea. Työhön palkataan työt-
tömiä käyttämällä erilaisia malleja
kuten työllisyystöitä, kurseja, op-
ipinopimusta.

– Sellainen malli, jonka haluan tuo-
da Suomeen, on vanha mestari-opi-
pipoikamalli eli että nuori oppii am-
matin vanhemman ammattilaisen
kanssa. Eihän koulussa opi ammattia,
vaan ainoastaan tiettyjä valmiuksia
jollekin alalle. Ammatin oppii vasta

Seppo Tossavainen 22 v. . Mutta pelkästä makaamisesta menee pää vähän jumppaseksi, joten tää homma on ihan jees. On se vastannut odotuksia.

työpaikalla. Esimerkiksi kirvesmies
on sellainen ammattimies, jolle an-
netaan piirustukset kouraan ja sano-
taan, että tee talo. Ja se tekee ja tuo
valmiin talon avaimet. Ei koulussa
tällaisia valmiuksia saa. Ja tavallaan
se on kunnan ammattimiehen pilk-
kaamista, että ammattinimikettä käy-

tetään heti koulusta päästyä.

Keski-Euroopan maissa keskiai-
kainen kisälliperinne ei ole koskaan
katkenut.

– Esimerkiksi Sveitsissä ammattiin
pitää harjoitella vähintään neljä vuot-
ta mestarin alaisuudessa ennenkuin
voi edes sanoa, että on suutari tai kel-
loseppiä.

NAL aikoo tuoda kisälliperinteen
rakennustyömaille.

Betonoitu omistaminen

Suomi on kodinomistusyhteiskun-
ta, lähes 80 prosenttia talouksista asuu
omistusasunnossa. Ja halvoista vuok-
ra-asunnoista on ikuinen pula.

– Tässä suhteessa olemme 200 –
300 vuotta jäljessä esimerkiksi Eng-
lannista, jossa kaupungistuminen ta-
pahtui 1700-luvulla.

Urbaani elämäntapaan liittyvä
vuokrala asuminen. Vuokra-asumi-
nen osuus on suoraan verrattavissa
yhteiskunnan kaupungistumisen as-
teeseen. Yleinen ilmiö muualla Eu-
roopassa on, että pientalot omistetaan,
mutta kerrostaloissa, urbaanissa ympä-
ristössä asutaan vuokrala.

Esimerkiksi Ruotsissa kerrostalo-
ista vain 2 prosenttia on omistusasun-
toja. Mutta Suomessa on tapah-
tunut jotain merkillistä: kerrostalol-
okerotkin omistetaan.

– 1970-luvulla nostettiin asun-
tolainojen verovähennysoikeuksia rei-
lusta ja sillä toimenpiteellä betonoitin
tämä omistusasuntoyhteiskunta, to-
tetaan Jari Virtanen.

Olisi voitu tehdä myös toisella ta-
valla eli suosia vuokra-asumista,
mutta haluttiin suosia asunnon omis-
tamista. Ja sehän oli pankeille kulta-
kaivos.

Yksioissa väärää väkeä

– Helsingin kaupungin asuntotan-
nossa pienimmät asunnot ovat olleet
jo viimeiset 10 vuotta yli 40 neliotä,
mikä tarkoittaa sitä, että yksinääsillä

nuorilla ei ole mitään asiaa kaupungin
asuntoihin. Vuokra on liian korkea.
Alkuasunnot Oy:n nuorille rakenta-
massa talossa Helsingin Tapanilassa
suurimmat kämpät ovat 35,5 neliotä.

– Pienistä asunnoista on koko
ajan pulaa, mutta toisaalta tilanne
Suomessa on se, että meillä on asu-
kaslukuun nähden aivan liikaa yksi-
otiä, enemmän kuin missään Poh-
joismaassa. Mutta niissä asuvat väärät
ihmiset, niissä asuu eläkeläisiä.

Eläkeläiselle tarjotaan muissa Poh-
joismaassa asunnoksi vähintään kaksi.
Lähtökohhta on se, että eläkeläinen
viettää suurimman osan ajastaan
asunnossaan. Sen sijaan nuori käy
asunnossaan kääntymässä ja vaatteita
vaihtamassa ja asuu lisäksi ehkä ly-
hyen aikaa ensiasunnossaan.

– Mutta muissa Pohjoismaissa
katsotaankin, että asumisväljyys on
elämänlaatua ja asuntopoliittikalla
pyritään parantamaan elämisen tasoa
eikä pankkien taseita.

– Meillä vanhuksat asuvat saman
tasoisesti kuin Liettuassa, Latviassa,
Romaniaassa... mutta nämä ahtaasti
asuvat vanhuksat ovat myös köyhiä,
ei heistä siis tarvitse välittää. Siksi
asiasta ei puhuta.

Opiskelija-asunnot maailman huippua

Jari Virtasen mukaan Suomessa on
yksi ihmisryhmä, jonka asuntoasiat
ovat kunnossa: korkeakouluopiskeli-
jat. Kun suuret ikäluokat kirjoittau-
tuivat yliopistoon, oli hirveä pula
opiskelija-asunnoista.

– Silloin Suomeen alettiin rakentaa
opiskelija-asuntokantaa, joka haake
vertaistaan koko maailmassa, sekä ta-
soltaan että määrällään. Suuria ikä-
luokkia varthenhan tätä maata on mo-
nen asian osalta rakennettu, toteaa
Virtanen.

Niinpä Suomessa valtio lohkaisi
aravarakentamisesta oman kiintön
opiskelija-asunnoille ja parhaina vuosi-
na rakennettiin 2000 uutta asuntoa
vuodessa.

Opiskelija-suntokanta alkaakin ol-
la valmis, tänä vuonna valmistuu enää
200 uutta asuntoa. Jokinakin korke-
kouluopiskelija saa kohtuuhintaisen
asunnon pienellä jonottamisella ja vii-
me vuonna asuntoja jäi jopa tyhjil-
leen. Toisaalta tilannetta on helpot-
tanut se, että suurten ikäluokkien jäl-
keen opiskelimaan tulivat pienet
ikäluokat.

– Olenkin sanonut nuorille, että no-
pein tapa hankkia halpa ensiasunto on
ryhtyä opiskelijaksi. Mutta me läh-
demme siitä, että muutkin kuin opis-
kelijat tarvitsevat halvan ensiasunnon.

Samalla tavalla ja yhtä hyvin kuin
korkeakouluopiskelijoiden asun-
toarjonta olisi tietyt pitänyt hoitaa
ei-opiskelevien nuorten asuntokysy-
mys ja koko kansan asuntopoliittika:
kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja pi-
täisi olla tarjolla kaikille.

Teksti: MARJALIIA SIIRA
Kuvat: TOIVO KOIVISTO

Corenso Varkaudessa ekoyöllistä:

Purkit hylsyiksi, muovi lämmöksi

Corenson Varkauden tehtaalla on käynnistynyt uusiokuitulaitos, joka on lajissaan maailman suurin ja myös teknisessä mielessä alansa edelläkävijä. Entisissä vaneritehtaan tiloissa toimiva tehdas käyttää pääraaka-aineenaan Saksasta tuotavia maitopurkkeja ja muita käytettyjä nestepakkauksia noin 70 000 tonnia vuodessa.

Tehtaan tuottamasta erikoislujasta kartongista valmistetaan huipuluokan kartonkituotteita, kuten esimerkiksi paperirullien sisään asetettavia hylsyjä.

– Kaikki on sujunut suunnitelman mukaan, sanoo Corenson Varkauden tehtaan johtaja **Jukka Auvinen**.

investointi turvaa työpaikat

Corenson Varkauden tehtaalla on tehty noin 70 miljoonan markan investointi. Jukka Auvinen mukaan investointi ei sinänsä luo uusia työpaikkoja, mutta turvaa Varkauden kartonkitehtaan noin 80 työpaikan säilymisen. Lisäksi kartonkitehdas työllistää välillisesti noin 45 ihmistä Enson Varkauden integraatissa.

– Uuden tehtaan käynnistyminen varmistaa kartonkitehtaan toiminnan jatkumisen ja työpaikkojen säilymisen. Se on tärkeää, koska Enson Varkauden tehtaalta on viiden viimeksi kulu- neen vuoden aikana hävinnyt noin 150 työpaikkaa, sanoo Enson Varkauden paperiteollisuuden pääluottamusmie- **Juhani Kudjoi**.

– Investointi turvaa Varkauden kartonkitehtaan työpaikkojen säilymisen, sanoo pääluottamusmie- **Juhani Kudjoi** tyytyväisenä.

– Tämä on yksi keino huolehtia siitä, että käytetty kuitu tulee takaisin kiertoon ja siksi tarvitaan vähemmän neitseellistä raaka-ainetta, Juhani

Käytetyt nestepakkaukset tuodaan Saksasta laivalla Varkauteen 500 kilon paaleissa. Vuosittain pakkauksia tulee noin 40 laivalasti. Suuressa rummussa erotetaan käytettyjen nestepakkausten käyttökelpoinen kierrätyskuitu lämpökattilalla ohjattavasta muovi- ja alumiinjätteestä, jonka osuus on noin 25 prosenttia.

Kudjoi sanoo.

Jukka Auvinen muistuttaa, että Varkauden tehtaan rakentaminen on välillisesti parantanut työllisyyttä, vaikka se ei olekaan luonut uusia teollisuustyöpaikkoja.

– Myös tuotekehitys työllistää ihmisiä. Kun Pyroflow-leijupetikattiloista saadaan täällä hyviä kokemuksia, parannamme osaltaan niiden markkinoita.

– Myös Ahlström Machineryn valmistamia rumpuja, joilla käyttökelpoinen kuituerotetaan muovi- ja alumiinjätteestä, menee kaupaksi lisää, jos saamme niistä täällä hyviä kokemuksia, Jukka Auvinen sanoo.

Jukka Auvinen mukaan Corenso maksaa Saksasta tuotavista käy- teytystä nestepakkauksista, mutta ei kerro kuinka paljon.

– Osallistumme osaltamme kierrä- tykseen maksamalla noin 70 miljoon markan investoinnin. Se ei ole pikkusummä, hän muistuttaa.

– Meidän on varmistettava raaka- aineen saanti myös tulevaisuudessa. Tällä raaka-aineella on Saksassa ja sen naapurimaissa muitakin halukkaita ottajia kuin me, Jukka Auvinen sanoo.

Tarvitaan osaavia työntekijöitä

– Tarvitaan paremmat laitteet ja osaavia työntekijöitä, jotat saadaan aikaan parempia tuotteita. Hyvälaatuisista tuotteista maksetaan myös parempi hinta, Jukka Auvinen sanoo.

Jukka Auvinen mukaan Corenson Varkauden tehtaalla on käytetty raaka-aineena koivusta tehtyä puolisellumassaa sekä käytettyä aaltopahvia ja keräyspaperia. "Puolisellumassan" ja käytetyn aaltopahvin yhteiskäytön tuloksena syntyy erittäin lujaa kartonkia.

– Olemme luopumassa koivukuidusta valmistetun "puolisellun" käytöstä. Olemme etsineet sen tilalle halvempia raaka-aineita. Silloin sellua voidaan käyttää niiden tuotteiden valmistamiseen, missä se on kannattavampaa.

– Valmistamaamme kartonkia ei valkaista. Senkään vuoksi ei kannata käyttää kallista raaka-aineita. Halvemman raaka- aineen käyttäminen ei merkitse huonompaa laatua, Jukka Auvinen muistuttaa

Jukka Auvinen mukaan Corenso kiinnittää paljon huomiota ympäristöongelmiin ja niiden ratkaisemiseen. On mm. tutkittu sitä, miten hyvin uusiokartongin valmistuksessa syntyvä muovi- ja alumiinjäte palaa lämpökattilassa.

– Ne palavat hyvin. Ympäristöongelmia ei synny, Jukka Auvinen sanoo.

Säästöä syntyy kuljetuksissakin

Saksassa kerättävät maitopurkit ja muut nestepakkaukset on suurelta osin valmistettu maailman johtavan nestepakkausten valmistajan Enson tehtailla. Tölkit tulevat laivoilla sa-

maareittii, jota pitkin kartonki on vietty toiseen suuntaan. Menorahtina laivat vievät Varkaudesta paperia ja sa-

Corenson Varkauden tehtaan johtaja **Jukka Auvinen** esittelee kartongista valmistettuja erittäin kovaa rasi- tusta kestäviä hylsyjä.

hatavaraa Keski-Eurooppaan.

Uusioraaka- aineen kerääminen on Saksassa organisoitu tehokkaasti. Lajittelulaitoksia on noin 500. Varkauden kierrätettävää raaka-ainetta tulee noin 160 lajittelulaitoksesta. Saksassa nestepakkaukset pakataan 500 kilon paaleihin.

Kaikki otetaan hyötykäyttöön

Varkauden tehtaalla tölkkipaalit nostetaan ensin sadan metrin mittaisen tuotantolinjan alussa kuljettimelle. Kone poistaa automaattisesti paalien ympäriltä teräslangat, jotka menevät kierrätykseen.

Paalit siirtyvät kuljetusrataa pitkin repijälle, joka repii tölkit silpuksi. Kone pystyy repimään myös kartonkitehtaan hylkyrullat.

Revitty raaka-aine siirtyy Ahlström- min valmistamaan rumpuun, joka erottelee käyttökelpoisen kuidun sekä muovi- ja alumiinjätteen.

Kuitu pumpataan putkea pitkin kartonkikoneelle satojen metrien päähän. Jäte, jota syntyy noin 25 prosenttia, pumpataan 700 metrin päässä sijaitsevan voimalaitoksen leijupetikattilaan. Siitä syntyy energiaa enemmän kuin kartongin valmistamisessa tarvitaan ja enemmän kuin Varkauden kaupungin lämpövoimalaitos tuottaa.

Suomen purkit eivät riittäisi

Suomessa nestepakkausjätettä syntyy vuosittain 30 000–33 000 tonnia. Jukka Auvinen arvioi mukaan Suomessa voitaisiin taloudellisesti kannattavasti kerätä talteen noin 8 000–10 000 tonnia nestepakkauksia vuodessa.

Suomessa nestepakkausten kerääminen on käynnistetty ainakin pääkaupunkiseudulla, Kuopiossa ja Porissa, missä keräämisestä huolehtii Corenso. Myös Varkaudessa keräily on käynnistämässä on vireillä.

– Nyt keräytille sanomalehdille, aaltopahville janestepakkauksille löytyy Suomessa loppukäyttäjää. Parhailaan etsitään loppukäyttäjää esimerkiksi muropakkauksille ja jollekin muullekin käyttökelpoisille kierrätettäville materiaaleille, sanoo Corenson Varkauden tehtaan johtaja Jukka Auvinen.

Teksti ja kuvat: **MATTI MÄKELÄ**

Corenso vihittiin "uusiokäyttöön"

Corenso United Oy Ltd:n uusiokuituja valmistava tuotantolaitos vihittiin käyttöön Varkaudessa 29.1.1996.

Alansa suurin laitos maailmassa valmistaa maito- ja mehutölkeistä uusiokartonkia teollisuuden käyttöön. Erottelemastaan muovista tehdas saa nykyaikaisella poltoteknikalla energiaa ja lämpöä yli oman tarpeensa.

Suomi 21: työtä & ekologiaa

Nykyisin työvoiman käyttöä verotetaan paljon, energian ja luonnonvarojen käyttöä vähän. Tämän vuoksi on kannattavaa tuottaa halpaa, kertakäyttöistä tai heti rikkoontuvaa tavaraa automatisoidussa massatuotannossa tai halvan työvoiman maissa, pitkiäkin kuljetusmatkojen päässä.

Työvoimakulujen vuoksi ei kannata sijoittaa laatuotteiden vaati- nantatuotantoon ja käsityön suu-

rempaan osuuteen. Työvoiman korkean verotuksen vuoksi myös huolto- ja korjauspalvelut ovat kalliita, samoin muut palvelut, jotka usein edustavat ympäristön kannalta haittattominta kulutusta.

Esimerkiksi palvelumyynnin lisääminen auttaisi vähentämään kaupasta ja kulutuksesta syntyvää pakkausjätettä.

Nykyinen rakenne kannattaa kulluttajaa ostamaan huonolaatuisia,

halpoja, ympäristöä kuormittavia tuotteita ja hylkiämään ne nopeasti jätteeksi. Verorakenne kannustaa myös lisäämään kuljetuksia ja henkilöliikennettä, ja mm. alv heikentää joukkoliikenteen kannattavuutta.

Ympäristöverotuksen alhainen taso ohjaa myös maankäytön suunnittelua tehostamaan suuntaan. Luonnonvarojen tehottomasta käytöstä maksamme kestävämmällä ympäristöongelmienä ja työttömyytenä.

Tämän vuoksi esitämme että: – Suomessa aloitetaan verotuksen painopisteen oleellinen siirtäminen työn verottamisesta luonnonvarojen käytön verotukseen. Kokonaisverotusta ei tule nostaa. – Suomessa käynnistetään tarkempi selvitys siitä, miten suunnattu ympäristöverotus vaikuttaa myönteisimmin ympäristöongelmien ehkäisemiseen ja työttömyyden poistamiseen. – Suomi edistää kansainvälisessä yhteistyössä,

mm. Euroopan Unionissa ja OECD:ssä, vastaavaa ympäristöverotuksen käyttöönottoa muissakin maissa

Teksti on Suomi 21 -kampanjan tavoiteohjelmasta, jolla pyritään luomaan ekologisesti ja sosiaalisesti kestävä Suomi.

Suomi 21 -kampanjan kokous pidettiin tammikuussa TVY:n tiloissa Helsingissä. TVY:stä olivat mukana Sirkka Rajala ja Maija

Työttömät Pohjois-Karjalan kansanedustajille Puheet riittävät, tarvitaan tekoja

Keski-Karjalan työttömät ovat erittäin huolestuneita nykyisestä työllisyyden kehityksestä Pohjois-Karjalan alueella. Työn saanti on tämänhetkisten näkymien mukaan täysin toivotonta. Toivommekin Teidän ottavan Pohjois-Karjalan työttömyyden hoidon ensisijaiseksi tehtäväksenne ryhtymällä toimenpiteisiin, joilla valtiolta lopultakin luo osaltaan edellytykset työllisyysilanteen parantamiseksi.

Suomen hallitus on pääministerin ja valtiovarainministerin mahtikäskyllä tehnyt päätöksensä työttömyysturvaleikkauksista. Moni työtön odottaa kauhusekaisin tuntein, mitä ne tuovat tullessaan. Kohdennukset jätettiin tuop-ym. hallitukselle kiusallisista syistä mahdollisimman myöhäiseen ajankohtaan. Eivätkä nämä kaksi heraa ole varmasti viimeistä sanaansa työttömien sortamisesta sanoneetkaan. Hallitus voisi viimeinkin paneutua työllisyyden hoitoon muutoinkin kuin puheissaan puolittamaan työttömyyden vaalikauden loppuun mennessä. Viimeaikaiset toimet eivät ainakaan anna tästä uskottavaa kuvaa.

Nuorten työttömyysturvan ehdoksi asetettava koulutusehto ei ole mikään ratkaisu työttömyysasiain hoidossa. Ainoat, jotka siitä luulevat hyötyvänsä, ovat pääministeri, valtiovarainministeri ja työvoimaministeri. MIKS-IKÖ?? Työttömyyslukuja saadaan pienemmiksi. Tämä tempu on sama

kuin lakaisisi roskat maton alle.

Konkreettista toimintaa tarvitaan, ei tyhjänpuhumista. Eräs oikeaan suuntautuva toimenpide olisi työttömyysturvallain päivärahopäykälän muuttaminen samaan muotoon, jossa se oli vuoteen 1994 asti. Päiväraha maksettiin päivistä, jolloin oltiin työttömänä ja työssäolopäivät olivat työpäiviä, joilta ei tietenkään päivärahaa maksettu. Nykyinen soviteltu järjestelmä syö nyt työstä saadusta ansiosta mielettömän osan. Entinen järjestelmä oli yksinkertaisempi ja mahdollisesti nykystä useammalle mahdollisuuden myös lyhytaikaisiin työsuhteisiin. Vanha laki oli näin myös ansiotulon kannalta edullisempi työttömälle, kun soviteltu ei syönyt työstä saatua ansiotulua.

Lakimuutoksella olisi varmasti välittömästi vaikutusta työttömyysturva- ja sosiaalipuolen toimeentulotukimenoja alentavasti, ilman työttömien toimeentulon kiristämistä ja kurjistamista.

Vetoammekin Teihin Pohjois-Karjalan kansanedustajat, että ryhdytte välittömästi toimenpiteisiin läänimme työllisyysilanteen parantamiseksi. Työttömien kustannuksella on säästetty jo riittävästi.

Kiteellä 6.11.1995

Keski-Karjalan Työttömät ry

Työ kannattavaksi, päättäjät!

Tässä omakohtainen kokemus lain vaikutuksesta, enkä varmasti ole ainoa tämän saman kokenut. Normaalisti päivärahaohakemus tehdään neljän viikon jaksossa. Ansioyössä oleva saa palkkansa pääsääntöisesti kahden viikon välein.

Mitä tapahtuukaan, kun otan lyhytaikaisen työn vastaan? Päivärahaohakemuksen aikaväli on 18.12.-95-14.01.1996. Otan tammikuun alkupäivinä 3 päivää kestäneen työn. Työttömyyspäiväraha hakemus lähtee ajallaan, palkkatodistus liitetään niinkuin pitääkin. Muutaman päivän kulluttua saan kirjeen työttömyyskassalta. Sisältö on mieltä ylentävä ja lyhytaikaiseen työhön innostava: "Emme voi käsitellä päivärahaohakemustasi tammikuulta, täytät päivärahaohakemus ajalta 15.01.-31.01.1996, liitä mukaan palkkatodistukset ajalta".

Ei siinä ole riemulla rajaa, kun loppukuun katselee tyhjää jääkaappia ja ihmettelee mitä syödään, kun tuli tehtyä tuota työtäkin. Toista se on tuolla Arkadianmäen porukalla, se voi syödä ainakin sanojan.

Nykyisen työttömyysturvallain vaikutus satunnaista kokopäivätyötä tekeville on tyyli. Sovittelu, joka nykyisen lain takia tulee mukaan, pilaa koko ajatuksen lyhytaikaisesta työstä. Esimerkkinä olleessa tapauksessa

kolmen työpäivän ansio pudotti työttömyyspäivärahaa yli 30 mk/päivä ko kuukaudelta. Tämäkö on sitä millä valtiolta tekee työn tekemisen työttömyyttä edullisemmaksi?

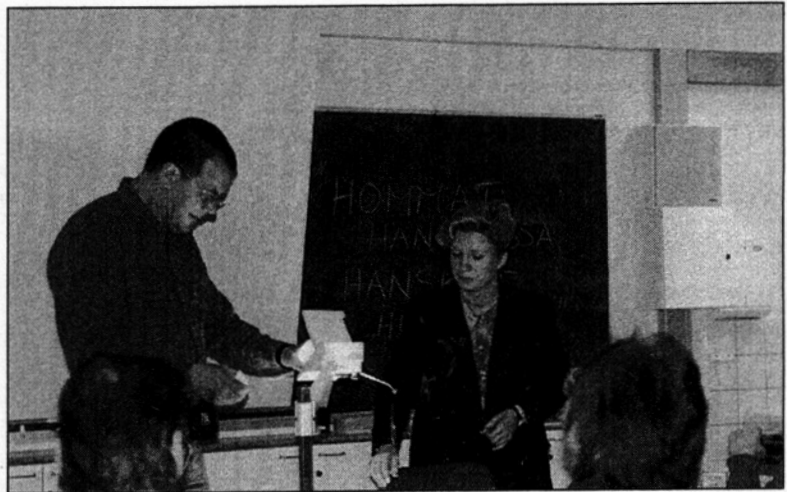
Mielestäni sovitteleva voi olla paikallaan, säännöllistä, pienipalkkaista osa-aikatyötä tekeville edes kohtuullisen ansiotulon turvaamiseksi. Korjattava viimeinkin hyvät edustajamme laki sellaiseksi, että myös lyhytaikainen työ olisi mahdollinen, ilman kohtuuttomuksia. Varmasti monen työnantajankin olisi helpompaa saada työntekijä lyhyisiin töihinsä.

Olen kuullut perusteina ettei lakia voida muuttaa, koska siloin työttömät tekisivät työn viikonloppuisin ja ottaisivat arkipäiviltä työttömyyspäivärahat. Tämän ei pitäisi tuottaa vaikeuksia. Kai ministerienkin yleisivistykseen kuuluu osata laskea viiteen? Lainhan voi kirjoittaa muotoon, joka määrää, että työssäolopäiviä ja työttömyyskorvauspäiviä voi viikossa olla vain viisi! Palkka työpäivistä ja työttömyyskorvaus työttömyyspäivistä, ja heittäkää ne sovittelevun roskiiin!

Oiva Halunen

Keski-Karjalan työttömät ry
puheenjohtaja

PUOLITTUU, EI PUOLITU, PUOLITTUU...

Kansanedustaja Anne Huotari ja Helsingin Työttömien Markku Kekäläinen pohtivat työttömyyden puolittamismahdollisuuksia Riihimäen seminaarissa.

Loppiaisena pidetyillä Ammattiyhdistysväen rauhanpäivillä Riihimäellä pohdittiin mm. työttömyyden puolittamista. Kansanedustaja Anne Huotari oli asiantuntijana työryhmässä, jonka vetäjäksi oli kutsuttu TVY:n puheenjohtaja Märten Grönholm. Grönholmin sairastuttua sijaisena toimi Markku Kekäläinen Helsingin Työttömät ry:stä.

"Hommat hanskassa, hankat hukassa" Anne Huotari kirjoitti taululle työttömyystyöryhmän työskentelyn motoksi. Huotarin mukaan hankat ovat hukassa poliitikoilta ja erityisesti eduskunnalta.

En ihmettele, että Suomessa on tällainen työttömyys. Eduskunnassa ei pystytä tekemään yhteistyötä, vaan siellä vallitsee kamppailun meiniikki opposition ja hallituksen välillä. Jos joku opposition edustaja tekee hyvän esityksen esimerkiksi työttömyyden hoitamisesta, hallitus ei voi sitä ottaa käsitellyyn. Sehän on ihan tyhmää, valitti Huotari.

Vaihteeksi rikkailta?

Huotari vertaili hallituksen ja opposition ns. säästöohjelmaa, joka päättyy kummallakin vuonna 1996 kymmeneen miljardiin.

Leikkaukset ovat molemmilla saman suuntaisia, mutta säästölistan viimeisellä momentilla oli mielenkiintoinen eroavaisuus: opposition ehdotuksessa Esko Aho oli budjetoinut säästökäsi 1,7 miljardia markkaa työttömyyden alenemisen vuoksi, mutta Paavo Lipponen 'työttömyyden puolittava' hallitus ei sen sijaan usko itsekään lupauksiinsa: säästönä työttömyyden vähenemisestä on tasan nolla markkaa. Puolitetaan ko siis työt-

tömyys vai ei?

Rauhanpäivien osallistajat ehdottelivat muutoksia säästöohjelmaan: ensimmäiseksi pankkituen ja suur yritysten töppäilyjen maksamisen lopettamista. Hornet-hankinnasta ym. asevarustelusta voisi leikata kuten muissa EU-maissa tehdään.

Valtion tulon lisäämiseksi ehdotettiin robotiveroa ja suuryrityksille annetun työttömyysvakuutusmaksun jättäenluksen (1,6 miljardia) perumista ym. veroteknisiä keinoja, joille otettaisiin rikkaita eikä köyhiltä.

Tilastoja puolitetaan?

Työntekijät tulevat jakautumaan kolmeen 'kastiin', Anne Huotari sanoi alustuksessaan. – On ydinporukka, jota koulutetaan, eikä irtisanota. Alemmaa kastia ovat stressaantuneet työntekijät, joiden työssä pitämistä ei ole niin väliä. Kolmantena ovat epätyöllisissä työsuhteissa olevat. Ja siten on vielä nämä työelämästä syrjäytyneet.

Useissa tutkijalauseunoissa jo ikäänkuin hyväksytään, että Suomeen tulee syrjäytyneiden porukka. Tämän vuoksi on hirvittävän väärin, että työmarkkinasta leikataan, koska se on se viimeinen turva monelta portaalta jo pudonneille sekä ensimmäinen tuki itsenäistyville nuorelle, sanoi Huotari.

Työstä syrjäytyneeksi määritellään sellainen henkilö, johon on yhden kerran kohdistunut työvoimapolitiittinen toimenpide (koulutus, työllistämisen) eikä hän ole tämän jälkeen työllistynyt, valitti Markku Kekäläinen. – Sellaisia ihmisiä on esim. Uudellamaalla noin 40000.

Työtä vailla olevia on Suomessa todellisuudessa yli 700000. Jos työttömyys aiotaan puolittaa, noin 350000 uutta työpaikkaa pitäisi syntyä. Kuka tähän uskoo? On siis turvaututtava toiseen mahdollisuuteen: tilastojen puusaamiseen ja pitkäaikaistyöttömiä syrjäyttämiseen.

Töitä on, onko maksajia?

– Perusajatus on se, että jokaisella pitää olla oikeus työntekoon, työ kuuluu normaaliin elämään. Mitään kompromissia tässä ei voi olla, painotti Markku Kekäläinen.

– Tehtaissa tarvitaan yhä vähemmän väkeä automaation vuoksi, ja toisaalta myös roinaa ja rojuja on ihmisillä nurkat väärällä. Eli tavartuotannon kasvua voitaisiin hillitä, mutta siitä huolimatta tekemättömät työt on vaikka kuinka paljon, vaikkapa ympäristön suojeleminen alueella. Kysymys on vain siitä, miten työn tekeminen organisoidaan ja miten toimeentulo järjestetään, Kekäläinen pohti.

Työn käsittelyä pitäisi Kekäläisen mukaan laajentaa mm. siten, että jos ihminen tekee yhteiskunnan kannalta hyödyllistä ja itsensä kannalta mielekästä vapaaehtoistyötä, se pitäisi määritellä työksi.

Kekäläisen mielestä tämä hallitus ei ole tuonut mitään uusia ratkaisuja työttömyyden vähentämiseen.

Hallitus toimii ihan niinkuin se olisi ratkaisemassa 1960-luvun työttömyysongelmaa, vaikka nyt on ihan toisenlainen tilanne.

Työryhmän osallistajat listasivat kansanedustaja Huotariille pitkän listan keinoja, joilla suurtyöttömyyden solmu voitaisiin aukoa ja syrjäytymistä ehkäistä. Ehdotukset olivat samoja, joita työttömien järjestöt ovat jo useita vuosia pitäneet esillä: työajan lyhentäminen, työn jakaminen, velvoitetöystämisen palauttaminen, korjausrakentamisen vauhdittaminen ja tukeminen, eläkeiän alentaminen 55 vuoteen ja pitkäaikaistyöttömien eläkkeelle pääsyn helpottaminen, pienten tulon verovapaus jne.

Työryhmä vaati myös työttömyysturvaleikkauksen perumista ja indeksoidun palauttamista.

MARJALIISA SIIRA

Eräs haastattelu

-Uskotko, että työttömyys puolituu todella?
 -Uskon. Odotamme parempia aikoja ja tähän on yhteistyön, yhteisvastaan, oikeudenmukaisuuden ja työllisyyden governmenti.
 -Miten elpyvät kotimarkkinat?
 -Kunhan ensin leikataan lapsiperheitä kodinhoitotukea ja lapsilisiä, opiskelijoilta opintotukea, eläkeläisiltä eläkkeitä, työttömiltä ansioidonnaista päivärahaa, peruspäivärahaa ja työmarkkinatukea sekä lapsikorotuksia. Lisäksi voidaan leikata vihon viimeistä toimentulotukea
 -Kuinka on kannustinloukut ja vero-kiilat?
 -Ne hoituvat, liitymme tässä Euro-

pean Currency and Monetary Unioniin. Silloin alkaa tosi harmonisointi.
 -Entä jos nuo lääkkeet eivät pure työttömyyteen, eikä se olisi katastrofi?
 -Ei mitenkään, sillä eläkeläisten äänioikeudesta jo keskustellaan ja sitten seuraavaksi voidaan kyseenalaistaa lapsiperheiden, opiskelijoiden ja työttömien äänioikeus.
 -Merkitsekö tämä sitten sitä, että eläkkeitä mitä pikimmiten voidaan leikata?
 -No, jaa, en sanoisi niin, ei välttämättä heti huomenna.

Leksei Change

ETUSIJA TYÖTÖMILLE

Tule mukaan Punkaharjulla tai Kustavissa järjestettävälle leireille hankimaan uusia kokemuksia. Sinulle tarjotaan hyvää tilaisuus saada tietoja m.m. erilaisista yhteiskunnallisista palveluista, koulutuksesta, luonnosta, ympäristön suojelusta jne.
 Leirit ovat maksuttomia, ei päivärahamenetyksiä. Matkakuluja korvataan. Majoitus lomakeskusten 2 h huoneissa.

LEIRI 1: 11-21.3.96 Punkaharjun kurssi- ja leirikeskus,
 LEIRI 2: 15-25.4.96 Punkaharjun kurssi- ja leirikeskus,
 LEIRI 3: 2-11.5.96 Laupusten lomakartano, Kustavi ja
 LEIRI 4: 2-12.9.96 Punkaharjun kurssi- ja leirikeskus.

Leirien ohjelmassa m.m. luontoretkiä, kalastusta, teemakeskusteluja, vierailuluentoja, päivän askareita, kiertoretkiä ja käden taitojen harjoitusta. Leirit on suunnattu alle 30 v. työttömille, mutta jos tilaa jää, otetaan myös yli 30 v. KIRJALLISET ilmoittautumiset os. Nuorten Puolesta ry, Vipulentie 19 A, 00610 Helsinki. Tiedust. arkisin klo 9-10 puh. 90-796 551.

Suomen Metsästäjä- ja Kalastajaliitto r.y.

Hiekkakujalla 1 C, 33230 Tampere

Puh: 931 - 2126 543, fax: 931 - 2233 566

* Suomen Metsästäjä- ja Kalastajaliitto ry (SMKL) on tehnyt menestyksellä käytännön yhteistyötä virkistyskalastajien neuvonnassa työttömien yhdistysten kanssa mm. Tampereen, Turun ja Oulun seuduilla.

* Tarjoamme edelleen palvelujamme työttömien yhdistyksille ja kaikille halukkaille eräkerhotoiminnan, virkistyskalastus- ja metsästysaiheisten kurssien ja luentotilaisuuksien järjestämisessä.

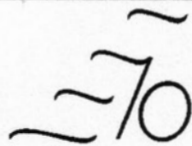

DUUNIA DUURISSA

Valkeakoskella
 26.-28.7. 1996

TYÖVÄEN MUSIIKKITAPAHTUMASSA
 Anneli Saaristo, Reijo Franck, Kristiina Halkola,
 Miljoonasade, Pilkkalaulun SM-kisa ym.....

Tilaa ohjelmaesite: 937 - 548 6233 tai 548 6977

Teollisuutta, koulutusta ja Jämsänkoski luonnonläheisyyttä

-näitä kaikkia löytyy
 70. juhlavuottaan viettävästä
 Jämsänkosken kaupungista.

uusi mahdollisuus

YHTEISVASTUUT 96

Sovjettia Liksomilta

- Mä ostin ensimmäiset neuvostotavarat Muurmanskista vuonna 1972. Se oli ensimmäinen ulkomaanmatkani ja sen matkan aikana syntyi kiinnostukseni Neuvostoliittoon.

- Kotikokoelmiini kului kaksi vitriiniä, joihin asetin tavarat. Myöhemmin jouduin ostamaan lisää vitriinejä. Pian kotini oli täynnä neuvostotavaroita enkä itse enää mahtunut asumaan niiden joukkoon. Vuokrasin Helsingin kaapelitehtaalta kuudenkymmenen neljän tilan, johon siirsin kokoelmani. Paikasta tuli samalla työhuoneeni. Minua kiehtoo neuvostotavaroissa niiden viattomuus ja ruma kauneus. Neuvostokaupoissa makkarapötkön vieressä saattoi tököttää tinasotilas, nuottivihko ja ham-

mastahnäpötkö. Ruokapakkausten ja lelujen värimaailma oli hyvin outo länsimaalaisen ihmisen silmään ja se viehätti minua. Monet tulitikki-, kahvi- ja vaikkapa makaronipaketit olivat todella kauniita, niissä näkyi voimakas konstruktivismien vaikutus. Väliasema Gagarin : Huone oli iso ja korkea. Se oli tupaten täynnä jos jonkinlaista tavaraa. Moottorinosia, särkyneitä huonekaluja, repeytyneitä mattoja ja rakennusjätteitä. Heidän pieni rajakylänsä oli kirjoittanut pitkän luvun maailmaan, jopa ihmisen itsensä historiaan.

Lenin-museossa
 Tampere Hämeenpuisto 28
 5.1. -3.5. 1996

Työttömyyden puolittaminen - small talkia

SDP:n eduskuntavaalijulistus lupaa: "Kansalaisten tuella sitoudumme seuraavan vaalikauden aikana... alentamaan työttömyyden alle puoleen nykyisestä". Vasemmistoliitto takaa täystyöllisyyden v. 2000, jos puolueen keinoja, kuten kuuden tunnin työpäivä käytetään. Ohjelman mukaan nuoris- ja pitkäaikaistyöttömyys poistuu 1998. Hallituksen ohjelman mukaan, "Talouspolitiikan päätavoite on työttömyyden puolittaminen vaalikauden aikana".

Viiden puolueen yhdynnästä on kulunut yhdeksän kuukautta - normaali kantamisaika, jonka jälkeen nähdään, mitä yhteistyöstä syntyy. Kolme vuodenaikaa tarjosi mahdollisuuden saada aikaan käänne työllisyyskehityksessä: vallitsi yksi sodanjälkeisen ajan kiihkeimmän taloudellisen kasvun aikakausista.

Hallitus ei ole mitenkään hyödyntänyt talouden huippusuhdanteen mahdollisuuksia työllisyyden kohentamiseksi. Päinvastoin, se on tehnyt lukuisia työllisyyttä heikentäviä päätöksiä: perusturvan ja kuntien valtionosuusleikkaukset, maatalouden alasajon kiihdyttäminen, määrävallallaan olevien laitojen ja yritysten henkilöstön irtisanomiset esimerkiksi postin ja postipankin konttorien saneeraukset jne.

Työllistämistä heikentävät päätökset ovat kumonnet taloudellisen kasvun tarjoaman työpaikkojen lisäyksen; kokonaissaldo on +/-nolla. Hallitus on kieltäytynyt työllisyyttä parantavista toimista: verotuksen pai-

nopisteen siirtämisestä työn haittaverottamisesta ympäristöveroihin: emergian ja raaka-aineiden kulutuksen verratamiseksi. Tämä merkitsisi pirstuusketta kotimarkkina-palvelu- ja pk-aloille ja lopettaisi metsäteollisuuden erikoisaseman yhteiskunnan vapaamatkustajana. Hallitus ei kohdentaan verohelpotuksia alimpiin tuloluokkiin, mikä olisi elvyttänyt kulutuskysyntää välittömästi, vaan riipotteli sen koko asteikolle.

Työllisyyden parantaminen ei ole ollut hallituksen talouspolitiikan päätavoite; se ei ole kuulunut edes viiden tärkeimmän tavoitteen joukkoon. Kaikki Emun lähentymiskriteerit menivät kirkaasti työllisyystavoitteen ohi. Ministerien puheet työttömyyden puolittamisesta ovat olleet pelkkää small talkia eli paskapuhetta, jolla vaaleissa petettyä äänestäjäparkaa yritetään hujata edelleenkin. Hallituksen suurella huudolla synnyttämä työllisyysohjelma on pääosin koulutuspaketti. Koulutus on sinänsä erittäin hyvä ja tuottava investointi, mutta välitöntä työllistävää vaikutusta sillä ei ole.

Liisa Jaakonsaari on täysin oikeassa sanoessaan, että työttömyyden kasvattaminen oli Esko Ahon hallituksen tietoinen valinta. Rehellisuuden nimessä hänen olisi pitänyt todeta, että kirjosiippohallitus jatkaa samaa linjaa.

Juhani Tanski
 Leppävirta

"Sata työsuhdetta puolessa vuodessa"

Osuuskunta Ääne Työ on puoli-vuotisen toimintansa aikana järjestänyt satakunta työsuhdetta. Lyhempiä tai pitempiä, enimmäkseen lyhempiä. Muutaman päivän ja viikon keikkojen lisäksi Ääne Työn kautta on syntynyt kymmenkunta pitkäaikaisempaa työsuhdetta.

- Lyhytkin työsuhde osuuskunnan kautta on kannattava, sillä työpäiviltä tulee palkkaa ja muilta päiviltä työttömyyskorvaus. Kun osuuskunta hoitaa vero- ja muun paperisodan, on pieni sijoitus osuuskuntaan kannattava toimi. Yhä vielä pelätään turhaan, että osuuskunnassa mukana olo vie korvaukset. Mutta eiköhän kaverien esimerkki opeta epäilijöitäkin, että pelko on turhaa, Raimo Paalimäki sanoo.

Hän muistuttaa, että taloudellisen hyödyn lisäksi lyhyetkin työkaikat pitävät yllä ammattaitoa, yhteyttä toisiin ammattilaisiin ja tekevät tunnetuksi työnantajien keskuudessa.

Broar till Skandinavien

Äbo Akademin täydennyskoulutuskeskus järjestää Pohjoismaiden kaupan kurssin 18.3. - 18.10. Turussa. Kurssin tavoitteena on antaa sinulle valmiuksia työskennellä viennin, tuonin tai markkinoinnin parissa sellaisessa ulkomaankauppa harjoittavassa yrityksessä jonka toiminta suuntautuu pohjoismaisille markkinoille. Ohjelma koostuu kokopäiväisestä opiskelusta ja työ-harjoittelusta. Kie-liopinnot painottuvat käytännön kielitaitoon ja sijoitetaan osittain täysin ruotsin-, tanskan- tai norjankieliseen ympäristöön.

Kurssisältöön kuuluu mm:
 -Kielioinnit (ruotsi, norja, tanska)
 -Ryhmytyö- ja esiintymistaidot, aktiivinen työnhaku

-Pohjoismaat- tietopaketti
 -Vienti- ja tuontiprojektit käytännössä

-Ulkomaankauppa käyvän yrityksen perustaminen ja yritystoiminnan harjoittaminen

-ATK: Internet, tietojenkäsittely jne.

-EU-tietous, erityisesti sisämarkkinat

-Opintomatka Ruotsiin, Norjaan ja Tanskaan

-4 kk:n työharjoittelu

Kurssille haetaan erityisesti suomenkielisiä työttömiä, joilla on mielellään korkeakoulututkinto talouden, yhteiskuntatieteiden tai tekniikan alalta. Hakemus tulee tehdä lähimpään työvoimatoimistoon viimeistään 21. helmikuuta. Lisätietoja: Äbo Akademi/ Mikael Granholm, puh. 921 - 2654 947, fax 921 - 2654 943.

Vapauden valtakunta vai työleirien saaristo?

Hämeen lääninhallituksen Nokialla järjestämässä seminaarissa käsiteltiin mm. nuorten työpajoja. Aihetta tutkivat ja siitä kirjoittanut **Kari Paakkunainen** käytti aiheesta voimaperäisen ja vauhdikkaan puheenvuoron. Tilan puutteen vuoksi emme käsittele aihetta nyt vaan seuraavassa numerossamme perusteellisesti. Mukana tulee juttua myös työpajan arjesta.

Paakkunaisen provokatiivinen kysymys "vapauden valtakunta vai työleirien saaristo" lupaa mielenkiintoista puhetta tästä työllisyyspolitiikkamme uudehkosta ilmiöstä. Paakkunaisen mukaan hommassa vallitseva yhtenäisen käytännön ja viranomaiskontrollin vähällisyys on taannut työpajojen itsenäisyyden tehden niistä tavallaan nuorten vapauden valtakunta. Toisenlaisiakin, negatiivisia kokemuksia on. Mutta niistä kakkosnumerossa, joka ilmestyy huhtikuun loppupuolella.

Tutkija **Kari Paakkunainen** kertoo vauhdikkaalla tavallaan nuorten työpajoista.

HeTy:llä oma työllisyysohjelma

Helsingin Työttömät ry on laatinut oman työllisyysohjelman, josta yhdistys toivoo julkista ja vilkasta keskustelua. Ohjelmassa on 14 kohtaa työn tekemisen käsitteestä työttömän oikeusturvaan saakka.

Koska muutama rivi ei antaisi oikeutta ohjelmalle, palaamme siihen huhtikuun numerossamme. Yleisen esittelyn lisäksi muiden yhdistysten arviot ovat tervetulleita. Olkoon HeTy:n ohjelma osa TVY:n edunvalvonnan kehittämistä.

Pohjolassa ale!

Pohjola myöntää TVY:n jäsenjärjestöille 20 %:n alennuksen konttorikoneiden ja kaluston vakuutusmaksuista. Vakuutusta varten toimitetaan tiedot TVY:n toimistoon Helsinkiin. Tiedoista tulee ilmetä vakuutuskenottaja, koneiden ja kalusteiden sijaintipaikka sekä hankinta-aika ja -arvo. Tarkeempia tietoja Sirkka Rajalalta, puh. 90 - 680 33 600.

Mikkelin läänissä aktiivista koulutusta Työttömillä näytön paikka

Työttömien täytyy ylläpitää työkykyä ja henkistä vireyttä, jotta mahdollisen tulevan työpaikan pystyy ottamaan vastaan. Lamautumisen ja ottoittomuuden tunne pahentaa asiaa, mutta ilman omaa syytänsä työttömäksi jääneellä täytyy olla itsetuntoa sen verran jäljellä, että ei syyttele itseään tapahtuneesta. Tämäkin on helpompaa sanoa kuin tehdä. Koska työttömien määrä on näinkin suuri, voi toki jotakin tehdä. Julkisen vallan toimintaa pitää seurata, ja päätöksiin ottaa kantaa. Hiljaisuus ja nöyryys vain pahentavat tilannetta. Työssä olevien koulutusta ja asennoitumista on kehitettävä ymmärtämään, että jatkuva työttömien määrä on rasite ja kehityksen jarru myös heille.

Työtä ei tarjota kotiin

Mahdollisesti jo lähivuosina tämä tilanne on edessä. Koska työssäkäyvät ihmiset eivät mielellään tingi tulostaan, näin tulee käymään. Kokonaisuuden kannalta sillä ei ole merkitystä, mutta yhteiskuntarauhan takia kylläkin. Jo nyt eräissä osissa maata alkaa esiintyä tietynlaisia levottomuutta lisääntyvän eriarvoisuuden johdosta. Ilman toimivia työttömien yhdistyksiä tilanne olisi paljon pahempi. Tätä emme toisesta toivo maallemme.

Työvoimakoulutus auttaa uusien ammattien vaatimusten saavuttamiseksi. Käytännössä tämä ei riitä työpaikan löytämiseksi. Tarvitaan omaehtoisuutta koulutusta ja karsitusta henkilötoiveiden mahdollistamiseksi, esimerkiksi kielikoulutusta, atk-kursseja, muuttuvan työyhteisön kursseja sekä henkisen vireyden ylläpitämistä edistäviiä tapahtumia ja tilaisuuksia.

Nykyisin tuskin kenellekään tullaan tarjoamaan työpaikkaa kotiin. Siksi onkin tärkeää että oma-aloitteisuus

työpaikan suhteen on jatkuvaa. Täytyy olla kiinnostunut mahdollisuuksista ja tarvittaessa luoda niitä. Jos kanti kestää voi ryhtyä yrittäjäksi tai toisen kimppeen jotakin tekemään. Jos tyytyvä olemaan tekemättä mitään, silloin ei voi valittaa korvauksistaan. Kuitenkaan työttömyys ei ole kuolemantuomio, jonka täyttämöönpanoa odotellaan.

Vilkasta toimintaa Etelä-Savossa

TyöMikkeli-projekti järjestää koulutusta ja kustantaa liikunnasta aiheutuvat kurssi-ym. kustannukset. Projektin toimintaan on osallistunut yli vuoden aikana noin parituhatta henkilöä. Elokuun -95 alusta marraskuun loppuun mennessä kurssilaisia ja tapahtumissa mukana olleita on noin seitsemänsataa. TyöMikkeli on saanut oman atk-luokan, jolla atk-koulutus voidaan järjestää myös päiväkursseina. Aikaisemmat kurssit on pidetty koulujen koneilla, joita on voitu käyttää vain iltaisin.

Eriaiset kurssit työttömien toiveiden mukaisesti ovat kieli, atk, ruoka, ompelu, autonkäyttö, tyyli, meikki, kalankäsittely ym. kursseja. Lisäksi toimii naisten työtupa, jossa on kangaspuita, saunureita, ompelukoneita sekä alaan liittyviä oheislaitteita. Suosio on ollut yllättävän suurta, ja ryhmät toimivat täysin omin voimin ohjaajien opastuksella. Eriaiset kurssit pidetään työtuvalle sekä TyöMikkelin omassa luokassa, jossa on nykyaikaiset opetusvälineet.

Savonlinnassa vastaava toiminta on alkanut hiukan myöhemmin ja resurssit ovat vielä pieniä. Toiminta on kuitenkin laadukasta ja tapahtumia ja kursseja tulee jatkuvasti lisää. Koska Mikkelin on läänin keskus myös työttömien koulutuksen suhteen, myös

läänin kuntien työttömät voivat saada kursseja esim. atk:sta liikutteltavan luokan avulla. Niiden kuntien työttömät, joiden kunnat ostavat henkilöstölleen koulutusta TSL:n kautta, voivat saada luokkaa käyttöönsä sopimuksen mukaan ja todella edullisesti opettajineen. Myös muuta kurssitarjontaa on mahdollista järjestää.

Miten kaikki on mahdollista?

Yhteistyö ja keskenään toimeentulevat ihmiset ovat välttämättömiä kaiken onnistumiselle. Sitä vielä puuttuisi, että työttömät keskenään nastelisivat siitä mitä kukin tekee ja miten. Poliittika on myös oltava mahdollisimman kaukana yhteisistä toiminnoista. Jokainen voi olla poliittisesti mitä puoluetta hyvänsä, mutta työttömien toiminnassa se ei onnistu, koska kaikilla puolueteisiin katsomatta on oltava samat oikeudet osallistua toimintaan. Kuntien ja seurakuntien panos on tärkeä rahoituksen kannalta. Kaikkea ei kuitenkaan voi saada ilmaiseksi, joten työttömien on varojensa mukaisesti tai ainakin työpanoksellaan osallistuttava toimintaan. Mikkelissä on selvästi nähty, että jos hommat pyörii niin rahoitusta ja mahdollisuuksia löytyy riittävästi.

Seppo Parkkonen
TyöMikkelin projektisihteer

KISA
ja
TYÖ
seurapajaiset
2.3. - 1.7.1996

TVY:n hallitus otti kantaa: Työttömien rankaisu estää työllistymisen

Tammikuun puolivälissä Helsingissä kokoontunut TVY:n hallitus hyväksyi kaksi kannanottoa ajankohtaiseen tilanteeseen.

Työttömyysturvaa koskeva kannanotto on julkaistu sivulla 8 muunaihetta koskevan ainesiton yhteydessä.

Julkisessa keskustelussa esillä olleet mallit työttömyyden kääntämiseksi laskuun ovat osoittautuneet epäonnistuneiksi. Siitä kertovat monet tosiasiat, mm. työministeriön tuore työllisyyskatsaus, jonka mukaan työttömyys oli viime vuoden lopussa suurempi kuin nykyisen hallituksen toimikauden alkua. Myös työministeriön asettaman Työvoima 2010 -työryhmän raportti toteaa, etteivät talouskasvu ja sovitut toimenpiteet puolta työttömyyttä.

Työllistämisen ja työllistymisen esteet eivät ole yritysten toimintaedellytyksissä, joita vuodesta toiseen on parannettu. Sen sijaan työttömien omatoiminen työllistyminen on tehty monin tavoin hyvin vaikeaksi. Todelliset työllistymisen esteet ovat siinä laki- ja asetusviidakossa sekä vallitsevissa käytännöissä, joilla työttömiä rangaistaan aktiivisuudesta.

Oulun läänin toive TVY:n vuosikokoukselle: Hallitus jäsenistön tenttiin

Oulun läänin aluepalaveri esittää TVY:n vuosikokousjärjestäjille toivomuksen, että toisen päivän ohjelmassa olisi paikalla ainoastaan TVY:n hallitus ja viralliset vuosikokousedustajat yhdessä. Tapaamiseen voisi varata aikaa esimerkiksi neljä tuntia.

TVY:n vastuussa oleva hallitus vastaisi kentän kysymyksiin, mitä mennyt vuosi on tuonut tullessaan ja mitkä ovat kentän odotukset vuodelle 1996. TVY:n vuosikokouksessa ei

Viime vuoden huhtikuun alusta voimaan tulleen työllisyysasetuksen muutoksen piti helpottaa työllistymistä sekä työllistämisen, koulutuksen ja kuntoutuksen yhteensovittamista.

Vallitsevat käytännön työvoima- ja verohallinnon kontrolloineen pakottavat työttömät passiivisuuteen, vaikka samaan aikaan syyllistävään sävyyn vaaditaan työttömien aktiivisuutta. Työttömien Valtakunnallisen Yhteistoimintajärjestön mielestä työttömien ammattitaidon, aktiivisuuden ja kaikkien voimavarojen vapauttaminen on yksi merkittävämpiä työllisyysparantavia voimia. Kymmenet tuhannet työttömät kouluttavat itseään vuosittain työvoimahallinnon koulutuksessa sekä omaehtoisissa koulutusprojekteissa.

Mikäli maan hallitus, työministeriö ja sosiaali- ja terveysministeriö ovat valmiit ottamaan vastaan "kaikki hyvät ideat", edellyttämme että ne ryhtyvät toimiin yhtenäisen käytännön saattamiseksi voimaan kaikkien työvoimatointojen alueilla. Työllisyysasetuksen muutoksen hyvä henki on saatettava voimaan, vallitseva "passivointi" on muutettava todelliseksi aktiivinniksi hyvässä yhteistyössä työttömien ja työvoimahallinnon kesken.

ole ollut aiemmin aikaa keskustella avoimesti koko maata käsitävistä kentän ongelmista.

Avoin keskustelu antaa ehkä tulevalle uudelle hallitukselle mahdollisuuden toimia yhä paremmin jäsenistönsä parhaaksi.

Oulun läänin
aluekokouksen puolesta

Ilkka Lautkankare
TVY:n aluevastaava

§ Tapsan § verovinkki

Työvoimapolitiittisessa aikuiskoulutuksessa oleva henkilö ei saa opiskelualajalta palkkaa vaan muuta veronalaista tuloa. Opiskelu on tulo saannin edellytys. Jos työtön kielletty koulutuksesta, hänelle voidaan määrätä 6 viikon karenssi. Näissä olo-suhteissa matkakustannukset voidaan vähentää verotuksessa asunon ja varsinaisen työpaikan välisiä matkoja koskevien säännösten mukaan, ellei niitä ei ole korvattu. Koulutuksen ajalta maksetaan ylläpitokorvausta, joka on tarkoitettu kattamaan matkaa ja muita ylläpitokustannuksia. Korvauksen määrä on 30 mk päivältä. Sitä, minkä suuruisena kustannuserät si-

sältyvät ylläpitokorvaukseen, ei ole määritelty. Näin ollen ne joudutaan arvioimaan. Matkakustannusten osuudeksi voidaan arvioida puolet ylläpitokorvauksesta, 15 mk päivältä. Vähennys voidaan tehdä siltä osin kuin matkakustannukset ylittävät verovapaaseen ylläpitokorvaukseen sisältyvän matkakustannusten korvauksen osuuden.

Myöhäisen verovinkin valituksia varten lähettää TVY:n hallituksen jäsen Tapio Salomaa Äänekoskelta. Hän on lupautunut osallistumaan perustettavaan neuvontapalstan toimittamiseen.

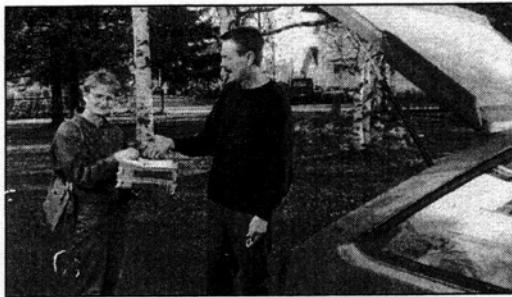
Karensissanomien Utajärven jakelu onnistui: Jatkoa toivotaan!

Viime vuoden maaliskuussa ilmes-
tyneet Karensissanomat jaettiin Poh-
jois-Pohjanmaalla sijaitsevalle Uta-
järvellä jokaiseen talouteen. Kysely-
kierros puoltosta kuukautta lehden
ilmestymisen jälkeen paljasti, että
lehden aiemmin tuntevat pitivät koti-
jakelua myös Utajärvellä hyvänä aja-
tuksena. Jos lehti oli sen sijaan en-
nestään vieras, se ei ollut jäänyt
useinkaan mieleen.

Kirjastovirkailijana työskentelevä
Irmeli Juntunen muistaa Karenssi-
sanomat, koska lehdestä tuli kirjastoon
näyttenumero. –Jos lehden joka nu-
mero tulisi kotiin, sitä tulisi luettava
ja selattua. Se kuitenkin edellyttää, että
lehdessä olisi juttua omasta kunnasta,
ei mistään kaukaa Etelä-Suomesta.
Yksikin aukeama riittäisi.

Maaliskuun Karensissanomissa kä-
siteltiin muun muassa Utajärven ky-
läkehityshanketta ja työttömien yh-
distyksen toimintaa. Jälkimmäinen
onkin tuttua Juntuselle, koska kunnan
työsuunnittelija ja työttömien yhdis-
tyksen Uta ry:n puheenjohtaja **Jussi
Laatikainen** on käynyt usein kirjjas-
tossa keskustelemassa muun muassa
työllistettävistä nuorista. –On hyvä, et-
tä Karensissanomat on työttömien
asialla ja auttaa heitä antamalla lisää
tietoa aiheesta, toteaa Juntunen.

Eläkeläinen **Leo Laitinen** puoles-
taan pitää vaikeana sanaa, mitä hyö-
tyä työttömille suunnatusta lehdestä
on. –Jos heillä on varaa omaan leh-
teen, niin mikä siinä. Antaahan se
työtä ainakin juttujen kirjoittajille ja
toimittajille.

Karensissanomat on otettu Utajärvellä hyvin vastaan. Kuvassa TVY:n
Oulun aluevastaava Ilkka Lautkankare luovuttaa lehtiniippua Utajär-
ven yhdistyksen sihteerille Anja Ahokkaale.

Laitinen pitää parempana, että leh-
den joka numero tulisi kotiin asti. Täl-
lön se tulisi myös luettava.

–Kun lehti tuli, luin sen, vaikken
tuntunutkaan sitä ennen. Tiedän sen-
tään, mitä karenssi merkitsee.

Lehti kiinnostaa työttö- myyden koskettamia

Määraikäisessä työsuhteessa ole-
valla **Pirjo Pirttikoskelle** Karenssi-
sanomat on tuttu aiemmalta työttö-
myyskaudelta. Käydessään työttömi-
en yhdistyksessä hän otti lehtiä kotiin
mukaan luettavaksi. Viime aikoina
toissa ollessaan hän ei ole enää hake-
nut niitä.

Myös Pirttikoski pitää lehden tär-
keimpänä ansiona, että se antaa hyö-
dyllistä tietoa ja ohjeita muun muassa
työttömien oikeuksista. –Kun olin
työtön, lehti kertoi asiasta positiivisella

kannalta.

Kotiin jaetun numeron Pirttikoski
luki, koska aihe on ajankohtainen työ-
suhteen määraikäisyyden vuoksi.
–Jos en olisi lukenut Karensissanomia
aiemmin, se olisi varmasti jäänyt lu-
kematta nytkin. Mielestäni lehti saisi
tulla kotiin ainakin työttömille, mää-
raikäisessä työsuhteessa oleville ja
muille kiinnostuneille.

Eläkeläinen **Jaakko Taikina-aho**
puolestaan ei muista Karensissanomien
kotijakelua. Hän epäilee, ettei
lehteä tulisi luettava, koska sukulaisia
tai läheisiä ei ole työttöminä. Utajär-
ven työttömien yhdistyksestä hän
muistaa tämän pitämän kirpputorin.

–On hyvä, että työttömillä on toi-
mintaa. Lehti lisää sitä antamalla lisää
ajatuksia.

TARJA MIETTINEN

TVY:n vuosikokouskutsu

Työttömien Valtakunnallinen Yhteistoimintajärjestö
TVY ry:n sääntömääräinen vuosikokous pidetään
28.-29.3. 1996 klo 12.30 alkaen Joensuussa,
Ev.lut. seurakuntakeskuksessa, osoitteessa Kirkko-
katu 28.

Kokouksessa käsitellään yhdistyksen sääntöjen 10
§:n määräämät asiat. Kokoukseen ovat oikeutettuja
osallistumaan kaikki TVY:lle jäsenmaksunsa maksa-
neet jäsenet yhdistyksen sääntöjen 9 §:n määritte-
lemällä tavalla. Torstai aamupäivä on varattu yh-
distyksen hallituksen ja jäsenten väliselle keskuste-
lulle.

Helsingissä 17.1.1996
TVY ry:n hallitus

Uusia yhdistyksiä

TVY:n hallitus hyväksyi tammi-
kuun kokouksessaan kolme uutta yh-
distystä. Järjestöön kuuluu tällä het-
kellä 172 työttömien yhdistystä. Esit-
telemme tässä lyhyesti uudet yhdis-
tykset, kuten myös tulevissa nume-
roissamme aina uudet yhdistykset.

17.1.1996 hyväksytyt yhdistykset
ovat:

Vihannin Työttömät ry
Yhdyshenkilö: Helena Viitanen
Yhteystiedot: Paakkulantie,
86460 Alppa, puh. 982 - 285 222.
Alue: Oulun työvoimapiiri

**Mynämäen Seudun Työttömät
Työnhakijat ry**
Yhdyshenkilö: Teuvo Kulmala
Yhteystiedot: Keskuskatu 9, 23100
Mynämäki, puh. 921 - 430 6918
Alue: Turun työvoimapiiri

Kaavin Työttömät ry
Yhdyshenkilöt: Veli Jolkkonen,
Ari Lievonon
Yhteystiedot: Laiturintie, 73670
Lukonlahti, puh. 971 - 671 663
Alue: Kuopion työvoimapiiri

Lappiin uusi yhdisry

Lappiin perustettiin 19. tammi-
kuuta uusi työttömien yhdistys, jota
perustamassa oli 48 henkeä. Mukana
ollut TVY:n varapuheenjohtaja Lea
Karjalainen kertoo, että toiminnallista
takin intoa ja valmiutta oli. Ruokailu
aloitetaan hetimitä kertaa viikossa
seurakunnan tiloissa ja muutkin suun-
nitelmat ovat valmiina

Yhdistyksen nimi on Kolarin Työt-
tömät ja yhdyshenkilö **Leo Hakso**,
os.95860 Pasmajärvi..

TVY:n yhteystiedot

PUHEENJOHTAJA:
Mårten Grönholm
Närpiön Seudun Työttömät ry
Rinvägen 17 F
64200 Närpes
puh & fax 962 - 41790
940 - 5477 099

**HALLITUKSEN JÄSENET JA
VARAJÄSENET:**

UUSIMAA
Torsti Lahtinen
Vantaan Työttömät ry
Leinikkitie 22
01350 Vantaa
puh. 90 - 857 1896
Päivi Nieminen
Sipoon Työttömät ry - De arbetslösa
i Sibbo rf
Kuninkaantie, Frisans
01420 Sipoo
puh. 90 - 231 548

HÄME
Veikko Mähönen
Tampereen Seudun Työttömät ry
Vuolteenkatu 11
33100 Tampere
puh. 931 - 222 3387
fax 931 - 2142 869
Maija Pulli
Hämeenlinnan Työttömät ry
Sibeliuksenkatu 8
13100 Hämeenlinna
puh & fax 917 - 6533 963

VARSINAIS-SUOMI
Lasse Räsänen
Turun Seudun Työttömät ry

Murtomaantie 1
20300 Turku
puh. 921 - 2500 727
fax 921 - 2334 320
Liisa Harjunieni
samat tiedot kuin edellä

SATAKUNTA
Rauli Nieminen
Rauman Seudun Työttömät ry
Alfredinkatu 1
26100 Rauma
puh. 938 - 834 3038
fax 938 - 822 0572
Matti Liukkonen
samat tiedot kuin edellä

KYMI
Ippo Heltimoinen
Etelä-Karjalan Työttömät ry
Kaartinkatu 8 E 46
53850 Lappeenranta
puh. 949 - 675 243
Maija Sorsa
Kouvola Seudun Työttömät ry
Hallituskatu 11
45100 Kouvola
puh & fax 951 - 3711 741

MIKKELI
Anneli Nisula
Mäntyhärjun Työttömien Toiminta-
järjestö ry
Niemiopolku 4
52700 Mäntyhärju
puh & fax 956 - 682 106
949 - 753 880
Heikki Ljungkvist
Heinolan Seudun Työttömien Toi-
mintajärjestö ry

Vesitorni
18100 Heinola
puh. & fax 918 - 714 1401

KESKI-SUOMI
Tapio Salomaa
Äänessuuden Työttömät ry
Kauppakatu 10
44100 Äänekoski
puh 945 - 513 117
(**Tuula Vakkilainen**)
Keski-Suomen Työttömien yhd. ry
Schaumaninkatu 1
40100 Jyväskylä
puh. & fax 941 - 635 230

POHJOIS-KARJALA
Kimmo Vartiainen
Joensuu Aktiiviset Työttöihakevat ry
Vallilankatu 3
80220 Joensuu
puh. 973 - 311 518
Sylvi Kuvaja
Nurmes Seudun Työttömät ry
Koulukatu 5
75500 Nurmes
puh. 976 - 482 067

KUOPIO
Pekka Rajala
Kuopion Seudun Työttömät ry
Maljalahdenkatu 18
70100 Kuopio
puh. 971 - 2633 181
fax 971 - 263 3698
Vesa Aallosvirta
Siilinjärven Työttömät ry
Haarhongantie 17
71800 Siilinjärvi
puh. 971 - 424 851

fax 971 - 462 4851
VAASA
Jari Vuorinen
Kokkolan Työttömät ry
Torikatu 32
67100 Kokkola
puh. & fax 968 - 8315 514
949 - 769 574
Seppo Haapaharju
Vaasan Seudun Työttömät ry
Klemetinkatu 17 B
65100 Vaasa
puh. 961 - 3171 338
fax 961 - 3171 339

OULU
Ilkka Lautkankare
Oulun Työttömien Oma-Apu ry
Rautatienkatu 1
90100 Oulu
puh. 981 - 3115 351, - 3117 911
fax 981 - 3119 651
Aaro Räsänen
Ylivieskan Työttömien Yhdistys ry
Ruutihaantie 9
84100 Ylivieska
puh. & fax 983 - 420 500

KAINUU
Matti Huotari
Kuhmon Työttömien Yhdistys ry
Kainuntie 99
88900 Kuhmo
puh. 986 - 6520 320
Ahti Kyllönen
Ylä-Kainuun Työttömien Yhdistys/
Suomussalmi
Kauppakatu 20
89600 Ämmänsaari
puh. 987 - 713 023

**LAPPI
VARAPUHEENJOHTAJA:**
Lea Karjalainen
Inarin Seudun Työttömät ry
Mellakujä 10 D 16
99800 Ivalo
puh. 9697 - 677 645
Juhani Torvinen
Tornion Työttömät ry
Kemintie 26
95420 Tornio
puh. 9698 - 447 035

SIHTEERI
Sirkka Rajala
Köydenpunojankatu 5
00180 Helsinki
puh. 90 - 6803 3600
fax 90 - 6803 3601
940 - 5477 090

TALOUDENHOITAJA
Pirjo Kankaristo
Kumpare
21150 Rööla
puh. 921 - 252 4316 (to-pe)
9400 - 785 485
fax 921 - 252 4390

TIEDOTTAJA
Hannu Oittinen
Karensissanomat
Näsilinnankatu 22 A 24
33210 Tampere
puh. & fax 931 - 2124 753

Työön voi avata vapaaehtoistyön kautta

Portteja uusiin maailmoihin

Työön on tässä yhteiskunnassa siinä suhteessa ylellisessä asemassa, että hänellä on aikaa kurkistaa erilaisiin maailmoihin, liikkuu mielekkästä vapaaehtoistyöstä toiseen, itsestä vielä mielekkään tunteeseen. Voi määrittellä työaikansa ja paikkansa, tuntee itsensä hyödylliseksi ja tarpeelliseksi. Tietää, että omalla työllä ilahduttaa ja auttaa toista ihmistä.

Esittelen seuraavassa muutamia mahdollisuuksia, itse keksit lisää. On mielenkiintoista ja monessa suhteessa palkitsevaa sukeltautua vapaaehtoistyön maailmaan.

Jokainen suomalainen osaa lukea, ja tällä taidollasi voit palvella mm. näkövammaisia. -Helsingin ja Uudenmaan alueella on kolmen vuoden ajan pyörinyt organisoidusti lukupalvelu. Meillä on 180 vapaaehtoislukijaa, joista muutamat ovat olleet työtöntä, tuotantosihteeri **Liisa Reinman** kertoo.

-Näkövammaisille luetaan esim. ruoka- tai käsitöitä, tiedotteita, laitteiden käyttöohjeita jne. Lukemisen menee tositarpeeseen, näkövammaisten palaute on ollut erittäin myönteistä.

-Lukijoille itselleen tämä on ollut myös palkitsevaa. Lukeminen on hyvää äänenkäytön harjoitusta, ja näkövammaisille lukijassa saa kurkistaa näkövammaisten maailmaan: miten esim. selittää kuva ihmiselle, joka ei näe?

-Järjestämme lukijoille alkeis- ja jatkokoulutusta, **Liisa Reinman** kertoo.

-Työttömät lukijamme ovat olleet hyvin aktiivisia, ja tällä asenteella he ovat myös saaneet työtä. He ovat sanoneet, että vapaaehtoistyö antoi työttömyysaikana vahvistusta, että oli hirveän tärkeää tuntea itsensä tarpeelliseksi. **Liisa Reinman** kertoo.

Mualla Suomessa ei ole organisoitua lukupalvelua, mutta pienimuotoisesti luetaan kyllä. Helsingissä voi kysyä p. 3960 4430/Reinman, ja

mualla Suomessa Näkövammaisten Keskusliiton toimistoista.

Reipasta toimintaa

Ulkoilu pitää mielenvireen korkeana, mutta yksin ei helposti tule lähdeä. Voit yhdistää molemmipuolisen hovin ja hyödyn kysymällä esim. oman kuntasi sosiaalitoimistosta, tarvittaessa vanhainkodeissa ulkoiluttamisapua.

-Suomessa on 500-600 kunnallista vanhainkotiä, ja n. 250 yksityistä vanhainkotiä, tiedotussihteeri **Ansa Salokorpi** Vanhustyön Keskusliitosta selvittää.

-Esim. Helsingissä Pakilan sairauskodissa on kymmeniä vapaaehtoisia työntekijöitä. Erityisesti ulkoilussa heidän apunsa on tarpeen. Myöskin invalidit tarvitsevat ulkoilutusapua. -On arvioitu, että Suomessa on 15 000 - 20 000 pyörätuolilla liikkuvaa ihmistä, tiedotuspäällikkö **Voitto Korhonen** Invalidiliitosta sanoo.

-Invalidiliitolla on ympäri maata jäsenyhdistyksiä, joista voi kysyä apua tarvitsevien yhteystietoja. Invalidiliitolla on myös Palvelutaloja, joissa niinkään apua otetaan otetaan ilolla vastaan.

Pelastusarmeijalla on myös vanhainkotiä ja lastenkoti Porvoossa.

-Vapaaehtoisia tarvittaisiin ulkoiluun, hiihtoreikiin, mutta myöskin lukemisen tuottaisi monelle vanhukselle iloa, **Majuri Liisa Ripatti** Pelastusarmeijan Sosiaalipalvelukeskuksesta kertoo.

Nikkarihommia päiväkodeissa

Pelastusarmeijalla on niinkään päiväkotia, joissa rahat ovat hyvin tiukalla.

-Lelujen korjaamiseen tarvittaisiin nikkarihomia, **Liisa Ripatti** toteaa. Kunnalliseltakin puolelta kannattaa

varmaan kysäistä heidän mahdollista avun tarvetta.

Jos osaat pelata shakkia, Pelastusarmeijan asuntolan tai hoitokodin joku asiakas on kiitollinen pelikumppanista. Auttamisen keinot ovat siis todella monet. -Rohkeasti vain puhelimen kampeen, **Liisa Ripatti** kehottaa.

Ähellystä luonnossa

Suomen Luonnonsuojeluliitolla on toimistot Helsingissä, Tampereella, Turussa, Oulussa ja Rovaniemellä. Niiden lisäksi on 206 jäsenyhdistystä.

-Ei tarvitse maksaa jäsenmaksuja voidakseen osallistua toimintaan, tiedotussihteeri **Terho Poutanen** kertoo. -Tekemätöntä työtä löytyy vaikka minkälaisista: postitusta, kuusikon rai-vausta, keto- ja niitytaloita, perinnemaisemien ennaltamista. Työtä voi myös itse ehdottaa, **Terho Poutanen** muistuttaa.

Olemalla aktiivinen vapaaehtoisuudessa viiretyy, ja työpaikan löytäminenkin on helpompaa. Ellei löy- huomaakaan vapaaehtoistyötä niin mielekkääksi, että jääkin odottelemaan kansalaispalkkaa, jonka varassa jatkaa näin loppuikänsä.

TUULA-MARIA AHONEN

YHTEISVASTUU -96

Pohjois-Karjalan työpooleissa on jo nyt

Monenlaisia virityksiä

Varsinaisesti viime elokuun alussa käynnistynyt työpooli-projekti Pohjois-Karjalassa on pikku hiljaa tuottamassa tuloksia. Työpoolit ovat käynnistyneet Joensuussa, Kiteellä, Lieksassa ja Outokummussa. Nurmekseen työpooli perustettiin 23. tammikuuta.

-Projektin käynnistyminen on vienyt oman aikansa. On koulutettu vetäjiä ja yhteyshenkilöitä sekä kehitetty uusia toimintatapoja ja -muotoja. Aikaa on mennyt myös toimitilojen löytämiseen ja atk järjestelmien hankintoihin ja käytön opastukseen., sanovat projektia johtava apulaisprofessori **Pertti Koistinen** ja projektin koordinaattori, YTL **Seppo Roivas**.

Pohjois-Karjalan työpooli-projekti saa osan rahoituksestaan EU:n sosiaalirahastosta. Siinä ovat mukana myös työhallinto ja kunnat. Koordinaatiivastuu on Joensuun yliopiston Karjalan tutkimuslaitoksella.

Erilaisia malleja eri paikkakunnilla

Lieksassa on viireillä ompeluosuuskunta ja vaiheempelon kurssi. Siellä on myös työttömiä harjaantumassa sosiaaliturvaneuvojiksi, yritysten lain-säädännölliseen neuvontaan, toimitopalveluja vuokraaviksi yrittäjiksi ja kodinkoneita korjaavaksi yrittäjiksi. Lieksassa on alaprojektina myös metsätalouteen liittyvä palvelutoiminta, rakennusosuuskunnan perustaminen ja sosiaalipalveluita hoitava osuuskunta.

Kiteellä on yksi henkilö harjoitelmassa yksityisellä työnantajalla käsitteellisuustuotteiden valmistusta ja markkinointia. Ortodoksisen seurakunnan kanssa käynnistetty yhteistyö-hankkeena kirkon rakennustyö, jossa

4-6 poolilaista perehdytys erikoiskäynnistyksen. Puusta Pitkälle -projektin kanssa pooli järjestää kuudelle pitkäikäistyttömälle koulutusta ja harjaantumista puualan paikallisissa yrityksissä.

Kiteen kaupungin ja Puhoksen kylätoimikunnan kanssa suunnitellaan vanhukille sosiaalipalveluja tuottavaa osuuskuntaa. Kiteellä on viireillä myös maatiilojen suoramyyniin, maatilamatkailun markkinointiin, pienkoneiden kirpputorimyyniin, riisiantuotantoihin ja metsästysmatkailuun liittyviä hankkeita.

Outokummussa työpooli jatkaa kaupungin työpaikan toimintaa. Yksi poolilainen on lähiohitaajakurssilla, joka jatkuu työllistämiskeskillä. Toinen on pätevytyksessä eräoppaaksi ja tavoitteena on, että hän hoitaisi alueen erämatkailupalveluja yrittäjänä. Myös sosiaalialan palvelurengas on käynnistymässä.

Joensuun työpooli käynnistyi muutama myöhemmin ja se etsii vielä linjaansa. Ensimmäiset henkilöt ovat harjaantumassa videopajan hoitajaksi, tiedottajaksi ja matkailualan osuuskunnan vetäjäksi. Yksi henkilö perehdytys mikrotyökaluveluja antavaksi yrittäjäksi. Toinen on suunnitelmassa erämatkailupalveluja ja niiden kansainvälistä markkinointia.

- Ensimmäiset konkreettiset toimenpiteet ovat nyt käynnistyneet. Ideointi- ja suunnitteluvaiheessa on lukuisia aloitteita. Hetkessä ei aikaansaada lopullista toimintamallia, mutta projektiin alkaa selvästi tulla uusia piirteitä ja aloitteita. Näkyvät projektin kannalta ovat myönteiset, toteaa **Seppo Roivas**.

MATTI RONKAINEN

Kun tyypillinen työ alkaa olla epätyypillistä

Turussa kokoonnuttiin marraskuussa pohtimaan yhteiskuntaeettisiä asioita ot-sikolla työelämä muutoksen kourissa.

Seminaarin tavoitteena oli hahmottaa eri tahojen kykyä tietää ja tunnistaa työelämän muutoksia ja pohtia ihmillisiä ratkaisuvaihtoehtoja.

Tarkoituksena oli myös tuoda esiin ratkaisuja, joilla helpottaa muutoksen paineista kamppailevia työntekijöitä.

Suomen Akatemian tutkija **Jouko Nätti** puhui työelämän murroksesta. Työelämän muutos on mureneva normaalisuhde, alityöllisyyden laajuus ja työn epävarmuus. Normaalityösuhteen vastakohdaksi on noussut ei-tyypilli-

nen työ, luokitellaan pikkuyrittäjyydeksi, ei-tyypilliseksi työsuhteiksi ja harmaaksi työllisyydeksi.

Ei-tyypilliseen työhön joudutaan. Se on osa-aikaista tai työntekijä on työssä useammalla työnantajalla samanaikaisesti, hänen osaamistaan vuokrautaan tai hän tekee työtänsä etätyönä mahdollisesti kotoaan käsin. Työtä ei voi useinkaan valita itse, työsuhteet ovat lyhytaikaisia. Epätyypillisen työn tekee useimmiten nainen.

Kaikki tämä lisää epävarmuutta ja stressiä työpaikoilla. Tutkimusten mukaan työn epävarmuudesta on alityöllisyyden ohella tullut olennainen piirre työelämässä. Organisaatioon sitoutuminen on jokaiselle työntekijälle tärkeää. Täten organisaatioiden tulisi huomioida jokainen työntekijänsä jatkuvasti.

Tärkeimmäksi näkökulmaksi nousee tiedotus, sillä mitä enemmän tiedotetaan, sitä vähemmän epävarmuutta koetaan. Tieto antaa työntekijälle mahdollisuuden ennakoita ta-

pahtumia, joka vuorostaan lisää tilanteiden hallintakykyä ja auttaa jäsentämään tulevaa.

Organisaatio ja/vai yhteisö?

Mika Väisänen Kunnallisvirkaamiesliitosta loi kuvaa työyhteisöstä yhteisöllisenä vaikuttajana. Työpaikalla positiivista yhteisöllisyyttä ilmentävät mm. ihmisten mahdollisuus liittyä joukkoon, tuntee yhteenkuuluvaisuutta, heillä on mahdollisuus yhteisiin arvoihin ja lupa erilaisuuteen. Negatiivista yhteisöllisyyttä ilmentävät mm. ylikorostunut hierarkisuus ja kontrolli, klikit ja henkinen väkivalta.

Ihmisillä on tarve liittyä. Kuitenkaan he eivät voi liittyä organisaatioon vaan niihin ihmisiin, jotka muodostavat organisaation. KVL:n vuorovai-

kutusjärjestelmien kehittämisohjelman teesinä onkin: ilman yhteisöä organisaatio ei voi elää, ja ilman organisaatiota yhteisö joutuu kaokseen. Näin työyhteisöstä tulee organisaatiota merkityksellisempi vaikuttaja ihmisen hyvinvoinnille työpaikalla. Koko toiminnan tehokkuusvaatimus kaokseen. Näin työyhteisöstä tulee organisaatiota merkityksellisempi vaikuttaja ihmisen hyvinvoinnille työpaikalla. Koko toiminnan tehokkuusvaatimus kaokseen.

Työyhteisön arki on työntekijän jatkamiselle merkityksellisempi kuin organisaation todellisuus. Käytännössä tämän todisti **Wallas-Marinin** tuotantopäällikkö **Pekka Hujanen** esitellessään yrityksensä kokeilua 6+6 työpaivästä. Hän sanoi kokeilun vaikuttaneen positiivisesti sekä työyhteisöön että tuotantoon. Vaikka tavaraa tuotetaan enemmän, ihmisten työkyky ja mielenlaatu on virkeämpää, heidän motivaationsa on korkea.

Hujanen esitellessä yrityksensä organisaatiokuvaa, huomiota kiinnitti erityisesti se, että laatikoissa oli poikkeuksellisesti myös työntekijöiden

nimet, eikä vain osaston nimeä tai ammattinimikettä.

"Työssä on lupa jopa viihtyä"

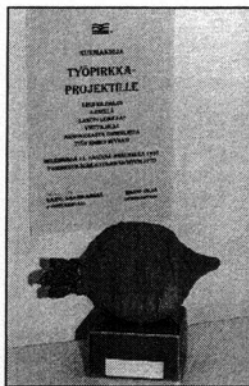
Niin sanottu pehmeät arvot alkavat olla arkipäivää myös organisaatioissa. Johtamistavat hakevat uusia muotoja ja työntekijöiden vaikutusmahdollisuudet työpaikallaan tulevat kasvamaan. Vaatimus vuorovaikutuksen laajentamisesta tekee jokaisesta "johtajan", joka on tietoinen tavoitteistaan ja suunnittelee työtään.

Työssä on lupa viihtyä. Paineita ja jännityksiä jaetaan työpaikoilla avoimmin rehellysyyden ilmapirissä. Kun työ on yhä harvemman yksinoisuus, hänen oikeutensa on myös nauttia työpaikastaan. Myös työllistetyt on hyvä tulla tällaiseen työpaikkaan.

KATI HELIN

TyöPirkan lanttu leikkasi

Toimihenkilöjärjestöjen Siivostysliitto aloitti vuonna 1988 ideakilpailun "Kenellä lanttu leikkaa?" Siitä lähtien olemme aina joulukuun 12. päivänä, TJS:n syntymäpäivänä, palkinneet jonkin toimihenkilöiden keskuudessa syntyneen ja toteutuneen hyvän idean.

Tässä "lanttu" tunnustuksena esimerkillisestä työstä työttömien koulutuksen hyväksi.

Nyt jaettava lanttu on jo kahdeksas. Lantturaati eli TJS:n liittohallitus on päättänyt luovuttaa tämän taiteilija Gunvor Olin-Gröngvistin muotoileman veistoksen yhdelle TyönSuomi-projekteista. TyönSuomi-projektin on TJS ja TSL Opintokeskusten vuonna 1993 käynnistämä työttömien ja lomautettujen valtakunnallinen aktiivointi- ja koulutusprojekti.

Kahden vuoden aikana tämä projekti on laajentunut kattamaan maamme kaikki läänit: tällä hetkellä TyönSuomi -projekteja on viitisenkymmentä. Ne ovat työllistäneet useita henkilöitä ja järjestäneet lukemattoman määrän kursseja kielistä tietotekniikkaan, käden taidoista henkiseen hyvinvointiin.

Lantturaadin perustelut

Ansiokasta työtä tehneiden TyönSuomi -projektien joukosta raati valitsi

atk-ajokortin suorittamiseen valmiuksia antavia kursseja. Näiden lisäksi on ollut mm. työnhakuun liittyviä kursseja, taidekursseja, jooga-kursseja, henkisen ja fyysisen hyvinvoinnin kursseja sekä ihmistuntekursseja.

Erityiskiitos t aideturseille

Erityisesti TJS:n Lantturaati haluaa kiittää TyöPirkkaa taidekursseista, jonka päätteeksi Tampereen työttömien toimintakeskuksessa järjestettiin tasokas näyttely.

TyöPirkan kurseille on osallistunut tämän vuoden aikana liiki 1000 työtöntä. Projektsihteeri **Tuula Jaskari-Malisen** mukaan opiskelijat ovat erittäin motivoituneita. Hänen mukaansa monelle työttömälle TyöPirkan toiminta on ainoa mahdollisuus osallistua ja lähteä muiden joukkoon, ainoa henkireikä, joka osaltaan täyttää sitä vyyhtiä, joka syntyy kun työtoverit ovat jääneet pois.

tämän vuoden Lantturapalkinnon saajaksi Tampereella ja Pirkanmaalla toimivan TyöPirkka -projektin.

Raati perustelee valintaansa seuraavasti. Kaksi vuotta toiminut TyöPirkka on tarjonnut Tampereen ja Pirkanmaan alueen työttömille jatkuvasti kiinnostavia mahdollisuuksia sekä harrastustoimintaa että ammatillisten valmiuksiensa ylläpitämiseen. Lisäksi TyöPirkka on kurssoinnillaan työllistänyt ammattitaitoisia kielenopettajia ja atk-opettajan.

Tällä hetkellä TyöPirkassa on mahdollista opiskella englantia, saksaa, ranskaa, viroa ja venäjää useissa tasoryhmissä. Projekti järjestää jatkuvasti myös erilaisia atk-kursseja sekä

TVY:n kehittämisestä

Puheenjohtajan oltava päätoiminen

Työttömien liike, vaikka siihen kuuluisi kaikki 700 000 työtöntä, ei yhteiskunnalliselta painoarvoltaan ole merkittävimpiä etujärjestöjä. Ei painostuskeinojensa puolesta eikä jäsenmääränsä puolesta, joka TVY:ssä ei ylitä 10 prosenttia työttömien määrästä. Jos jotain merkittävää aiotaan saada aikaan, on haettava liittolaisia.

Työttömien liikkeen tärkein kumppani lienee ammattiyhdistysliike, sillä useimmat meistä työttömistä kuuluvat ammattijärjestöihin. Myös muut järjestöt, joiden jäsenistö on riippuvainen sosiaalisista tulonsiirroista, ovat mahdollisia yhteistyökumppaneitamme. Myös muut työttömien kaikinpuolisesta hyvinvoinnista vastuuta kantavat yhteisöt voivat tulla kysymykseen.

Yhteistyökumppaneita löytyy myös viranomaisista, joista osa on vastustajiamme. Monet viranomaiset ovat valmiita tarttumaan hyvään neuvon, kun sellainen on tarjolla. Tällä alueella henkilökohtaisen luottamuksen saavuttaminen voi muodostaa merkittäväksi eduksi työttömien liikelle.

Osa viranomaisten kanssa tehtävää yhteistyötä on työttömien käyttäminen asiantuntijoina Oman pahanolontunteen välittäminen viranomaisille ei kuitenkaan riitä, vaan työttömien tulee hankkia oikeaa asiantuntemusta laista, asetuksista, tutkimuksista ja selvityksistä. Vain tältä voimme olla viranomaisille varteenotettava asiantuntijajaho, joka samalla välittää työttömien äänen mm. lainvalmisteluun.

TVY:n viime vuosien kokemukset osoittavat, että kyetäkseen toimimaan tehokkaasti, on yhdistyksen puheenjohtajan oltava palkattu toimikautensa ajaksi. Vaikka ihanteena oliskin, että puheenjohtaja olisi työtön hoitaessaan luottamustehtävänsä, ei se enää ole toiminnan kannalta järkevää. Toimintaa on yksinkertaisesti niin paljon, ettei siitä kykene enää ohimennen suoriutumaan.

Alueelliset järjestöt ovat kehittyneet varsin vapaasti ja ainakin osa yhdistyksistä on edennyt kauas alkuperäisistä tavoitteista. Liiallinen eriytyminen on heikentänyt yhdistysten painoarvoa eikä ykistysten vaatimusten taksaa ole kyetty löytämään riittävästi joukkoja. Työvoimapiireihin perustuva organisaatiomme voi kuitenkin hyvin toimiessaan vaikuttaa käytännön työllisyyspolitiikkaan merkittävästi.

Järjestöllisen rakennustyön ohessa on pohdittava myös TVY:n tavoitteita, jotka tuntuvat hämärtyneen viime aikoina. Onko tavoitteena täystyöllisyys vai riittääkö puolikas? Hyväksymmekö "uudet" työnteon muodot, kuten osa-aikaisuuden, lyhytaikaiset työsuhteet, yrittäjyyden ja osuuskunnat? Entä pienemmät palkat ja muut vaaditut joustot?

Markku Kekäläinen
Helsingin Työttömät ry:n taloudenhoitaja

Tarjolla virkistystä!

Pienviljelijäväen Lomakotisäätiö jakaa vuosittain n. 2.500 - 2.900 tuettua eli sosiaalilomaa heikosti toimeentulleille, sairauksista ja monista erilaisista vaikeuksista kärsiville henkilöille.

Jotta säätiö entistä paremmin voisi tavoittaa juuri ne henkilöt, jotka kaikkein kipeimmin ovat loman tarpeessa ja jotka eivät itse pysty loman aiheuttamia kustannuksia maksamaan, säätiömme pyytää Teitä välittämään jäsenistöollenne tietoa mahdollisuuksista anoa tuettua lomaa.

Tuettuun loman hinta asiakkaalle eli nk. omavastuu on 50 mk/vrk., ja alle 12-vuotiaat lapset pääsevät muiden perheenjäsenten mukana ilmaiseksi. Loma kestää 6 vrk. ja käsittää täysihoitoa lisäksi vapaa-ajan ohjaajan palvelut. Vapaa-ajan ohjaaja järjestää viitteenä lomapäivinä retkiä, liikuntaa, vesi-, y.m. voimistelua ja muita vapaa-ajanviettoja.

Tuettuun lomatoimintaan säätiö saa muiden vastaavien järjestöjen tavoin tukea Raha-auto-

maatyöyhdistykseltä.

Pienviljelijäväen Lomakotisäätiön lomatoiminnan perinteet ulottuvat aina vuoteen 1938, jolloin ensimmäiset lomalaiset olivat pienviljelijäkotien äitejä. Nykyään lomalaiset edustavat mitä erilaisimpia väestöryhmiä.

Säätiöllä on kaksi lomakotia: Lautsian Lomakeskus Hauholla - sen paikkaluku on 150 - ja Panganrannan 60-paikkainen lomakoti Piela-vedellä. Kummankin lomakeskukselta on viime aikoina uusittu varsin mittavasti. Niihin on mm. rakennettu uudet saunarakennukset vesivoimisteluun soveltuvine uima-altaineen.

Loma-anomuskaavakkeita voit tilata lisää lisä säätiön toimistosta Helsingistä, os. Fredrikinkatu 62 A 4, 00100 Helsinki, puh. 90 - 44 77 96 tai monistaa itse. Kuten hinnastoista käy ilmi, työttömät ja eläkeläiset saavat myös normaalihintaisista lomista tuntuva alennuksia.

Työtä jakoon!

***Kuuden tunnin työvuoro**
luo uusia työpaikkoja
-ja vähentää työllisten stressiä

***Työvuorottelua on**
laajennettava reippaasti

***Osuuskuntia ja yhteisöllisiä**
hankkeita on kehitettävä voimallisesti

***Toimeentulo on taattava**
osa- ja tilapäistyöntekijöille

Vasemmistoliiiton eduskuntaryhmä

00102 EDUSKUNTA
Puh. vaihde (90) 4321, faksi (90) 432 3259

EU:n ruoka-avun jakelu käynnistyy

EU- ruoka-avun jakelu käynnistyy maaliskuun loppupuolella. Kaikki mukana olevat järjestöt pääsevät aloittamaan samaan aikaan. Jakeluun tulevat seuraavat tuotteet: vehnä jauho (2 kg), makaroni (400 g), kaurahiutale (1 kg), näkkileipä (a esim. 500g), maitojauhe (250g), sulatejuusto (200 g) voi (500 g) ja nautasäilyke (400 g). Tuotepakkaukset tulevat olemaan varustettuina "ETY-avustus - Bistånd från EEG" -merkinnällä.

Näillä näkymin mukana olevat yhdistykset voivat tilata jalosteet myöhemmin ilmoitettavasta keskusvarastosta, josta ne kuljetetaan tilaajalle. Alle 500 kg:n erät kuljetetaan yhdellä kertaa. TVY:n eri yhdistysten osuus avustuksesta jää juuri alle 500 kg. Elintarvikepakkauskista voidaan joko koota avustuspaketteja tai niitä voi käyttää ruoanvalmistukseen, jolloin

ateriaa perittävä korvaus saa kuitenkin olla korkeintaan 10 mk. TVY:n jäsenyhdistykset jatkavat avustuksen työttömille avuntarvitsijoille. Avunsaajien henkilötietoja ei tarvitse kerätä, lukumäärä jaetuista paketeista tai aterioista sen sijaan on kirjattava. Maa- ja metsätalousministeriön ohjeet jaetaan myöhemmin jakelussa mukana oleville yhdistyksille.

Ministeriössä tehdyn päätöksen mukaisesti Suomi hakee tukea myös tulevalla kaudella. Edelleenkin valtakunnalliset järjestöt ovat mukana keskitetysti kukin yhdellä hakemuksella. Jatkotoimenpiteisiin palataan kuitenkin vasta kunhan päästään aloittamaan tämä ensimmäinen "harjoitellukausi". Yhdistyksille tullaan tiedotamaan välittömästi kun jakelu alkaa. Lisätietoja antaa TVY:n toimistosta Sirkka Rajala puh. 90-680 33600.

Lomatuet vuodelle 1996

6 vrk:n virkistyslomat haettavana!
Omavastuu 300 mk/hlö koko loman ajalta,
alle 12-vuotiaat ilmaiseksi huoltajan mukana.
Lomat ovat täysihoidollisia vapaa-ajan ohjaajan palveluin.

Säätiön lomapaikkoja:

Lautsian Lomakeskus
14680 Alvetula (Hauho)
puh. 917-6543 151

Pangonrannan Lomakoti
72400 Pielavesi
puh. 978-884 361

Lomat myönnetään taloudellisin ja sosiaalisiin perustein.

**Loma-anomuksia lomakodeista ja
Pienveljelijävien Lomakodisäätiöstä**
Fredrikinkatu 62 A 4, 00100 Helsinki
puh. 90-447 796

Suomen Metsästäjä- ja Kalastajaliitto 50 vuotta

Jokamiehen oikeuksien puolesta

Näinä aikoina eduskunta käsittelee viehekalastusmahdollisuuksien parantamiseen tähtäviä esityksiä läänikohtaisesta viehekalastuskortista. Kärsivällisyyden puutteesta virkistyskalastajia ei voine syyttää, sillä SMKLi teki asiaa koskevan ensimmäisen esityksensä jo 49 vuotta sitten. Viime vuosien aikana läänikohtaista viehekalastuslupaa on ajettu voimallisesti yhdessä muiden virkistyskalastusjärjestöjen kanssa.

SMKLi perustettiin vuonna 1946 edistämään virkistyskalastajien ja maattomien metsästäjien harrastusmahdollisuuksia. Liiton tavoitteena on jokamiehen oikeuksien ja velvollisuuksien toteuttaminen. Jokamiehen kalastuslaki lakkauteettiin vuonna 1949. Heti sen jälkeen SMKLi alkoi ajaa pilkkimistä muuttamista jokamiehen oikeudeksi. Yli kolmekymmentä vuotta kesti saada

päättäjät ymmärtämään perustellun uudistuksen tarve.

Välivaiheeksi jäänyt ns. läänikohtaisen pilkintäkortin aikaansaaminen 1982 oli jo työn ja tuskan takana. Virkistyskalastuksen kehittämistä on vastustettu jokamiehen kalastuslain lakkauttamisesta lähtien sanomalla, että virkistyskalastajat tuhoavat kalakannat, raunioittavat kesämökkit ja vievät vesillä luonnonrauhaa.

Kansanedustajien valistuneisuus tässä asiassa mitataan lähiainoina. Päättäjien tiedossa lienee se tosiasia, että sisävesillä virkistyskalastus on jo pitkään ollut tärkein kalavarojen hyödyntämismuoto. Merialueilla kehitys kulkee samaan suuntaan. Kalataloudellisia esteitä läänikohtaisen vieheluvan säätämiseksi ei ole.

Kalervo Saarinen

Kuva Tampereen Seudun Työttömien kalakerhon järjestämästä kalankäsittelykurssista.

Työttömien tapaaminen Lapissa

Ivalon seudun työttömät valmistautuvat yhdessä Sodankylän Työvoimareservilaisten kanssa kesään. Tarkoituksena olisi järjestää valtakunnallinen työttömien kesätapaaminen kultapurjeen äärellä. Alustavasti on kaavailtu tapahtumasta nelipäiväisiä. Näin kauempaakin kannattaisi tulla paremmin. Tämän vuotinen paikka on Kutturan tienvarressa noin 10 kilometriä nelostietä Laanilasta etelään.

Tapahtumaan suunnitellaan erilaisia leikkimielisiä kilpailuja, kullanhuhdonnasta kilpailuaan kuten kesällä -95. Paikalle pääsee perille asti autolla. Koko homma pyöritetään nyt yhdistysten omana hommana. Viime vuotisesta saamamme kokemuksen opettamana, haluamme ennakoilmoittautumiset ja tapahtuman osallistumismaksut jo toukokuun loppuun mennessä.

Yhdistysten toiveena olisi saada järjestelykuluhiin TVY:ltä avustusta ja

toivoisimme että tapahtumaa voitaisiin mainostaa TVY:n tapahtumana. Ivalon yhdistys ottaa vastaan ennakoilmoittautumisia jo heti maaliskuulla. Osallistujamäärän kattoa ei tänä vuonna laiteta, pystymme Sodankylälaisten kanssa kyllä hoitamaan. Tänä vuonna emme osallistu sisäajoitustilojen neuvotteluihin. Jos yhdistykset haluaa sellaisia annamme mielellämme majoituspaikkojen nimiä ja puhelinnumeroita. Kuitenkin toivomme, porukka pysyisi kasassa ja yöpyisi kaikki leirissä teltoissa. Pyrimme myös siihen, että koko tapahtuma, tansseineen kaikkineen tapahtuisi maastossa. Sää tietyksi määrää, varaudumme sateen sattuessa varaamaan illanviettoa varan sisätilan. Soitelkaa Ivaloon puh. 9697 677 645 arkisin 10.00-15.00

Lea Karjalainen

Kymen läänin työttömien yhdistysten kokous:

Älkää tyytykö väärin päätöksiin!

Kymen läänin työttömien yhdistysten kokous toteaa, että toimeentulo- ja muissa vaikeuksissa olevat työttömät voivat Kymen läänin alueella kääntyä työttömien yhdistysten puoleen kaikissa sosiaali- ja työttömyysturvaan liittyvissä asioissa, varsinkin silloin kun he omasta mielestään ovat tulleet väärinymmärryksiä tai heitä on kohdeltu väärin.

Ihmetystä herättää se, ettei yksilön käteen nettona jäävällä tulolla, onpa sitten kysymys työttömyysturvasta tai pienestä palkasta, ole Kymen läänin kunnissa toimeentulotukea laskettaessa merkitystä, vaan ulosotossa peritytkin summat elatusmaksuja lukuun ottamatta lasketaan tuloksi. Akuutiksi tämän tekee se, että usein, miltei poikkeuksetta voin viemät veronpalautukset ja nostamattomatkin opintolainat tulkitaan toimeentulotukea laskettaessa tuloksi.

Kymen läänin työttömien yhdistysten kokous viittaa Uudenmaan läänin oikeuden ja Vantaan kaupungin toimeentulotuen saajien kannalta positiivisiin päätöksiin ja vaatii, että työttömien ja opiskelijoiden toimeentulotukea laskettaessa otetaan huomioon todelliset tulot eikä olemattomia tuloja saa käyttää laskentaperusteena. Li-

säksi yhdistykset edellyttävät, että Kymen läänin kunnissa laaditaan selkeä ja julkinen ohjeistus siitä, miten ulosotossa oleviin maksuihin aiotaan jatkossa toimeentulotukea laskettaessa suhtautua.

Kymen läänin työttömien yhdistykset vetoavat myös sosiaali- ja terveysministeriön Sinikka Mönkäreeseen ja Terttu Huttu-Juntuseen sekä sosiaali- ja terveysministeriön riittävän selkeän ohjeistuksen aikaansaamiseksi, jotta kuntakohtaisilta tulkinnoilta vältyttäisiin. Samalla yhdistykset huomauttavat, että tarkoituksena ei ole puolustella niitä väärinkäytöksiä, joita syntyy kun toimeentulotuen perusosaan kuuluvia laskuja jätetään maksamatta.

Kymen läänin työttömien yhdistykset muistuttavat Kelalta toimeentulotukea saavia siitä, että harkinnanvaraisissa tapauksissa esimerkiksi elämäntilanteesta tapahtuvista muutoksista johtuen, vaikeuksissa oleva voi kääntyä oman sosiaalivirkailijan puoleen. Kelan päätökseen tyytymättöm voi myös saattaa asian sosiaali- ja terveysviraston käsiteltäväksi ja asiasta voi valittaa myös aina läänin oikeuteen asti

Torniossa eläkeasioista Ote- taan selvää

Tornion Työttömät ry/TSL Tornion opintojärjestö järjestivät kaksipäiväisen luontolaisuuden, jonka aihe oli Työttömyys- ja eläketurvamuutokset.

Ensimmäisenä päivänä alustajina olivat KTV:n Tornion toimistosta Kaisa Kristo. Hän vastasi työttömyyspäivärahoin koskeviin kysymyksiin. Eläketiedustustoimiston edustaja Pertti Kadenius kertoi työttömien eläketurvasta ja vastasi sitä koskeviin kysymyksiin.

Toisena päivänä vastaajina olivat Kelan edustaja, lähinnä peruspäivärahalla olevien pitkäaikais- ja nuorten työttömien esittämiin kysymyksiin. Tornion työvoimatoimiston johtaja Tapani Pärssinen kertoi kurssitarjonnasta ja nuorten työllistämismahdollisuuksista.

Sosiaalitoimiston edustajat kertoivat eri tukimuodoista, perustiedot mahdollisuuksista saada niitä, hakumenetelmästä yms. asiaan liittyviä. Sosiaalitoimisto on se viimeinen paikka, mihin taloudellisessa ahdingossa oleva menee, kun on pakko ylittää se korkea kynnyks.

Asioista oli kiinnostunut 25 torniolaista työtöntä, he ovat niitä aktiivisia, jotka haluavat tietää ja kysyä asioista suoraan niistä tietäviltä, eivätkä luota esim. puskaradioon. Voihan olla että ne, jotka eivät osallistuneet, tietävät asiat ja aktiivisesti lukevat lehtiä, kuuntelevat uutisia. Tai sitten he ovat tyyppisiä "kyllä minä tiedän...", tai eivät ole nähneet tai kuulleet ko. kurssista Heitä on noin 2300 henkilöä.

Mainostaminen ei siis ole tavoitonta kuin murto-osan. Vahinko, sillä aihe oli todella tärkeä. Kiitokset ruusu- ja kera kaikille alustajille, kaikille osallistujille sekä Tornion Työttömät ry:n lisäksi kurssikustannuksista vastanneille ETT:lle ja TSL:lle.

Mirja Viskari

Tornion Työttömät ry

Kuopion Seudun Työttömät:

Kansantalous ei kestä lisää työttömyyttä

Kuopion Seudun Työttömien vuosikokous katsoo, että hallituksen tulee pikaisesti alkaa valmistella sosiaaliturvajärjestelmän rahoituksen uudistamista ja työn haittaeroituksen poistamista. Myös energiain tensiivisten ja automatisoitujen teollisuuden alojen pitää osallistua talkoisiin valtiontalouden kunioon saattamiseksi; rahoituksen jakaminen oikeudenmukaisemmin luo edellytykset työvoimavaltaisen koti- markkina- ja palvelualueen nousulle. Kokous katsoo,

että hallituksen tulisi nopeasti perua viime vuotiset työmarkkinatuen ja peruspäivärahan heikennykset.

Pääministeri Lipposen mukaan hallitus kaavaillee 4-6 miljardin markan lisäleikkauksia seuraavan kolmen vuoden aikana. Suunnitelmiin sisältyy muun muassa kuntien valtionapujen niistäminen miljardilla markalla vuodessa ja elintarvikkeiden arvonlisäveron alentamisen lykkääminen vuoden 1998 alusta. Vuosikokous tuomitsee työttömien määrän lisää-

tymiseen johtavat toimet. Suomen kansantalous ei kestä työttömien määrän lisäämistä. Talous on tulossa taittumisvaiheeseen ja tässä tilanteessa kansan kahtiajakoa syventävät ja kulutuskykyntä supistavat toimet ovat tuhoisia.

Tukityöllistämällä ei saa keinotella

Kuopion Seudun Työttömien vuosikokous katsoo, että esimerkiksi

Kuopion kaupunki ja yliopisto ovat kohtuuttoman laajassa mitassa vähentäneet henkilöstöä virastoissaan ja laitoksissaan ja palkanneet tilalle tukityöllistettyä väkeä. Tukityöllistämisen tavoitteena tulisi auttaa työttömyyden kurimuksen joutuneita palaamaan työelämään - ei tukea budjettisyistä vakinaisen työvoiman vähentämistä.

Monilla kaupungin työpaikoilla henkilöstösupistukset ovat johtaneet henkilöstön kohtuuttoman suureen

työpaineseen. Tuomitsemme myös työnantajien harjoittaman työttömien hyväksikäytön. Kaikissa työsuhteissa tulee noudattaa alan työehtosopimusta.

Vuosikokouksessa 7.2. yhdistyksen puheenjohtajaksi valittiin Jaska Juntunen ja muiksi hallituksen jäseniksi Irma Pursilla (sht.), Juhani Tanski (varapj.), Pirjo Timonen, Martti Tervo ja Seppo Vanninen.

Ansiosidonnainen työttömyyden perussy?

Viime aikoina on nostettu voimakkaasti esille kysymys työstä kieltäytymisestä. MTV 3:n aamu-uutiset 8.1.1996 kertoi, että joka neljännellä työnantajalla on kokemusta työstä kieltäytymisestä. Helsingin Sanomat on käsitellyt asiaa hiljattain pääkirjoituksessaan.

Tiedotusvälineet nostavat kysymyksen mielellään esille suurena ongelmana yhteiskunnassamme. Johtopäätös on kaikilla sama. Työstä kieltäytymisen syynä on liian suuri ansiosidonnainen työttömyyspäiväraha ja sen vuoksi työhön meno ei ole kannattavaa.

Onko asia näin yksinkertainen? Tutkimusten mukaan keskimääräinen ansiosidonnainen päiväraha jää reippaasti alle 5000/kk. Herää kysymys, mitä ovatkaan nykyiset palkat, kun ne eivät ylitä keskimääräistä ansiosidonnaista.

On muistettava, että vähemmistö ih-

misistä saa hyvää, keskitulojen palkkarajan yllättävää ansiosidonnaista. Keskustelua käydään tämän vähemmistön työttömyyspäivärahasta. Tiedotusvälineet unohtavat enemmistön, jonka ansiosidonnainen työttömyyspäiväraha häidin tuskin riittää elämiseen.

Onko tänä päivänä maksettava palkkataso kohtuullinen ja sopiva? Työtömät joutuvat usein tilanteeseen, jolloin heille tarjotaan työtä, mutta palkkaa on pudotettu niin alas kuin mahdollista. Tarvittaisiin tutkimusta siitä, millä palkalla työtömät nykyään joutuvat ottamaan vastaan töitä.

Työstä kieltäytyminen ei ole niin yksinkertaisesti selitettävissä, kuin mitä poliitikot ja tiedotusvälineet tulkitsevat. Kolmas syy työstä kieltäytymiseen voi olla jo tapahtunut syrjäytyminen. Lukemattomien hakemusten, haastattelujen ja työpaikoista kilpailun jälkeen, työttömäksi joutu-

neen motivaatio väistämättä laskee. Hän ei kykene enää luottamaan yhteiskuntaan, joka ei tunnu häntä tarvitsevan.

Peruspäivärahalle joutuminen usein aiheuttaa jo niin suuria taloudellisia ym. menetyksiä, että työtön mieluummin kieltäytyy tarjotusta työstä ja jää vapaaehtoisesti tukien varaan.

Julkisuudessa esitetyt mielipiteet työstä kieltäytymisen syistä ovat harhaanjohtavia ja kapealaisia. Työttömien omaa mielipidettä harvoin kuunnellaan, vaikka he ovat tämän asianparhaita asiantuntijoita. Marginaali-ilmiön yksinomainen esille nostaminen vääristää todellisuutta. Tällainen lähtökohta estää oikeudenmukaisen ansiosidonnaisjärjestelmän uudistamisen.

Heli Eltonen, Nurmese.

Työttömän tunteita

Työttömänä ollessani olen kokenut muutaman suuria esteitä, josta ihmisoikeuksia loukkaavia asioita. Jäädessäni va. luokanopettajan virasta peruspäivärahalle, on hämmästykseni suuri kuinka työttömät palloillaan ja käyttään työvoimatoimiston sekä Kelan kautta.

Tuntuu siltä kuin olisi suuri rikollinen, joka on pantava kuriin ja holhokseen. Aikaisemmin olen yrittäjänsä ryhtyessä antanut poliisilaitokselle ilmoituksen, että vastaan ja hoidan asiani itse. Työnvälityksessä ei merkkää koulutus ja työkokemus mitään, mihin ne hukkuvat?

Sanotaan kauniisti, että saat hankkia työttömänä 750 mk/kk:ssa menettämättä päivärahaa. Tein alussa yhden tunnin klo 17 jälkeen töitä sillä seurauksella, että menetin siltä päivältä päivärahan. Ja nyt olen lisäksi tehnyt muutaman tuntiopettajan töitä, niin kokoajalta aina putoaa markat ja aina vaaditaan palkkatodistus, vaikka kesken työkauden ennen kuin päivärahat tule. Sitä ei koskaan oteta huomioon, että työttömälläkin on vuokrat maksettava päivälleen ym. laskut.

Kävin esiopettajan täydennyskoulutuksen -94 keväällä ja olen opiskellut avoimen korkeakoulun kursseja,

joita ei noteerata työvoimatoimistossa miksikään. Kun Nurmeksessa etsittiin esiopettajaa, ei viime vuonna kuulemma ollut ketään kortistossa. Olen hakenut työtä esiopettajakoulutuksen jälkeen toista vuotta. Nyt hallitus keksi työttömille kurssituksen, siis työllisyyskurssit. Työvoimatoimiston virkailijat laittavat kaikki kenelle ei töitä löydy (siis helpoin tapa kaunistella kortistoa) kurssille katsomatta aikaisempia koulutus ja työkokemusta.

Tälläkin te nostatte ihmisen itsetuntoa ja uskoa paremmasta tulevaisuudesta? Jos et mene tai päivänkin jälkeen keskeytät, iskee karenssi kuin rangaistus pakotyöhön menosta (olen itse kokenut). Tämä on ihmisoikeuksia loukkaava teko viedä kuudentuntisen palkan yhden päivän takia.

Tällä tavalla ei tähän valtakuntaan saa yhtään uutta työpaikkaa ja ihmiset vain katkeroituu ja todella passiivituu yrittämättä mitään jos tämä holhous jatkuu. Nyt on tullut koulutusputki, katsomatta mitä sen putken toisessa päässä on. Siellä on sama tyhjiys kuin alkupäässä. Koska kurssi on niin heikkotasoinen, että sen arvolla ei työtä saa.

Ja miksi ei anneta tukea avoimen korkeakoulun tutkintoja suorittami-

seen, josta todella saisi jo jotain elämänsä. Ne saa rajoitetusti iltasilla ja opintoviihkoja laskemalla käydä omilla kustannuksilla kotoa käsin.

Antakaa arvoisat päättäjät ne koulutusrahat aina työttömälle oman koulutuksen mukaan jonka itse valitsee eikä byrokraatin kautta armollisesti ohjaten.

Kuka on keksinyt sen, että työttömän pitää päivystää kotonaan puhelinta ja olla heti paikalla jos hälytys tulee? Olen ollut työttömänä kaikkiaan kahdeksan vuotta, eikä ainuttakaan puhelinsoittoa ole kuulunut.

Jos lähdet jonnekin, niin täytyy ilmoittaa minne menet ja milloin tulet. Minkä muon ammattikunnan tarvitsee tehdä tiliä työnantajalle menoistaan? Onko todella niin, että työttömät ovat joutuneet keskitysleirille, joka kuitenkin vielä kotoa käsin kärsitään?

Arvoisat päättäjät! Poistakaa nämä kortistot kokonaan, koska itse saa etsiä kuitenkin työnsä muualta. Tämä laitos tuottaa vain sitä passiivista ja aggressiivista kansaa. Mitä tästä holhouksesta yms. ihmisen minuutta rajoittavista tekijöistä seuraa, saatte tutkia tunnessanne.

Työtön Nurmeksista

Kahden viikon työstä kahdeksan viikon karenssi

Älkääpäs kovin syyllistäkö työttömiä siitä, ettei niille kelpaa työ, varsinkin lyhytaikainen. Kerron oman tarinani: Otin työvoimatoimiston kautta kaksi viikkoa kestävä työ vastaan. Työ tuli tehtyä ja tuli tehtyä enemmänkin, mitä palkka edellytti. Vielä siinä sitten työnantajan kanssa oli puhuttu, että jos näitä töitä on vastaisuudessa, niin olen valmis tekemään, kun mitään pidempiaikaista ei ollut.

Sitten alkoi olla sen palkanmaksun aika ja palkkatodistusten jotka tarvitsee työvoimatoimiston ja työttömyyskassalle. Palkka ensinnäkin oli työnantajan mukaan "unohtunut" maksaa ja näitä todistuksia piti pyydellä useaan otteeseen puhelimitse ja kirjeitse. Työnantajalle ilmoitin, etten ala moisella periaatteella tekemään mitään töitä vastaisuudessa ja saman myöskin ilmoitin työvoimatoimistoon. No sainhan minä ne myöhässä olevat asiat sitten viimein ja pyytelin vielä sitä todistusta mikä olisi pitänyt työnantajalta tulla jo kahden viikon työn jälkeen.

Sitten viimein pääsin sinne työvoimatoimiston puolelle. Vieläkään niistä työnantajan lähettämistä todistuksista ei sevinnyt se työsuhteen loppumisen syy. Työvoimavirkailija soitti sinne työnantajalle ja sieltä tuli lyhyt lausunto, että irtisanomisen olen tehnyt itse. Siis oma pyyntö. Ei kai se työnantaja ala selittelemään mitään palkan unohtamista eikä muidenkaan velvoitteiden unohtamista, eikä minulla ollut mitään todisteita muuta kuin se omanainainen perustelu sinne työvoimatoimiston lautakunnalle. Se nimenomaan käskettiin tehdä niillä sanoilla, jotka olin kertonut työvoimaviranomaisille.

Olen kyllä mielestäni aika seväsa-

nainen asioissani ja rehellinen. Mutta mitä se antaa. Ei ollut kuulema tarpeeksi näyttöä siitä, mitä olin siinä perustelussa kertonut.

Siitä tuli kahdeksan viikon karenssi. Olen työstä kieltäytyjä, oikea "suurikollinen". En ole kovin paljon tarvinnut työvoimatoimiston palveluja. Kaikki työni olen itse hommanut ja koko ajan on haku päällä, että en edes viitsi tunnustaa olevani työttävieroksuva työtön.

Varokaa vähän näitä pieniä firmoja, joilla on antaa jotain keikkatöitä ja jotka jatkuvasti hakevat työvoimatoimiston kautta työväkeä. Sanooan sekin vähän jotain, ja vaikka olisi tunnin työstä kyse vaatikka aina mustaa valkoisella. Ja kun joudutte asioimaan työvoimatoimistossa aina virkailijan nimi ylös ja paperille mitä kukin on sanonut ja nauhoitettava kaikki puhelunne, että teillä olisi sitten todistusaineistoa, kun joudutte selvitystä antamaan työvoimatoimistoon miksei moinen työteko maistu ja moissilla työnantaja tulla jo kahden viikon työtönä henkilö.

Näitä tapauksia on varmasti paljon, mitä ihmisten kanssa juttele. Mutta työtön on väsynyt ja kaiken rahattomuuden ja paineiden alainen, ettei jaksu ruveta edes puoliansa pitämään. En tällä kirjoituksella halua myöskään syyllistää kaikkia työnantajia, mutta "villiä" on meiniä ja ongelmia tuntuu riittävän.

Yksi ansaan joutunut väärinymmärretty työtön.

PS. Jos jollain on hyviä neuvoja miten tällaisista työsuhteista pääsee irti muutakin kuin kahdeksan viikon karenssilla, kirjoitteleka ja pitäkää puoleenne!

Työtön ja lehdistö

Presidentin aloittama keskustelu lehdistön tilasta ei paljon pitkäaikaisystöntä hetkautta. Vaalikautensa alussa Ahtisaari lupasi pitää työttömät muistissaan, joka myöhemmin on osoittautunut valikoivaksi. Sillä eihän työttömyyden hoito ole presidentin asia.

Työtöntä ei kiinnosta kuka toimittajien moraalinvartijana istuu. Laskeista täytyvän, muutoin tyhjän pöydän ääressä ei paljon innosta keskustelu poliittisista revisoreista. Niin ammattiyhdistysliike kuin poliittiset puolueetkin ovat karvansa näyttäneet suhtautumisessaan työttömyyteen.

Taloudellinen sidonnaisuus näkyy myös sitoutumattomassa lehdistössä. Samoin kohtaa toimittajien leipäpappuden elämän arkisten paineiden

kanssa kamppaileva, varsinkin jos haluaa herätellä keskustelua jostain paikallisesta epäkohdasta.

Tällä hetkellä työttömän ainut mahdollisuus saada äänensä kuuluviin on aktiivinen yleisönohastokirjoittelu. Siinä, että tavallinen ihminen sais juttunsa julkaistuksi ei paljon auta vaikka millaisia komissioita pystytetään. Jos lehti ei julkaise, niin se on ainoastaan lehden ja kirjoittajan välinen asia.

Jos esityksen takana on halu pitkäaikaistyöttömien työllistämisen valtion varoin tapahtuvassa lehdistön tarkkailussa, niin sen työllistävä vaikutus on valitettavan vähäinen.

Issi Liimatainen, Äänekoski

Georg Gennertille tiedoksi

Esitit lehdessä no: 6/95, työllistämiseen radikaaleja ratkaisuja: "jos työnteon sijasta nykyistä enemmän veroettaisiin kulutusta, esim. korotamalla arvonlisäveroa..." Miksi toivot arvonlisäveron korottamista, kun se aiheuttaisi vain lisämenoja meille, kasvavan jäsenmaksun muodossa Euroopan unionille??? Sillä arvonlisä-

vero kertymstä tietty prosentti on Suomen jäsenmaksu Euroopan Unionille, siksi meillä on arvonlisäverojärjestelmä ja jos sitä korotetaan, niin entistä enemmän Suomen on maksettava EU:lle. Mitä hyötyä siitä on työllistämisen kannalta?

Sirkka-Liisa Forsssasta

Merta & jalkapalloa Lapissa

Keminseudun työttömät järjestävät Merilappi tapahtuman 8-10.3.96. Ohjelmassa käynti Jalokivigalleriassa, tanssit VR:n kerholla orkesterin tahdissa, saunomista jne. Aluepalaveri on myös ohjelmassa. Tarkemmat tiedot

tulevat jokaiselle yhdistykselle lähempänä tapahtumaa. Hinta on 50 mk/hlö, koko ajalta ja se sisältää ateriat ja pääsymaksut, sekä yöpymisen, joka tapahtuu Karihaaran SRK talolla. Sitovat ilmoittautumiset 23.2. mennessä Kemin työttömien toimistoon. Tilaisuus avoin kaikille työttömille. Tervetuloa.

Työttömien jalkapallon SM-kisat pidetään Kemissä heinäkuussa, aika voi muuttua, koska kullanhuudontaretki järjestetään kesä-heinäkuun vaihteessa.

Mirja Viskari
Tornion Työttömät ry.

Köyhän Sanat

On köyhät tosi louskaa taivaltaan omia polkujaan kohta kuljetaan käsi koukussa ja ruokaa annetaan vaan Jää arvet köyhille kylkeen näistä leikkauksista rajuiista tulee verta monen sylkeen ja syvä huokaus suista Paattäjät nuo hallitus nerot rikkaille lisätulot heitti palkanlisät ja kevelät verot näin hyvinvointi osansa peitti Ei köyhä anna luottamusta näille hurjille luikureille jaettu on sellaista tuottamusta elämän askeleille köyhille meille

Antero K. Mäki

Työttömyys, Lenin ja rock'n roll

Suomen ja samalla koko maailman ainut toimiva Lenin-museo täytti hiljan 50 vuotta. Vielä jokunen vuosi sitten pessimistisimmät pelkäsivät sitä, mitä hölmiömmät vaativat: Tampereen Lenin-museolla alkaa olla dead linen paikka.

Näin ei toki tapahtunut valtion- ja kaupunginavustuksen hetkellisestä romahtamisesta huolimatta. Taloudellisesti ollaan ahtaalla yhä, mutta nyt museon tulevaisuus näyttää jokseenkin turvautua. Niinpä museonjohtaja **Aimo Minkkinen** voi helpottuneena todeta, että putken päässä näkyy valoa jo. Että kyllä Lenin kuuluu museoon yhä.

Puoli vuosisataa toimineen museon historia pantiin medioissa poikki ja piinon kiitettävällä aktiivisuudella, joten ei siitä tässä yhteydessä sen enempää. Tämän kirjoituksen kärki olkoon nykyisyydessä, sen suurimassa ongelmassa ja häpeäpäikässä, työttömyydessä.

Työllistetty avainasemassa

Lenin-museon järjestyksessä seitsemäs johtaja Aimo Minkkinen tuntee

työttömyyden sekä henkilökohtaisesti, että esim. elämäntyönsä V.I. Leninin lauseista. Hänen mielestään työttömyys on kaikkea muuta kuin jonkinlainen luonnonilmiö, jommoisena se monesti vastuullisissakin medioissa markkinoidaan.

-Minusta jättityöttömyytemme on tietoi-
sten valintojen ja viime vuosina harjoitetun politiikan luonnollinen seuraus, Minkkinen sanoo ja jatkaa esimerkillä: - Neuvostoliiton romahdaminen esitettiin syyksi idänkaup-
pamme alasajoon. Muut länsimaat oivalsivat Venäjän tuoreet markkinat mahdollisuutena ja lisäsivät kaup-
paansa tuntuvasti. Suomi teki tasan päin vastoin ja nosti saman tien työttömyysasteensa ennätyslukemiin. Kansantaloudellisesti kestävämmän työttömyyden alullepanija oli näh-
däkseen Holkerin porvarihallitus.

-Olen itse kokenut työttömyyden ennen nykyiseen virkaan pääsyäni. Minusta ihminen joka ei ole ollut työttömänä, tai tuntenut sitä lähipiirissään, ei voi ymmärtää työttömyyden koko traagikkaa. Etenkin pitkäikäistyöttömien tilanne on usein si-
tämätön.

Aimo Minkkinen ei mitenkään käsitä, kuinka yhteiskunnalla on varaa ylläpitää nykyisenlaista jättityöttömyyttä.

-Meillä Lenin-museossa on puo-
lentusinaa työllistettyä lyhyissä työ-

rupeamissa. Heidän panoksensa mu-
seon kehittämisessä on ollut ratkai-
seva. He estävät ideoillaan ja ennak-
koluuttomuudellaan museon jäh-
metymisen paikalleen. He tuovat
tänne rock'n rollia, tekevät tämän lä-
väksi. Ja tällaisia ihmisiä viruu sa-
toja tuhansia työttöminä joka ikinen
päivä! Itse olen oppinut heiltä kovin
paljon siitä, miten työtä tehdään.

-Jos yhteiskunnalla on varaa näin
valtavaan työttömyyteen, sillä pitäisi
olla varaa myös lisätä työttömien il-
maispalveluja, Minkkinen ehdottaa. -
Esimerkiksi maksuttomat harrastus- ja
kulttuuripalvelut koituivat työttömien
itsensä lisäksi myös yhteiskun-
nan hyväksi. Yhteiskunnan velvollis-
uus ja etu on aktivoida jäseniään.

Lenin Liksom

V. I. Leninin kirjoitukset ja mieli-
piteet työttömyydestä ovat Minkkinen
mielestä ajankohtaisia yhä. Pyydet-
täessä hän poimii joitakin esimer-
kkejä:

-Työttömyyden seurauksena on
kasinorikkaiden lisääntyminen."

-Työttömyys on kapitalistisen ko-
neiston välttämätön, elimellinen osa.
-Käyttäen hyväkseen sitä, että ko-
netyössä (automaatio) tarvitaan paljon
vähemmän työläisiä, kapitalisti ajaa
heitä joukoittain pois tehtailta ja
käyttää tätä työttömyyttä orjuuttaak-
seen työläisiä entistä kovemmin.

Muuten Lenin-museoon on työttö-
millä vapaa pääsy. Tällä hetkellä esi-
lä mm. ihastuttavaa neuvostokrääsä
a'la Rosa Liksom.

-Tämä näyttely on ollut aikamoinen
suksue, museonjohtaja Aimo Mink-
kinen kertoo. - Yleensä tammikuu on
museokuukausista julmin, mutta tänä
vuonna päästiin aiempia parempaan
yleisömäärään. Rosa Liksomin per-
soona ja matkamuistot tuntuvat kiin-
nostavan ihmisiä aika lailla.

JANNE RIIHIKALLIO

Kulttuurit kohtaavat Vanhassa Tennarissa

Helsingin Työttömien Kulttuurit kohtaavat -iltapäivien tarkoituksena on lisätä suvaitsevaisuutta. Kuvassa taustalla balalaikaorkesteri Kalinka, mikrofonin ääressä tilaisuuksien organisaattori Marjalisa Siira.

Helsingin työttömät ry. on osallis-
tunut Suvaitsevaan Suomeen -pro-
jektiin järjestämällä toimintakeskuk-
sessaan sarjan kulttuuri-iltapäiviä.
'Kulttuurien kohtaamisen' tarkoi-
tuksena on ehkäistä ennakkoluuloja
työttömien ja maahanmuuttajien kes-
ken, puolin ja toisin.

Tilaisuuksissa on saatu pieniä mais-
taisia niin näkö-, kuulo- kuin ma-
kuaistinkin kautta eri maista tulleiden
maahanmuuttajien kulttuureista. Myös
keskustelu ja henkilökohtainen tapa-
aminen ovat tärkeitä keinoja ih-
misten välisten lukkojen aukaisemi-
seen.

Sarjan aloitti Venäläinen iltapäivä,
jossa maahanmuuttajien 12-henkinen
balalaikaorkesteri Kalinka esitti hai-
keita ja iloisia venäläisiä kansansä-
velmiä. Tarjolla oli kaali- ja rahka-
piirakkia sekä teetä samovaarista. Pi-
ripäällikkö **Markku Kärkkäinen**
Suomi-Venäjä -seurasta esitteli vi-
deon välityksellä Pietarin historiaa ja
arkkitehtuuria. Lopuksi esiintyi lasten
sirkus Ikaros.

Seuraavaksi tutustuttiin Irakin ja
Iranin kurdipakolaisiin laulun, tanssin,
haastattelujen ja kurdinaisten valmis-
tamien herkullisten kakkujen väli-
tyksellä. Pohjois-Irakista kotoisin
oleva **Khaled Salih** kertoi ja näytti vi-
deoita kurdien pakolaisleirien an-
keista olosuhteista kotiseudullaan.

Tilaisuuteen osallistui runsaasti kur-
deja koko perheen voimalla.

Afrikkalainen iltapäivä rummutti
Tennarissa menneillä olevat kurs-
sitkin taolle. Nigerianlainen **Ike Chi-
me**, senegalilainen **Elhadji N'Diaye**
ja tansanialainen **Godfred Kakengi**
esittelivät länsiafrikkalaisia rytmejä
useita erilaisia rumpuja soitteen niin
että rummut tuntuivat luissa ja ytimis-
sä saakka. "Tämä on myös hyvää ter-
apiaa", sanoi Ike Chime.

Vuosaareissa asuvat somalilaiset
olivat leiponeet herkullisia liha- ja
tonnikalapasteijoita eli sambuseja, ja
tarjolla oli somalien tapaan maustet-
tua teetä.

Rauhankasvatusta **Helena Kekko-
nen** kertoi lämmöllä ruohonjuuritus-
kehitysyhteistyöstä ja omasta herää-
misestään vastuuseen kehitysmaiden
köyhistä. Esimerkkinä tavallisten ih-
misten kehitysyhteistyöstä Helena
Kekkonen esitteli suomalaisten va-
paaehtoisten kehittälemän yksinker-
taisen, auringon lämmöllä toimivan
keittimen. Helsingin Työttömistä on
ollut muutamia talkoolaisia rakenta-
massa näitä keittämiä.

Videoiden välityksellä tutustuttiin
eri Afrikan maiden lasten elämään ja
laueluihin.

Sarja jatkuu.

MARJALISA SIIRA

Mikä penteleen porkkana?

Hurjimmat vääräleuat ovat heilu-
telleet työttömien nenien edessä pork-
kanaa ja puhuneet sen aktiivivasta
vaikutuksesta.

Ovatko he oikeassa? Miksi työtön
aktiivituusi porkkanasta? Jospa pork-
kana on ansa? Entä voiko työtön me-
nettää työttömyyskorvauksensa pork-
kanan takia? Muun muassa näihin ki-
perin kysymyksiin yritämme saada
vastauksia.

Vanhoin perinneruokiin pork-
kana tuo eksotisen aromin. Niin
nuoret kuin vanhat maistuttavat mie-
lellään porkkanakarjalanpiirakkaa.
Makunautinnon kruunaa päälle si-
paistu porkkanamunavoi. Lisukkeena
lihakeitosta ja karjalanpaistissa pork-
kana on omiaan.

Eikä pidä unohtaa ravitsevaa pork-

kanalaatikkoa, sehän kuuluu jokaisen
työttömän ruokapöytään. Sekoite-
taan porkkana ja riisi keskenään, li-
sätään muutama varvi mausteita mu-
kaan, laitetaan seos uuniin sopivaksi
ajaksi, ja herkuu on valmis syötä-
väksi.

Sillä aikaa kun muheva porkkana-
laatikko pulputtaa uunissa, voi jou-
tuista työtön tehdä paljon. Hän muis-
taa järeässä mellastavien punakituiset
ahvenet, niiden notkeat evät ja kör-
myiset niskat...

Nyt pysäytämme tarinan ja muis-
tutamme, että porkkana on hyvä ottaa
soutuveneeseen mukaan. Jos pohja-
tappi sattuu irtoamaan, senkun työn-
tää kunnan multajäppikkään tilalle. Se
voi pelastaa henkesi.

Entä mitä sanoisit porkkanaletuis-

ta? Tavalliseen lettuseokseen lisätään
ohutta porkkanaraastetta. Tämän yk-
sinkertaisen reseptin oppii nopeasti
epävarmakin työtön. Siitä vain hans-
kat heilumaan, niin kyllä perhe yllät-
tyy positiivisesti.

Moderni työtön haluaa nähdä tule-
vaisuuteen. Hän ei luota kortteihin ei-
kä ennustajaukkoihin: hänellä on nyt
porkkana. Hän valitsee jäpikän ja lai-
taa sen kiehuvaan veteen. Kun kasvis
on pehmennyt mönjäksi, hän nostaa
sen kattilasta ja pärskähtää pari kertaa
suljetuun kouransa. jolloin porkkana
on valmis tulkittavaksi.

Jos porkkanan vihertävät juuret
ovat kikkarassa, tämä tarkoittaa syn-
kää tulevaisuutta. Mutta jos porkka-
nan kärkiosa on ehjä ja suorassa lin-
jassa rungon kanssa, tämä tietää va-

loisia eläkepäiviä. Murtunut kärki-
jos se osoittaa taivasta kohti-merkitsee
rahaa. Tämän jokainen työtön muis-
taa tarkistaa.

Entä voiko porkkanasta ennustaa
tulevia työpaikkoja? Tästä asiasta on
epäselvyyttä. Jos runko on lytässä,
erään tulkinnan mukaan tämä tar-
koittaa julkisen sektorin työpaikkojen
vähentymistä. Taas toisen tulkinnan
mukaan lyttyrunko tarkoittaisi yksi-
tyisen sektorin työpaikkojen rajua li-
sääntymistä.

Lopuksi muutama varoituksen sa-
na. Kohtuus se on porkkanasaa-
kin. Yli kahden kilon päiväannos ai-
huttaa kovallekin kaverille ulkoisia
muutoksia. Ensin työtön muuttuu
keltaiseksi, lopulta ruskeaksi.

Tosin näppärä työtön kääntää vä-

riungelman edukseen. Hän kävelee
ruuhka-aikana lähikaupan lihatiskin
jonoon ja alkaa hivellä ruskeata hipi-
äänsä merkitsevästi hymyillen. Kyllä
silloin jokainen arvaa, että tuopa ka-
verin on käynyt riemulomalla etelässä.
Näin yksinkertaisella tavalla työtön
nostaa horjuvaa itsetuntoaan.

Sen sijaan työvoimatoimistoon me-
nemistä en suosittelukaan tal-
vella: voi ilmaantua ilkeämielisiä
kuiskuttelua työnhakijan taloudelli-
sista tilanteesta, naurettavia epäilyjä
kuutamourakoinnista jne. Porkka-
nan pureksiminen on siis syytä lo-
pettaa hyvissä ajoin ennen toimistos-
sa käyntiä.

Työtön Joensuusta.